

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

UZNESENIA

Výbor regiónov

115. plenárne zasadnutie 3. a 4. decembra 2015

2016/C 051/01	Uznesenie k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2016	1
---------------	---	---

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

115. plenárne zasadnutie 3. a 4. decembra 2015

2016/C 051/02	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Územná vízia 2050: aká budúcnosť?	8
2016/C 051/03	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska migračná agenda	14
2016/C 051/04	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Normy odmeňovania zamestnancov v EÚ	22
2016/C 051/05	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Úloha sociálneho hospodárstva pri obnove hospodárskeho rastu a boji proti nezamestnanosti	25
2016/C 051/06	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Miestny a regionálny rozmer hospodárstva spoločného využívania zdrojov	28
2016/C 051/07	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Spravodlivý a efektívny systém dane z príjmu právnických osôb v Európskej únii	34

2016/C 051/08	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Miestny a regionálny rozmer dohody o obchode so službami (TiSA)	39
2016/C 051/09	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budúcnosť Dohovoru primátorov a starostov	43
2016/C 051/10	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Príspevok ku kontrole vhodnosti smernice o vtákoch a smernice o biotopoch a voľne žijúcich živočíchoch a rastlinách	48

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

115. PLENÁRNE ZASADNUTIE 3. A 4. DECEMBRA 2015

Uznesenie k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2016

(2016/C 051/01)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

- so zreteľom na oznámenie Európskej komisie „Pracovný program Komisie na rok 2016 – Bežný prístup nestačí“ a dohodu o spolupráci medzi VR a Európskou komisiou,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júla 2015 o prioritách pre pracovný program Európskej komisie na rok 2016 a uznesenie zo 4. júna 2015 o svojich prioritách na šieste funkčné obdobie 2015 – 2020,
- so zreteľom na zásadu subsidiarity a zásadu proporcionality;

Zamestnanosť, rast, investície a politika súdržnosti

1. víta návrhy Komisie predložiť na základe strednodobého preskúmania stratégie Európa 2020 a realizácie cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja nový prístup k uplatňovaniu zásady trvalej udržateľnosti podľa článku 3 ods. 3 Zmluvy o EÚ; Pre tento nový prístup existujú dve možné alternatívy: začlenenie cieľov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja do stratégie Európa 2030 s novým zameraním alebo do novej stratégie udržateľného rozvoja;
2. zdôrazňuje, že toto úsilie si vyžaduje výrazný územný rozmer v podobe zapojenia miestnych a regionálnych samospráv do navrhovania a zavádzania opatrení v rámci európskeho semestra, aby sa zabezpečila efektívnosť a tiež demokratická legitimita a zodpovednosť. Táto požiadavka je v súlade so žiadosťou VR o vypracovanie bielej knihy o územnej súdržnosti, ktorá by vychádzala z práce luxemburského predsedníctva v súvislosti s analýzou vzájomného pôsobenia územnej agendy 2020 a stratégie Európa 2020. V tejto súvislosti takisto odporúča, aby sa hodnotenia územného vplyvu stali povinnými pri realizácii hodnotení vplyvu, ktoré vypracúva Európska komisia;
3. naliehavo žiada, aby Európska investičná banka a Európska komisia považovali za prioritné tie projekty, na ktorých sa podieľajú miestne a regionálne samosprávy, vrátane malých a stredne veľkých zoskupení projektov, a zasadzuje sa za propagovanie a monitorovanie EFSI na miestnej a regionálnej úrovni. Upozorňuje na to, že pôžičky EFSI nie sú relevantné pre všetky členské štáty, pretože EFSI neponúka miestnym a regionálnym samosprávam lepšie úverové podmienky, než aké už v niektorých členských štátoch majú;
4. oceňuje ochotu Komisie zjednodušiť uplatňovanie politiky súdržnosti a domnieva sa, že snahy o zjednodušenie musia zohľadňovať holistický prístup tak pre príjemcov, ako aj pre riadiace orgány. VR bude pozorne sledovať prácu skupiny na najvyššej úrovni pre zjednodušenie a bude sa na nej podieľať;

5. naliehavo žiada Komisiu, aby včas nadviazala dialóg s VR o územných aspektoch revízie VFR v snahe zabezpečiť, aby všetky politiky EÚ pomáhali upevňovať hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť v EÚ;
6. podotýka, že snaha dosiahnuť, aby bol rozpočet zameraný na výsledky, si takisto vyžaduje ambiciózne monitorovanie záverov, ktoré by mala čoskoro zverejniť skupina na vysokej úrovni pre vlastné zdroje. Keďže rozpočet EÚ najviac vplýva na miestnu a regionálnu úroveň, musia miestne a regionálne samosprávy – najmä prostredníctvom VR – zohrávať rozhodujúcu úlohu pri príprave zásadných a komplexných návrhov na preskúmanie rozpočtového systému EÚ, ktorý by Komisia podľa očakávania VR mala predložiť v roku 2016;
7. opakovane povzbudzuje Komisiu, aby opäť začala diskusiu o tom, ako prekročiť rámec HDP, a overila, či je vytvorenie dopĺňujúcich ukazovateľov blahobytu a udržateľného rozvoja potrebné resp. uskutočniteľné;
8. ľutuje, že v pracovnom programe Komisie na rok 2016 sa nespomína mestská agenda EÚ, keďže je naliehavé zaujať k politike a právnym predpisom EÚ v tejto oblasti integrovanejší prístup. V tejto súvislosti opakuje svoju žiadosť, aby bola vypracovaná biela kniha o mestskej agende EÚ;
9. vyzýva Komisiu, aby zväžila návrh luxemburského predsedníctva vytvoriť európsku cezhraničnú dohodu o osobitných ustanoveniach v cezhraničných regiónoch, a chcel by sa aktívne podieľať na preskúmaní cezhraničných prekážok, ktoré v súčasnosti Komisia pripravuje;
10. opätovne vyzýva Komisiu, aby vypracovala zelenú knihu o mobilite v geograficky a demograficky znevýhodnených regiónoch;
11. vyzýva Komisiu, aby vypracovala bielu knihu o vidieckych oblastiach, s cieľom rozvinúť obrovský potenciál vidieckych oblastí z hľadiska pracovných miest a rastu, a to aj v mestsko-vidieckom kontexte. Opakuje, že je nevyhnutné zjednodušiť SPP. Takisto očakáva správu o fungovaní trhu s mliekom, keďže k tejto téme už predložil konkrétne odporúčania;
12. žiada Komisiu, aby vypracovala jasný akčný plán pre modrý rast a žiada, aby sa vytvorilo osobitné znalostné a inovačné spoločenstvo pre modrú ekonomiku ako ďalšie opatrenie na rozvoj zručností a prenos nápadov z morského výskumu do súkromného sektora;
13. podporuje úsilie Komisie uľahčiť používanie inovatívnych finančných nástrojov. Zdôrazňuje, že tieto nástroje treba ešte viac zjednodušiť, a žiada Komisiu, aby v úzkom dialógu so zástupcami miest, regiónov, EIB a sociálnymi partnermi naliehavo prijala všetky potrebné právne riešenia, aby sa neopakovali chyby, ktoré sa objavili na začiatku programového obdobia 2007 – 2013;

Udržateľný rozvoj

14. bude pozorne sledovať nový balík predpisov o obehovom hospodárstve, vrátane akčného plánu a nového legislatívneho návrhu, ktorým sa menia právne predpisy EÚ o odpade, a tiež jeho vplyv na miestne a regionálne samosprávy;
15. žiada Komisiu, aby nabádala na väčšiu európsku spoluprácu v oblasti energetiky a explicitne uznala úlohu a prínos miestnych a regionálnych samospráv v opatreniach energetickej únie, najmä pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje, mikrovýrobu energie, energetickú účinnosť, zavádzanie vnútorného trhu s energiou, energetickú infraštruktúru a opatrenia v oblasti diverzifikácie, ako aj o inovatívne energetické technológie. Chcel by sa aktívne podieľať na fóre pre energetickú infraštruktúru a spolupracovať s európskymi energetickými regulačnými orgánmi;
16. žiada Komisiu, aby pri navrhovaní novej štruktúry trhu s energiou zohľadnila názory a očakávania spotrebiteľov, ako aj skúsenosti a osvedčené postupy miestnych a regionálnych samospráv. Je pripravený aktívne sa podieľať na práci Občianskeho energetického fóra;

17. víta skutočnosť, že Komisia presadzuje iniciatívu, hoci aj nelegislatívnu, týkajúcu sa vesmírnej stratégie pre Európu a dúfa, že sa ňou podporí trh s aplikáciami vesmírnych technológií, s cieľom podnecovať vznik MSP v tomto odvetví. V tejto súvislosti požaduje väčšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do plánovania a realizácie vesmírnej stratégie pre Európu;

18. žiada Komisiu, aby podporovala miestne a regionálne iniciatívy v rámci kampane „mestá odolné voči riziku“, ktorú vedie Organizácia Spojených národov prostredníctvom svojho „sendaiského rámca“, a opakovan ju vyzýva, aby zvyšovanie odolnosti pevne zakotvila do svojej rozvojovej politiky; je omnoho nákladovo efektívnejšie konať teraz, než sa usilovať zvýšiť odolnosť už existujúcej infraštruktúry;

19. oceňuje rozhodnutie Komisie spojiť riadenie iniciatív Dohovor primátorov a starostov a Mayors Adapt a je pripravený pomôcť rozširovať a propagovať nový integrovaný dohovor primátorov a starostov v záujme klímy a energetiky na celom svete. Opakovane však pripomína, že by sa nemali zanedbávať ani iné formy spolupráce na miestnej a regionálnej úrovni v oblasti klímy a energetiky;

20. ľutuje, že sa v pracovnom programe jasne nespomína všeobecný environmentálny akčný program Únie do roku 2020, ktorý prijali Európsky parlament a Rada⁽¹⁾. Žiada Komisiu, aby uplatňovala najmä jeho prioritný cieľ 4 maximalizovať prínosy právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia zlepšením ich vykonávania. Víta navrhovanú iniciatívu REFIT o predkladaní environmentálnych správ, opakuje však svoju žiadosť, aby bola vypracovaná nová smernica o prístupe k spravodlivosti v environmentálnych otázkach a návrh o environmentálnych kontrolách a vykonávaní⁽²⁾;

21. so znepokojením konštatuje, že v dôsledku demografických zmien, sociálno-hospodárskej krízy a zemepisne koncentrovaných migračných tokov sa môžu zvýšiť už existujúce nerovnosti v oblasti zdravia medzi európskymi regiónmi a môžu sa stať výzvou pre efektívne, prístupné a pružné systémy zdravotnej starostlivosti. Vyzýva Komisiu, aby vypracovala štúdiu o týchto komplexných faktoroch a spôsoboch, prostredníctvom ktorých môžu európske regióny premeniť túto výzvu na príležitosť;

22. žiada Komisiu, aby zakročila proti plytvaniu potravinami a vytýčila cieľ zredukovať do roku 2025 plytvanie potravinami aspoň o 30 %, keďže mnohé miestne a regionálne samosprávy v Európe potrebujú usmernenia a právu istotu pri zavádzaní opatrení a iniciatív s cieľom obmedziť plytvanie potravinami;

23. opakovane pripomína svoju výzvu, aby opatrenia, finančné ustanovenia a priority EÚ zohľadňovali kumulatívny vplyv malých a stredne veľkých miest, keďže približne 56 % miest sú malými a stredne veľkými mestami s počtom obyvateľov v rozpätí od 5 000 do 100 000;

Vnútorý trh

24. naliehavo žiada Komisiu, aby rýchlo zaviedla iniciatívy, ktoré navrhuje na realizáciu stratégie pre jednotný trh. Zdôrazňuje, že by sa mal riadne posúdiť územný dosah opatrení v tejto súvislosti;

25. zdôrazňuje, že zavedenie jednotného digitálneho trhu má pre miestne a regionálne samosprávy kľúčový význam. Vyzýva Európsku komisiu, aby pravidelne informovala o pokroku v úsilí preklenúť digitálnu priepasť, najmä na regionálnej a miestnej úrovni;

26. oceňuje zámer Európskej komisie zrevidovať smernicu o audiovizuálnych a mediálnych službách a žiada, aby sa prihliadalo na regionálny rozmer a regionálne špecifiká;

27. zdôrazňuje, že je potrebné vypracovať stratégiu na podporu rozvoja infraštruktúry IKT, najmä vo vidieckych, odľahlých regiónoch a všeobecnejšie v regiónoch so zaostávajúcím rozvojom, s vedomím, že služby širokopásmového a ultraširokopásmového pripojenia môžu byť silným impulzom rastu;

⁽¹⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1386/2013/EÚ z 20. novembra 2013.

⁽²⁾ CDR 1119-2012, CDR 593-2013.

28. oceňuje, že sa Komisia zameriava na uvoľnenie potenciálu kooperatívneho hospodárstva alebo spoločného využívania zdrojov, a očakáva, že Komisia čoskoro predloží návrhy na koordinovaný prístup k pravidlám v tejto oblasti, pričom by mala zohľadniť dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov a nevyhnutnosť zaručiť práva spotrebiteľov;

29. podporuje snahu Komisie zaoberať sa regulačnými prekážkami, ktoré stoja v ceste MSP a začínajúcim podnikom, a víta jej zámer predložiť iniciatívu, ktorá umožní, aby podnikatelia po bankrote dostali druhú šancu. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy sa značnou mierou podieľajú na vytváraní silných podnikateľských ekosystémov, a preto je nevyhnutné zapojiť ich do riadenia politiky MSP, a najmä do siete vyslancov pre MSP;

30. vyzýva Komisiu, aby pokračovala v úsilí o vytvorenie únie kapitálových trhov, a opakuje, že je potrebné zminimalizovať administratívnu záťaž, ktorá by mohla vyplývať z budúcich regulačných opatrení, a zamedziť nadmernému riskovaniu a nestabilite na finančných trhoch;

31. víta zámer Komisie predstaviť akčný plán o DPH, uplatňovať medzinárodné normy v oblasti narušania základu dane a presunu ziskov a v rámci revízie smernice o DPH v roku 2016 spresniť podmienky, za ktorých možno nezdaňovanie spolupráce obcí podľa verejného práva a mimo rozsahu pôsobnosti legislatívy o verejnom obstarávaní vnímať ako v súlade s legislatívou EÚ;

32. berie na vedomie oznámenie Komisie o stiahnutí svojho súčasného návrhu na spoločný konsolidovaný základ dane z príjmu právnických osôb, ktorý VR privítal, ale kladie si otázku, či zámer Komisie nahradiť ho „návrhmi na prístup k povinnému základu dane z príjmov právnických osôb založený na postupných krokoch“ neanticipuje výsledok prebiehajúcej verejnej konzultácie na túto tému;

33. vyjadruje hlboké poľutovanie nad chýbajúcim vysvetlením rozhodnutia Európskej komisie odložiť prijatie balíka opatrení v oblasti mobility pracovných síl, ktorý sa mal stať jednou z hlavných iniciatív Komisie na boj proti sociálnemu dumpingu a sociálnemu cestovnému ruchu v Európe a mal posilniť sociálne práva a ktorý by podľa VR mal obsahovať revíziu smernice o vysielaní pracovníkov;

34. očakáva návrh Komisie v súvislosti s tým, ako lepšie zladí pracovný a rodinný život, obzvlášť pokiaľ ide o účasť žien na trhu práce, pričom by mala najmä vykonať revíziu smernice z roku 2010 o rodičovskej dovolenke, odstrániť patovú situáciu na inštitucionálnej úrovni v súvislosti so smernicou o materskej dovolenke a predložiť konkrétnu stratégiu na dosiahnutie rovnosti medzi ženami a mužmi v EÚ;

35. vyzýva Komisiu, aby navrhla revíziu smernice o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom karcinogénov a mutagénov pri práci a smernice o muskuloskeletálnych poruchách súvisiacich s prácou;

36. zdôrazňuje, že program pre nové zručnosti pre Európu by sa mal sústrediť na obnovené úsilie zmodernizovať európske systémy vysokoškolského vzdelávania, ako aj na návrhy, ktoré všetkým osobám v EÚ zaručia právo a možnosť získať minimálnu úroveň vzdelania a zručností, umožnia dosiahnuť excelentnosť, budú stimulovať inováciu vo vzdelávaní a odbornej príprave a propagovať vzdelávanie v oblasti digitálnych zručností a úlohu vzdelávania ako nástroja proti radikalizácii mladých;

Hospodárska a menová únia

37. oceňuje snahu Komisie zlepšiť demokratickú zodpovednosť systému správy hospodárskych záležitostí EÚ, ktorá by nebola úplná bez zapojenia orgánov nižšej ako celoštátnej úrovne správy;

38. vyzýva Komisiu, aby posúdila vplyv nových pravidiel ESA z roku 2010 na investičnú schopnosť miestnych a regionálnych orgánov;

39. berie na vedomie iniciatívy Komisie v súvislosti s prechodom z prvej fázy dobudovania HMÚ do druhej, ako aj na bielu knihu, ktorej predloženie je naplánované na jar 2017. Zdôrazňuje, že o každom kroku vykonávania treba rozhodovať osobitne;

40. zdôrazňuje, že na to, aby sa zlepšil sociálny rozmer HMÚ, je nevyhnutné vyrovať regionálne rozdiely. Upozorňuje, že do hodnotiacej tabuľky sociálnych ukazovateľov HMÚ by sa mali doplniť ukazovatele regionálnych rozdielov;

Spravodlivosť, základné práva a migrácia

41. zastáva názor, že viacúrovňové riadenie umožňuje zabezpečiť ochranu základných práv v praxi a pomáha budovať a chrániť Európu občanov;

42. domnieva sa, že vzájomná dôvera je nevyhnutná pre efektívne cezhraničné presadzovanie práva, keďže terorizmus a radikalizácia, organizovaná trestná činnosť a počítačová kriminalita sú nadnárodnej povahy a vyžadujú si reakciu na úrovni EÚ. Oceňuje záväzok Komisie venovať zvýšenú pozornosť rozvoju operatívnej spolupráce a nástrojov, ktoré sú v tejto súvislosti nevyhnutné;

43. konštatuje, že v európskej migračnej agende a iniciatívach na jej vykonávanie sa kladie dôraz na zásady solidarity a zodpovednosti. Zdôrazňuje, že tieto zásady a rešpektovanie ľudských práv, ako aj kapacity miestnych a regionálnych samospráv, by mali byť prioritné vo všetkých opatreniach EÚ v oblasti migrácie, ako aj pri ich prijímaní a zavádzaní v členských štátoch;

44. konštatuje, že EÚ zvýšila finančné prostriedky na riešenie utečeneckej krízy. Súčasne vyzýva, aby Komisia vyhodnotila ich prínos a rozsah využitia, najmä pre miestne a regionálne samosprávy. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné rýchlejšie poskytovať a pridelovať finančné prostriedky na riadenie migrácie a integráciu. Naliehavo žiada Komisiu, aby zabezpečila, že miestnym a regionálnym samosprávam, ktoré v súčasnosti prijímajú utečencov budú urýchlene poskytnuté potrebné finančné prostriedky na zabezpečenie nevyhnutných potrieb utečencov;

45. oceňuje, že sa pripravujú iniciatívy s cieľom odstrániť nedostatky regulačného rámca EÚ týkajúceho sa azylu a vytvoriť koherentný dlhodobý celoeurópsky systém premiestňovania a presídľovania. V tejto súvislosti víta plány na ďalšie rozpracovanie dublinského nariadenia s cieľom spravodlivejšie prerozdeliť záťaž na základe pevne stanovených a spravodlivých kvót. Zdôrazňuje, že spoločne dohodnuté ustanovenia dublinského postupu ostávajú naďalej v platnosti a že všetky členské štáty EÚ musia dodržiavať prijímacie a procesné štandardy EÚ;

46. zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné lepšie chrániť vonkajšie hranice EÚ. Zdôrazňuje, že by sa nemali zavádzať opatrenia, ktoré by mohli ohroziť zásadu voľného pohybu v schengenskom priestore. Uznáva však, že za výnimočných okolností je možné vykonávať kontroly na jeho vnútorných hraniciach v záujme ochrany priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Naliehavo žiada Komisiu, aby zvažila, či by sa v budúcnosti nemali rozvíjať iniciatívy, ktoré utečencom uľahčia začleniť sa, ako napríklad vytváranie „partnerstiev v oblasti migrácie a integrácie“ medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v krajinách pôvodu a cieľových krajinách;

47. berie na vedomie návrh Komisie na zoznam bezpečných krajín pôvodu a je odhodlaný zapojiť sa do navrhovania opatrení a výmeny osvedčených postupov na regionálnej a miestnej úrovni prostredníctvom svojich zmiešaných poradných výborov a pracovných skupín so všetkými siedmimi krajinami uvedenými v navrhovanom zozname EK;

48. žiada Komisiu, aby navrhla účinnú politiku návratu, ktorá by sa rýchlo a so zreteľom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a základných práv uplatňovala v prípade migrantov, ktorí nie sú oprávnení získať azyl a môžu byť bezpečne vrátení späť. Je to nevyhnutné, aby sa zabezpečilo, že sa prostriedky môžu zamerať na tých, ktorí to skutočne potrebujú, a aby sa zamedzilo ďalším sociálnym konfliktom, ktoré môžu viesť k extrémizmu;

Obchodná politika EÚ

49. víta návrh Komisie zaviesť nový systém investičných súdov pre TTIP a všetky ostatné prebiehajúce a budúce obchodné rokovania. Obzvlášť oceňuje, že v novom návrhu je zakotvené právo vlád na reguláciu, vyzýva však, aby sa podrobnejšie vysvetlilo, ako salepší situácia v porovnaní s existujúcim mechanizmom urovnávania sporov medzi investorom a štátom;

50. naliehavo žiada Komisiu, aby vypracovala hodnotenia vplyvu, pokiaľ ide o možné hospodárske, sociálne a environmentálne dôsledky obchodných dohôd, vrátane vplyvu na MSP, spotrebiteľov, konkrétne hospodárske odvetvia, ľudské práva a rozvojové krajiny ešte pred otvorením obchodných rokovanií. Osobitne zdôrazňuje, že je potrebné vyjasniť či a za akých okolností môže TTIP ovplyvniť miestne verejné služby;

51. Ľutuje, že sa v obchodných rokovaniach neustále zabúda na regionálny a miestny rozmer, a vyzýva Komisiu, aby to vo svojej novej obchodnej a investičnej stratégii napravila. V tejto súvislosti žiada Komisiu, aby zapojila VR do procesu rokovanií o TiSA, najmä tým, že mu umožní podobný prístup k rokovacím dokumentom ako v prípade TTIP;

Stabilita a spolupráca mimo Európskej únie

52. zdôrazňuje, že je nevyhnutné nájsť mierové riešenie konfliktov v Líbyi, Sýrii a na Ukrajine. Ponúka zapojenie miestnych a regionálnych orgánov v rámci diplomacie od ľudí k ľuďom. Opätovne potvrdzuje, že je pripravený pomáhať pri zavádzaní decentralizačných reforiem na Ukrajine, a navrhuje posilniť spoluprácu medzi európskymi a líbyjskými miestnymi a regionálnymi samosprávami s cieľom budovať kapacity a podporiť územný rozvoj, a to ešte skôr, ako sa plne začne uplatňovať prípadná komplexná interná dohoda;

53. víta úsilie Komisie zabezpečiť užšie zameraný rámec pre podporu stabilizácie a demokratického rozvoja partnerských krajín v rámci novej európskej susedskej politiky. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby nová politika zohľadňovala územný prístup a aby sa medzi jej strategické ciele začlenila podpora decentralizačného procesu. Zaväzuje sa, že sa bude na tomto úsilí podieľať prostredníctvom svojich dvoch platforiem spolupráce, t. j. Európsko-stredomorského zhromaždenia regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM) a Konferencie miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva (CORLEAP);

54. víta zámer Komisie naďalej pracovať na konkretizácii výhľadu pristúpenia kandidátskych krajín. Nalieha na Komisiu, aby podrobnejšie preskúmala situáciu regionálnej a miestnej samosprávy v krajinách zapojených do procesu rozširovania v kontexte svojich správ o tomto procese, na ktoré by sa mala zamerať práca zmiešaných poradných výborov a pracovných skupín;

55. víta návrh na nový politický rámec po skončení platnosti dohody z Cotonou a tiež zámer Komisie posilniť súdržnosť vonkajšej politiky EÚ. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné rozvinúť miestnu demokraciu a administratívne kapacity v rozvojovej politike a podporovať integráciu regiónov do partnerských oblastí a decentralizovanú rozvojovú spoluprácu s nimi;

56. vyzýva Komisiu, aby pri zvažovaní odpovedí na verejné konzultácie zohľadnila rôzny pôvod príspevkov, rozlišujúc medzi príspevkami zastupujúcimi záujmy jednotlivcov a príspevkami zastupujúcimi všeobecné záujmy, ku ktorým patria príspevky miestnych a regionálnych samospráv. Zdôrazňuje, že je dôležité brať do úvahy tieto rôzne zamerania príspevkov aj v záujme posúdenia potreby vypracovať hodnotenie územného vplyvu v súvislosti s konkrétnymi legislatívnymi návrhmi;

Občianstvo a riadenie

57. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri posudzovaní, ktoré predpisy EÚ predstavujú nadmernú administratívnu záťaž, resp. ktoré by ju mohli spôsobiť pri transpozícii a uplatňovaní v praxi. Opakovane vyzýva, aby sa v medziinštitucionálnej dohode o lepšej právnej regulácii spomenul prínos VR k legislatívnemu procesu, keďže VR má osobitnú inštitucionálnu úlohu, pokiaľ ide o zásadu subsidiarity a územný vplyv právnych predpisov EÚ;

58. opakuje svoju žiadosť, aby demokraticky zvolení zástupcovia regionálnych a miestnych samospráv a ich zastupiteľských združení boli vyňatí z uplatňovania ustanovení registra transparentnosti EÚ, ktorý má regulovať prístup lobistov do inštitúcií EÚ;

59. víta zámer Komisie rozširovať dialógy s občanmi a jej odhodlanie preklenúť priepasť medzi EÚ a jej občanmi. Opakuje, že sa bude i naďalej zasadzovať za transparentnosť a demokratickú zodpovednosť v rozhodovacom procese EÚ, ako aj za decentralizované informovanie o politikách EÚ, ktoré majú dosah na miestne a regionálne samosprávy, aby sa zvýšila legitimita Únie a jej právnych predpisov;

-
60. s veľkým záujmom sleduje revíziu nariadenia o európskej iniciatíve občanov a zdôrazňuje, že ak má tento nástroj splniť svoje poslanie a očakávania, je nevyhnutná jeho komplexná revízia;
61. poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil Komisii, Európskemu parlamentu, Rade a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 3. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

STANOVISKÁ
VÝBOR REGIÓNOV

115. PLENÁRNE ZASADNUTIE 3. A 4. DECEMBRA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Územná vízia 2050: aká budúcnosť?

(2016/C 051/02)

Spravodajca: Oldřich VLASÁK (CZ/EKR), člen mestského zastupiteľstva mesta Hradec Králové

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. víta úsilie, ktoré vynaložilo luxemburské predsedníctvo s cieľom prediskutovať územnú víziu na rok 2050 a teší ho, že sa luxemburské predsedníctvo rozhodlo túto záležitosť s ním konzultovať;
2. zdôrazňuje význam výslovného uznávania širokej škály územných realít v Európskej únii, ktoré si vyžadujú rôzne prístupy a stratégie na odstránenie s nimi súvisiacich problémov;
3. domnieva sa, že po viac než 15 rokoch od prijatia Európskej koncepcie územného rozvoja v roku 1999 v Postupime Európska únia potrebuje novú územnú víziu, ktorá:
  - pretaví koncepciu územnej súdržnosti zakotvenú v Lisabonskej zmluve do praktických politických usmernení,
  - bude viac, než len koncepciou územného rozvoja,
  - bude riešiť kľúčové územné výzvy Európskej únie,
  - poskytne usmernenia pre všetky politiky EÚ s územným rozmerom a bude prepojená a zosúladená s politikou územnej súdržnosti a jej opatreniami spolufinancovanými z EŠIF,
  - poskytne smerovanie pre všetky politiky EÚ s územným rozmerom,
  - bude prepojená s budúcimi dlhodobými hospodárskymi, environmentálnymi a sociálnymi cieľmi európskych politík,
  - bude založená na zásade subsidiarity a viacúrovňovom riadení;

4. preto vyzýva na rozsiahle celoeurópske konzultácie o budúcej územnej vízii Európskej únie, ktoré budú vychádzať zo Zelenej knihy o územnej súdržnosti [COM(2008) 616 final], a opätovne žiada o vypracovanie Bielej knihy o územnej súdržnosti, ktorá by sa mohla použiť ako základný kameň pre iné politiky EÚ so silnejším územným rozmerom už v nasledujúcom programovom období po roku 2020;
5. zdôrazňuje význam včasného určenia globálneho vývoja a výziev s cieľom primerane prispôsobiť verejnú politiku. V tomto ohľade víta rôzne výhľadové správy, ktoré vypracovali európske inštitúcie a zdôrazňuje svoju štúdiu s názvom „Výzvy v Horizonte 2025 – hlavné trendy a vplyv na miestne a regionálne samosprávy“⁽¹⁾;
6. poukazuje na globálne trendy a výzvy, ktorým Európska únia čelí, zhrnuté v správe nazvanej „Global trends to 2030: Can the EU meet the challenges ahead?“ [„Globálny vývoj do roku 2030: dokáže EÚ čeliť nadchádzajúcim výzvam?“] vypracovanej v rámci projektu ESPAS⁽²⁾, a ktoré zahŕňajú územný rozmer, keďže ich vplyv sa v rozličných regiónoch líši v závislosti od územných osobitostí a súvislostí. Poznomenáva však, že územný rozmer nebol v správe ESPAS dostatočne zohľadnený, a preto sa teší, že bude môcť prispieť k úsiliu riešiť územný rozmer v budúcej práci v rámci projektu ESPAS;
7. domnieva sa, že je potrebná jasná európska územná vízia, aby bolo možné účinne reagovať na súčasný a budúci vývoj a výzvy, a že by táto vízia mala posilniť územný rozmer v tvorbe politík, napríklad uplatňovaním prístupu založeného na miestnom kontexte;
8. v tomto ohľade zdôrazňuje úlohu Územnej agendy 2020, ktorá zostáva platná a je potrebné ju lepšie vykonávať. Vzhľadom na túto skutočnosť odkazuje na svoje nedávne stanovisko na tému „Lepšie vykonávanie Územnej agendy Európskej únie 2020“⁽³⁾;
9. okrem toho zdôrazňuje, že strategické plánovanie a stanovenie jasných a dosiahnuteľných politických cieľov, ktoré by mohli byť súčasťou „vízie“, sú zásadnými prvkami dobrej tvorby politík;
10. znovu opakuje, že na úrovni EÚ sa v zmluve (článok 174 ZFEÚ) stanovuje zastrešujúci územný cieľ rozvoja Európskej únie, keďže sa v nej uvádza, že „na podporu celkového harmonického rozvoja Únia rozvíja a uskutočňuje činnosti vedúce k posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti“. Územná súdržnosť znamená zabezpečiť vyvážený rozvoj všetkých území EÚ;

Územný rozmer tvorby politík

11. upriamuje pozornosť na výhody a prínosy uplatňovania prístupu založeného na miestnom kontexte⁽⁴⁾, ktorého zásadné prvky sa týkajú integrácie sektorov do konkrétnej územnej stratégie a územného dialógu orientovaného na výsledky. Ak sa prístup založený na miestnom kontexte bude uplatňovať účinne, umožní ohodnotiť a oživiť územnú identitu a územné špecifiká ako unikátnu hodnotu;
12. poznamenáva, že hoci sa o prístupe založenom na miestnom kontexte v inštitúciách EÚ často diskutuje, ešte sa neuplatňuje plošne ani na úrovni EÚ, ani na úrovni členských štátov. Európsky výbor regiónov opakovane vyjadruje svoje pevné presvedčenie o tom, že v politike EÚ prinesie prístup založený na miestnom kontexte najlepšie výsledky vtedy, keď sa politika prispôbi osobitným miestnym podmienkam a ako taká sa bude účinnejšie zaoberať výzvami regiónov, miest a obcí, a zníži tým rozdiely v miere ich rozvoja;
13. poznamenáva, že hoci je takisto dôležité posilniť sektorové politiky, prístup založený na miestnom kontexte je najúčinnější prístup na dosiahnutie cieľa celkového harmonického rozvoja stanoveného v zmluve. V tomto ohľade odkazuje na štúdiu, ktorú vypracovala Európska komisia a v ktorej určila päť spoločných charakteristík úspešného vykonávania prístupu založeného na miestnom kontexte⁽⁵⁾. Takéto charakteristiky zahŕňajú dôležitú úlohu ocenenia územnej identity, ktorá presahuje zemepisné a sektorové hranice, otvoreného systému správy, silnej schopnosti viesť a experimentovať a učiť sa v praxi;

⁽¹⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/challenges-horizon-2025.pdf>

⁽²⁾ <http://europa.eu/espas/>

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 195, 12.6.2015, s. 30.

⁽⁴⁾ Prístup založený na miestnom kontexte možno definovať ako zainteresované strany, ktoré sa zapájajú do spolupráce s cieľom riešiť problémy, s ktorými sa stretávajú na zemepisnom území, či už ide o susedstvo, región alebo ekosystém.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2015/07/territorial-agenda-2020-put-in-practice

14. domnieva sa, že sektorové stratégie sú síce dôležité, ale pre územný rozvoj má význam lokálny prístup, ktorý je základom pre prispôbený miestny a regionálny rozvoj. Konceptia spoločného rámca (partnerských dohôd) pre vykonávanie európskych štrukturálnych a investičných fondov v tomto plánovacom období je síce chvályhodná, avšak na úspešné vykonávanie všetkých politických opatrení je potrebné odstrániť prekážky, ktoré vznikajú v dôsledku rôznych súborov pravidiel. Právny rámec pre európske štrukturálne a investičné fondy by sa mal zjednodušiť s príspevom a zapojením miestnych a regionálnych orgánov. Projekty, ktoré využívajú integrovaný územný prístup, by mali byť financované z viacerých fondov a malo by byť možné ich vykladať podľa jedného a toho istého súboru pravidiel;

15. poukazuje na analýzu v Šiestej správe o súdržnosti, v ktorej sa uvádza, že „v posledných niekoľkých rokoch sa regionálne rozdiely zväčšili, pretože hospodárska kríza jednotlivé regióny postihla rôznou mierou⁽⁶⁾“. V skutočnosti nie len samotná kríza, ale aj politické rozhodnutia, predovšetkým úsporné opatrenia ako súčasť európskeho semestra mali rôzny vplyv na európske regióny. Napríklad finančne silné regióny mohli zmierniť vplyv krízy a splniť požiadavky európskeho semestra, zatiaľ čo na druhej strane finančne slabé regióny museli obmedziť verejné investície ako dôsledok úsporných opatrení, ktoré viedli k hospodárskym problémom. V tejto analýze sa dospelo k záveru, že existuje územný vplyv dokonca aj v politických oblastiach a pri externých faktoroch, ktoré predtým neboli zohľadňované v územnej koncepcii, ako je bankovníctvo alebo fiškálna politika. VR pripomína, že kríza najmä prehĺbila rozdiely medzi regiónmi a najviac postihla krajiny, ktorých rozvoj zaostáva. Preto zdôrazňuje, že na to, aby mali politické opatrenia rovnaký vplyv, sa musia realizovať so zreteľom na opätovné nastolenie rovnováhy a s prihliadnutím na územný prístup. To znamená uplatňovať vyvážený prístup k úsporným opatreniam.

16. konštatuje, že od čias diskusie na tému „Viac ako HDP“ v roku 2009 sa množstvo údajov dostupných na úrovni EÚ výrazne zvýšilo a je potrebné preskúmať iné ukazovatele, ktoré dopĺňajú HDP pri meraní pokroku najmä na úrovni regiónov a miest EÚ pri plnení cieľov EÚ;

17. zdôrazňuje, že väčšina politík EÚ má regionálny a miestny rozmer, ktorý možno zhodnotiť posúdením územného vplyvu a mal by sa brať do úvahy pri navrhovaní a revidovaní týchto politík. VR spustil počiatočnú fázu stratégie posudzovania územného vplyvu v roku 2014 vo vybraných spisoch, počas ktorej sa vyskúšali rôzne metódy a prístupy. S potešením víta, že po uverejnení balíka lepšej právnej regulácie 19. mája 2015 bude Komisia využívať posúdenie územného vplyvu ako jeden z prvkov posúdenia vplyvu. V súlade s už uvedenými skutočnosťami preto VR zdôrazňuje úlohu mestskej agendy EÚ, pričom osobitný dôraz kladie na „vnútorné oblasti“, a prioritný význam, ktorý má jej realizácia pre rozvoj regiónov. Odkazuje na svoje stanovisko „Smerom k integrovanému programu pre mestá v Európskej únii“ (z 25. júna 2014)⁽⁷⁾ a vyzdvihuje návrh na prijatie bielej knihy o integrovanej mestskej politike, ktorý v ňom bol predložený. V neposlednom rade zdôrazňuje, že súhlasí s vyhlásením Európskej komisie, ktorá oznámila, že podnikne konkrétne kroky na prijatie programu pre mestá v EÚ, na ktorého realizáciu bude v európskom rozpočte vyčlenených 80 mld. EUR⁽⁸⁾. Vyzýva Komisiu, aby vychádzala z jeho skúseností;

Tvorba politík založených na dôkazoch

18. je znepokojený, že súčasné štatistické útvary v členských štátoch EÚ nereprezentujú skutočnú sociálno-ekonomickú situáciu, a domnieva sa, že ako také by nemali byť jediným základom budúceho navrhovania a vykonávania politík. Politiky by mali byť integrované a mali by mať silný medziodvetvový, medziregionálny a cezhraničný charakter, pričom sa v nich musia zohľadniť účinky presahovania na iné regióny;

19. znovu opakuje, že na určenie týchto účinkov potrebujú členské štáty a Európska únia pri tvorbe politík vykonávať posúdenia územného vplyvu, ako aj plánovanie a uskutočňovanie odvetvových investícií, ako štandardnú prax. Ak sa nezohľadnia možné nerovnomerné účinky politík EÚ a štátnych politík, tieto politiky nikdy nebudú dostatočne efektívne ani účinné, a teoreticky môžu mať za následok neželané účinky;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2014/6th-report-on-economic-social-and-territorial-cohesion s. 3.

⁽⁷⁾ COTER-V-046.

⁽⁸⁾ Prejav Coriny Crețu, členky Komisie zodpovednej za regionálnu politiku, na 2. fóre miest (2. júna 2015 v Bruseli).

20. zdôrazňuje, že pri skúmaní účinkov politik EÚ sa musí zohľadniť skutočnosť, že čoraz viac občanov EÚ žije v mestských oblastiach, a to z hľadiska mestských aj vidieckych výziev, ktoré v dôsledku toho vznikajú. V súčasnosti štatistické údaje o miere urbanizácie neexistujú alebo sú veľmi obmedzené, čo spôsobuje, že koherentné a dôsledné posúdenie vplyvu je náročné vykonať. VR a Európska komisia v súčasnosti pracujú na pilotnom projekte posúdenia vplyvu na mestá, ktorý by sa mal v budúcnosti ďalej rozšíriť a mohol by slúžiť ako hodnotný nástroj na posudzovanie tohto vplyvu, čo by mohlo viesť k lepšej tvorbe právnych predpisov. Takisto zdôrazňuje, že žiadal, aby sa v rámci politik EÚ lepšie zohľadňoval akumulatívny vplyv malých a stredne veľkých miest a veľkomiest;

21. pripomína, že vidiecke oblasti sa líšia aj pokiaľ ide o ich charakteristiky a výzvy, ktorým čelia, a ich úroveň rozvoja je nižšia, než úroveň EÚ, najmä ak ju porovnávame s úrovňou rozvoja v mestských oblastiach, a táto priepasť sa neustále prehĺbuje. Územnú súdržnosť nebude možné dosiahnuť, ak nevyužijeme naplno všetok dostupný potenciál, a to zahŕňa aj potenciál, ktorý majú všetky územné oblasti. Táto skutočnosť je o to dôležitejšia, že mestské a vidiecke oblasti sa funkčne prelínajú, napríklad tým, že odtiaľ dochádzajú ľudia za prácou alebo sú tam ponuky voľnočasových aktivít, a je preto takmer nemožné v určitých prípadoch presne vymedziť jednotlivé oblasti;

22. keďže sa v nadchádzajúcich desaťročiach očakáva rýchly technologický rozvoj, takisto sa vyvinú nástroje na posudzovanie vplyvu rýchlym, efektívnym a objektívnym spôsobom. Modely ako je tento sa už vypracúvajú a rýchlo sa vyvíjajú. Dobrým príkladom takého nástroja je nástroj ESPON Quick Scan. V súčasnosti je hlavnou prekážkou existencie takýchto druhov nástrojov chýbajúca dostatočná a komplexná databáza štatistických údajov, a to najmä na miestnej úrovni;

23. domnieva sa, že je rovnako dôležité posúdiť územný vplyv určitých politických opatrení EÚ v oblastiach uvedených v článku 174 ZFEÚ, ktoré vykazujú štrukturálne prírodné alebo demografické znevýhodnenie, či už ide o najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné alebo horské regióny;

24. žiada členské štáty a Európsku úniu, aby investovali výrazne viac zdrojov do získavania chýbajúcich štatistických údajov, ktoré by odrážali rozličné územné problémy, a intenzívne rozvinuli zber údajov na najnižšej úrovni správy. To má osobitný význam v krajinách, kde územné jednotky Eurostatu nezodpovedajú geografickej realite na miestnej či regionálnej úrovni. Bez úplného a vyvíjajúceho sa obrazu regiónov Európskej únie nie je možné vytvoriť účinné politiky na riešenie výziev, ktorým čelia. VR pripomína, že v novom nariadení o štrukturálnych fondoch je dostupný tematický cieľ 11 štrukturálnych fondov, ktorý je vhodný presne na financovanie investícií do rozvoja lepších údajov na miestnej a regionálnej úrovni a ktorý sa žiaľ zatiaľ na tento účel veľmi málo využíva. Zároveň opakuje, že je potrebné znížiť administratívnu záťaž, ktorá sa kladie na rôzne subjekty vrátane miestnych a regionálnych orgánov, a to prostredníctvom vytvorenia vhodných nástrojov, ktoré umožnia systematický zber a vykazovanie štatistických údajov riadnym a selektívnym spôsobom, s cieľom urýchliť ich spracovanie. Je potrebné zabezpečiť, aby zdroje dostupné v rámci tematického cieľa 11 boli všeobecne známe;

25. vyzdvihuje užitočnú prácu v rámci programu ESPON⁽⁹⁾, ktorou sa zbierajú územné podklady v celej Európe. Predovšetkým, prognózy v správe s názvom „Vytvorenie otvorenej a polycentrickej Európy“ sú dôležité pre prijímanie informovaných rozhodnutí týkajúcich sa investícií s cieľom posilniť regionálny rozvoj. Vzhľadom na rôzne scenáre sa domnieva, že polycentrický rozvoj by mal byť objektívnym a zásadným prvkom Územnej vízie do roku 2050, ktorý zahŕňa miestne orgány všetkých veľkostí vo všetkých členských štátoch EÚ. S rastúcimi metropolitnými regiónmi by sa mal podporiť vyvážený rozvoj, pričom by sa zároveň venovala pozornosť malým dedinám a menej rozvinutým regiónom a vzájomnej prepojenosti príľahlých území;

Európska územná vízia a správa vecí verejných

26. vzhľadom na to, že globálny vývoj a výzvy majú rozdielny vplyv na európske územia a že všetky verejné politiky zahŕňajú územný rozmer, by sa Európska územná vízia mala zamerať predovšetkým na uplatňovanie územného rozmeru na európsku správu;

⁽⁹⁾ <http://www.espon.eu/main/>

27. pripomína, že prijal Chartu viacúrovňového riadenia v Európe⁽¹⁰⁾, v ktorej sú načrtnuté hlavné zásady európskej správy, ktoré by mali pomôcť posilniť územný rozmer v tvorbe politík a dosiahnuť väčšiu hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť v Európe, ako to opakovane zdôrazňuje vo všetkých svojich stanoviskách na tému územných politík;
28. sa domnieva, že v tejto súvislosti by sa mali osobitne podporovať rôzne formy spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi samosprávami a ďalšími decentralizovanými orgánmi ako účinný, efektívny a legitímny nástroj poskytovania verejných služieb a zároveň by sa na ne mal klásť dôraz;
29. zdôrazňuje, že cezhraničná spolupráca miestnych a regionálnych orgánov sa osvedčila ako kľúčový nástroj rozvoja pohraničných regiónov. Preto by ju EÚ a členské štáty mali naďalej podporovať;
30. zdôrazňuje, že inovatívne finančné nástroje a verejno-súkromné partnerstvá s jasnými pravidlami môžu byť dôležitým nástrojom územného rozvoja, pokiaľ ide o prístup založený na miestnom kontexte v určitých oblastiach, kde súkromné financovanie môže dopĺňať verejné financovanie a kde sú výnosy dostatočne atraktívne. Pozornosť však treba venovať tomu, aby sa zabezpečilo, že miestne a regionálne orgány majú k dispozícii usmernenia pre využívanie finančných nástrojov⁽¹¹⁾;
31. zdôrazňuje zásadnú úlohu miestneho politického vedenia a demokraticky zvolených miestnych vlád v rozvoji prístupu založeného na miestnom kontexte a pripomína, že tento druh prístupu si vyžaduje účasť zainteresovaných strán a otvorenosť na všetkých úrovniach správy. Je dôležité, aby tento proces, jeho hodnotu a výhody dobre pochopili všetci aktéri, ktorí sa ho zúčastňujú;
32. zdôrazňuje, že prístup založený na miestnom kontexte zahŕňa osobitné úlohy aktérov na rôznych úrovniach riadenia. Priestorové plánovanie a stratégie rozvoja by mali vždy zohľadňovať úroveň, ktorá je čo najbližšie k ľuďom, čo vo väčšine prípadov znamená miestnu alebo regionálnu úroveň;
33. sa domnieva, že v politických oblastiach, v ktorých sú právomoci na európskej úrovni, sa územný rozmer musí zvažovať systematicky. V tomto ohľade víta iniciatívu Komisie zameranú na lepšiu právnu reguláciu a súhlasí s tým, že „uplatňovanie zásad lepšej právnej regulácie zabezpečí, aby predkladané opatrenia boli založené na získaných podkladoch, boli dobre navrhnuté a aby prinášali konkrétne výhody občanom, podnikom aj spoločnosti ako celku“⁽¹²⁾. Predovšetkým ho teší, že v iniciatíve zameranej na lepšiu právnu reguláciu sa preberajú hlavné zásady načrtnuté v jeho Charte viacúrovňového riadenia v Európe;
34. pripomína, že zriadil platformu na monitorovanie stratégie Európa 2020 s cieľom monitorovať regionálny rozmer tejto stratégie, a táto platforma dospela k záveru, že obnovená stratégia Európa 2020 by mala vychádzať z pevnejšieho partnerstva a zodpovednosti všetkých úrovní verejnej správy a zaviesť územný rozmer, väčšiu transparentnosť, zodpovednosť a viacúrovňové riadenie⁽¹³⁾;
35. domnieva sa, že miestne a regionálne orgány by mali byť v súlade s európskym kódexom správania pre partnerstvo poverené vypracovaním plánov rozvoja, pričom by mali využívať svoje územné osobitosti ako unikátne hodnoty a mali by pritom zohľadniť schválené európske ciele a potrebu náležite zapojiť organizované záujmy. Zdôrazňuje, že politika súdržnosti je nevyhnutná vo finančnej pomoci a pre metodické usmernenie miestnych a regionálnych orgánov, ktoré vykonávajú svoje plány rozvoja. Účinné riadenie má zásadný význam pre zlepšenie vykonávania programov, práve tak ako kvalita projektov;
36. konštatuje, že podľa nedávno vydanéj (v októbri 2015) 6. monitorovacej správy o stratégii Európa 2020 a európskom semestri, ktorú pripravila platforma VR na monitorovanie stratégie Európa 2020, boli miestne a regionálne orgány v 15 členských štátoch úzko zapojené do prípravy národných programov reforiem. Navyše počas vykonávania programov sa 23 z 28 vlád konkrétne zmienilo o úlohe miestnych a regionálnych orgánov v určitých oblastiach, ako je politika zamestnanosti, sociálne začlenenie a zdravotná starostlivosť. Pokiaľ ide o stratégiu Európa 2020, 20 členských štátov prízvukovalo úlohu miestnych orgánov v národných programoch reforiem v oblasti sociálneho začlenenia, energie z obnoviteľných zdrojov a zmeny klímy. Žiada preto prehodnotiť stratégiu Európa 2020 tak, aby sa viac posilnil územný rozmer politík EÚ, aby všetky členské štáty pri vypracovaní národných programov reforiem dodržiavali zásady subsidiarity a viacúrovňového riadenia a zásadu partnerstva;

⁽¹⁰⁾ <http://cor.europa.eu/sk/activities/governance/Pages/Charter-for-MultiLevel-Governance.aspx>

⁽¹¹⁾ Stanovisko VR na tému „Finančné nástroje na podporu územného rozvoja“, prijaté 13. októbra 2015, COTER-VI/005.

⁽¹²⁾ COM(2015) 215, s. 3.

⁽¹³⁾ <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/regions-cities-athens-declaration.aspx>

37. sa domnieva, že v politike súdržnosti by sa mal zaistiť súlad miestnych a regionálnych plánov s európskymi cieľmi. Dohody o partnerstve a operačné programy sú v tejto súvislosti hlavnými nástrojmi. VR zdôrazňuje, že financovanie politiky súdržnosti prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov môže prispieť k finančnej pomoci potrebnej na vykonávanie plánov. Takisto zdôrazňuje, že vykonávanie miestnych a regionálnych plánov rozvoja možno ďalej uľahčiť pomocou osobitných nástrojov politiky súdržnosti, ako je nástroj integrovaných územných investícií (ITI) a miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD), ktoré by sa mali využívať všeobecnejšie;

38. mnohé z iných politík EÚ, medzi inými poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, doprava a energetika či ochrana životného prostredia, majú územný rozmer, ktorý je rovnako dôležitý ako územný rozmer samotnej politiky súdržnosti. Preto sa tieto iné odvetvové politiky musia tiež prispôbiť s cieľom pomôcť s miestnymi a regionálnymi plánmi rozvoja. Územná vízia 2050 musí zahŕňať všetky politiky EÚ, ktoré majú významný územný rozmer, aby sa vo všetkých príslušných politikách EÚ zosúladiť taký prístup k tvorbe politík, ktorý bude založený na miestnom kontexte;

39. domnieva sa, že je potrebný súdržnejší a koordinovanejší prístup k európskej územnej stratégii/vízii na európskej úrovni a že by sa mala zaviesť trvalá spolupráca s národnými a európskymi združeniami, ktoré zastupujú miestne a regionálne orgány. Pri tvorbe rôznych odvetvových politík by tento prístup mal zároveň zahŕňať štruktúrovanú a systematickú výmenu skúseností a znalostí;

40. napokon sa domnieva, že európska stratégia/vízia sa musí nepretržite vyvíjať, najmä využitím spätnej väzby „zdola nahor“, ktorú poskytuje stála spolupráca s európskymi a národnými združeniami zastupujúcimi miestne a regionálne orgány, a musí sa v nej zohľadniť globálny vývoj, ako aj výzvy, ktoré prinášajú migrácia a klimatické zmeny, kde miestne a regionálne orgány EÚ zohrávajú dôležitú úlohu na základe zásady solidarity.

V Bruseli 3. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska migračná agenda

(2016/C 051/03)

Spravodajca: François DECOSTER (FR/ALDE), člen regionálnej rady Nord-Pas-de-Calais

Referenčný dokument: Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európska migračná agenda

COM(2015) 240 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta prebiehajúce diskusie počas rôznych zasadnutí Európskej rady a na zasadnutiach Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci, ako aj úsilie zamerané na dosiahnutie dohody o spoločnom prístupe a konkrétnych riešeniach migračnej krízy a možnostiach ako najlepšie zmierniť súčasný stav; je však veľmi znepokojený vzhľadom na dramatický vývoj situácie a pomalý pokrok smerujúci ku komplexnej spoločnej odpovedi EÚ a jej členských štátov; vyzýva členské štáty, inštitúcie EÚ a ďalších medzinárodných aktérov na spoluprácu, nájdenie realistických spoločných riešení a plnenie si existujúcich záväzkov;
2. upozorňuje, že prílev uchádzačov o azyl a neregulárnych ekonomických migrantov do EÚ dosiahol bezprecedentné dimenzie. Z počtu migrantov jasne vidno, že kapacita ktoréhokoľvek členského štátu samostatne zvládnuť túto situáciu v krátkodobom až strednodobom horizonte sa rýchlo ocitne pod tlakom. Potrebujeme väčšiu jednotu a solidaritu medzi členskými štátmi EÚ a väčší zmysel pre partnerstvo, spolupatričnosť a spoločnú zodpovednosť. Zdôrazňuje, že na všetkých úrovniach správy EÚ – európskej, národnej, regionálnej a miestnej – je naliehavo potrebné nájsť spoločný prístup na zvládnutie všetkých sociálnych, hospodárskych a bezpečnostných výziev. Tento problém sa dá úspešne vyriešiť len pomocou komplexného, integrovaného politického prístupu, ktorý sa zameria na základné príčiny migrácie. Jeho súčasťou musí byť posilnenie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ, ako aj väčšia súdržnosť vnútorných a vonkajších politík EÚ a jej politík v oblasti zahraničných vecí, bezpečnosti, obchodu, rozvoja, humanitárnej pomoci a migrácie.
3. víta skutočnosť, že na stretnutí hláv štátov a predsedov vlád sa v súvislosti s otázkou utečencov uplatnil komplexný prístup, pričom sa rozlišovalo medzi otázkou týkajúcou sa utečencov usilujúcich o záchranu svojich životov a otázkou neregulárnej migrácie. Týmto spôsobom sa pokryli všetky aspekty tohto okruhu otázok, pod ktoré okrem humanitárnych aspektov spadajú aj aspekty týkajúce sa ochrany hraníc, bezpečnosti a obrany, prevádzania migrantov, návratu a reintegrácie neregulárnych migrantov a spolupráce s krajinami pôvodu a tranzitnými krajinami;
4. v tejto súvislosti však ľutuje, že na doterajších stretnutiach hláv štátov sa kládol len minimálny dôraz na humanitárny rozmer situácie. Zdôrazňuje, že posilnenie kontrol na hraniciach a opatrenia na riešenie neregulárnej migrácie sú kľúčové, ale nesmú mať prednosť pred medzinárodnými záväzkami zachraňovať životy a pred dodržiavaním ľudských práv alebo pred právom požiadať o azyl v EÚ, ktorá musí ostať útočiskom pre ľudí potrebujúcich medzinárodnú ochranu. Preto naliehavo žiada, aby sa konali pravidelné stretnutia na vysokej úrovni medzi členskými štátmi EÚ, európskymi inštitúciami, agentúrami EÚ, regionálnymi organizáciami a najviac dotknutými tretími krajinami;

5. okrem toho tiež podotýka, že jedným z kľúčových aspektov súčasnej migračnej situácie je čoraz intenzívnejšia činnosť prevádzачov a organizovaných skupín, ktoré využívajú ľudské nešťastie a zlé sociálne podmienky migrantov. VR podporuje opatrenia určené na zintenzívnenie boja proti obchodníkom s ľuďmi a organizovanému zločinu, ktoré navrhli európske a africké hlavy štátov a predsedovia vlád na samite vo Valette 11. a 12. novembra 2015; zdôrazňuje, že sa urýchlene musia prijať kroky, ako aj dlhodobé, komplexné a konkrétne akčné plány v úzkej spolupráci s tretími krajinami. Upozorňuje, že spolupráca v tejto otázke musí byť vzájomná a že krajiny pôvodu a krajiny tranzitu sa musia zaviazat podporovať a implementovať všetky opatrenia dohodnuté v rámci akčného plánu prijatého vo Valette. Preto je nevyhnutné včasné zapojenie bezpečnostných zložiek štátov EÚ a prísne monitorovanie zločineckých skupín a pravidelné zverejňovanie správ o situácii a výsledkoch v boji proti tejto forme organizovaného zločinu, ktorý ohrozuje bezpečnosť a sociálnu súdržnosť obyvateľov členských štátov EÚ; zdôrazňuje tiež dôležitosť dôkladnej registrácie na schengenských hraniciach a účinného monitorovania vonkajších hraníc EÚ. Vhodná úroveň kontroly hraníc a opatrenia na ochranu vnútornej bezpečnosti schengenského priestoru sa musia v plnej miere dodržiavať. Dobrým príkladom je spolupráca krajín V-4, ktoré ponúkajú príslušníkov na ochranu vonkajších schengenských hraníc (Maďarsko, Grécko);

6. zdôrazňuje, že na vytvorenie efektívnejšej migračnej politiky, ktorá bude riešiť všetky oblasti problémov, s ktorými sa stretávajú miestne a regionálne orgány, je potrebné dôslednejšie sa zamerať na záväzok EÚ a jej členských štátov týkajúci sa presadzovania zásady solidarity. V tejto súvislosti berie na vedomie uznesenie Európskeho parlamentu, ktoré bolo prijaté 29. apríla. VR sa zároveň domnieva, že solidarita musí byť založená skôr na vzájomnej dôvere, než na povinnosti. Netreba však zabúdať, že ide aj o určitú povinnosť a že je riskantné vydávať presun z dôvodu prenasledovania za migráciu;

7. v tejto súvislosti víta Európsku migračnú agendu, ktorú Európska komisia zverejnila 13. mája. Domnieva sa, že ide o dôležitý krok smerom k vytvoreniu komplexného prístupu k výhodám a výzvam, ktoré predstavuje migrácia. Zdôrazňuje však, že agenda musí pokračovať, a to aj v dlhodobom časovom horizonte;

8. víta, že v oznámení Komisie sa zdôrazňuje, že sa treba prioritne zaoberať účinnou a udržateľnou politikou návratu, ktorá rešpektuje práva migrantov a zohľadňuje konkrétnu situáciu v krajinách pôvodu. Vyjadruje však poľutovanie nad súčasným nedostatočným účinným presadzovaním rozhodnutí o návrate a vyzýva členské štáty, aby implementovali prísne postupy pri návrate neúspešných žiadateľov a neregulárnych migrantov prostredníctvom spravodlivých a rýchlych postupov. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité posilniť úlohu a mandát agentúry Frontex pri operáciách spojených s návratom a odlišovať medzi žiadateľmi o azyl a ekonomickými migrantmi vzhľadom na to, že tieto dve skupiny sú právne odlišné, a preto si vyžadujú rôzne prístupy. Preto treba zlepšiť praktickú spoluprácu s príslušnými tretími krajinami s cieľom podporovať a vytvárať čo najefektívnejšie a rýchle systémy dobrovoľných návratov a kapacita orgánov v krajinách pôvodu sa musí posilniť, aby sa spracovávali žiadosti o readmisiu;

9. víta skutočnosť, že v oznámení Európskej komisie sa ako priorita zdôrazňuje význam okamžitej akcie na záchranu životov na mori, a pripomína, že solidarita, vzájomná dôvera a spoločná zodpovednosť členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov je politickým smerovaním, ktoré sa musí zachovať v záujme dosiahnutia tohto cieľa;

10. opakuje svoje presvedčenie, že prístup EÚ k migrácii sa musí zakladať na solidarite, dlhodobej udržateľnosti a dodržiavaní ľudských práv. Musí prihliadať na všetky aspekty migrácie vrátane humanitárnych povinností, žiadateľov o azyl a ekonomických migrantov. Zdôrazňuje, že je dôležité bojovať proti prevádzачstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi, podporovať rozvoj a stabilitu krajín mimo EÚ, zaviesť účinné politiky návratu a riešiť demografické výzvy, ktorým čelí Európa. Výbor zdôrazňuje, že regulárna migrácia môže byť základným faktorom rozvoja. Úspešná integrácia prináša výhody migrantom, ale výrazným spôsobom aj hospodárstvu a spoločnosti vďaka tomu, že uspokojuje potreby trhu práce a prispieva k financovaniu systémov sociálnej starostlivosti. Výbor preto žiada všetky príslušné zainteresované strany, t. j. európske inštitúcie, vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, médiá a organizácie občianskej spoločnosti, aby nestigmatizovali migrantov alebo migráciu a aby svojim občanom poskytovali objektívne informácie o migrácii a jej príčinách a jej prínose pre hostiteľskú spoločnosť. Výbor odsudzuje každú formu diskriminácie a rasistické správanie voči migrantom, v súlade so základnými zásadami Európskej únie;

11. pokiaľ ide o objektívne informácie spomínané v bode 10, žiada, aby Európska komisia spustila priamu informačnú kampaň zameranú na miestne a regionálne orgány a európskych občanov, v ktorej by sa

- poskytovali aktualizované a zrozumiteľné údaje o skutočnom rozmere migrácie;
- sprístupňovali zhromaždené údaje, pokiaľ ide o monitorovanie migračných tokov po prekročení hraníc EÚ migrantmi;
a
- informovalo o osvedčených postupoch v oblasti integrácie, najmä z hľadiska demografických a ekonomických vplyvov;

12. pokladá za veľmi dôležité, aby sa dostatočný význam pripísal otázke maloletých bez sprievodu, ktorým sa venuje v opatreniach migračnej politiky pozornosť len marginálne; vyčleniť by sa mali účelové prostriedky pre miestne a regionálne orgány na osobitný účel pomoci a monitorovania maloletých bez sprievodu, na predchádzanie ich straty a zabezpečenia toho, aby sa títo najslabší jedinci, ako aj ženy nestali obeťou prostitúcie, pedofilov a obchodníkov s orgánmi;

13. považuje za potrebné, aby sa medzi „okamžité opatrenia“ v rýchlo sa meniacej migračnej situácii, okrem záchrany životov na mori, zaradila aj potreba vypracovať plán na riešenie a boj proti aktivitám prevádzáčov na suchozemských a morských trasách. V tejto oblasti je takisto potrebné sa opierať o spoluprácu medzi všetkými stranami, ktorých sa táto problematika dotýka a ktoré sú zapájané na všetkých úrovniach riadenia, a to od vnútroštátnej úrovne až po úroveň miestnych a regionálnych orgánov a oficiálnych organizácií, ako aj občianskej spoločnosti;

14. treba posilniť kontroly a spoluprácu bezpečnostných služieb s cieľom zabezpečiť, aby sa zúfalá situácia utečencov a ich príchod na územie EÚ nezneužívali ako krytie pre teroristov a extrémistov a ubezpečiť o tom občanov. Okrem toho sa musí podporiť úloha miestnych a regionálnych orgánov pri odhaľovaní, prevencii a potláčaní radikalizácie a extrémizmu;

Oznámenie ponúka pragmatické riešenia založené na solidarite

15. víta opatrenia na zvládanie veľkého množstva utečencov prichádzajúcich do EÚ, ktoré boli navrhnuté v oznámení. Presídlenie a premiestnenie môže byť účinným prostriedkom na riešenie problému týkajúceho sa nerovnomerného rozdelenia žiadateľov o azyl a utečencov medzi štáty, regióny a v rámci regiónov, a preto žiada, aby sa zintenzívnilo úsilie na európskej úrovni o dosiahnutie dohody o kritériách a uplatňovaní trvalého a spravodlivého systému rozdeľovania žiadateľov o azyl a utečencov medzi členské štáty;

16. poukazuje však na to, že neregulárna migrácia, ktorej úroveň sa dramaticky zvýšila, si vyžaduje nový prístup. Takýto prístup musí zohľadniť skutočnosť, že spôsob, akým sa riešia ekonomickí migranti (ich informovanie, prijímanie alebo návrat), je odlišný od humanitárnej pomoci, ktorá sa musí poskytnúť utečencom. Zdôrazňuje tiež dôležitosť systematického dialógu medzi vládami a občanmi o plánovaných krokoch a zároveň vysvetľovania účinkov týchto krokov na spoločnosť;

17. opakovane pripomína, že nastal čas presnejšie určiť, čo znamená spoločná zodpovednosť a solidarita, pokiaľ ide o azyl a migráciu. Je zrejmé, že jednotlivé štáty, regióny a miestne orgány majú na základe svojich osobitných charakteristík, akou je ekonomická sila, vlastné predstavy o tom, ako sa má chápať spravodlivé rozdelenie záťaže resp. solidarita. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že oznámenie Komisie nenavrhuje žiadne dlhodobé riešenia pre plánovanie a nedostatok zdrojov, pokiaľ ide o to, včas sa pripraviť na prijímanie;

18. víta zvýšenie rozpočtu pre EÚ operácie Triton a Poseidon a záväzok pätnástich členských štátov poskytnúť dodatočné zdroje a následné rozhodnutie EÚ začať vojenskú operáciu v južnej časti Stredozemného mora (EUNAVFOR MED), aby sa narušili prevádzáčské siete. Lituje však, že oznámenie sa nezaobráva v dostatočnej miere otázkou zdrojov dostupných pre miestne a regionálne orgány, aby si tieto mohli plniť svoje záväzky v oblasti migrácie a integrácie, a zabezpečiť im prístup k národným a európskym finančným zdrojom (ako sú fond pre azyl a migráciu, nástroj susedskej politiky a Európsky sociálny fond);

19. víta rozhodnutia Európskej rady z 26. júna 2015 a 22. septembra 2015 o premiestnení 160 000 osôb, ktoré jasne potrebujú medzinárodnú ochranu. Rozhodnutie ukazuje, ako by mohlo vyzerat praktické uplatňovanie zásady solidarity a spoločnej zodpovednosti. Vyjadruje však poľutovanie nad pomalým uplatňovaním a veľmi obmedzeným rozsahom dohodnutých opatrení a naliehavo vyzýva členské štáty, aby splnili záväzky, ktoré v tejto súvislosti prijali, a aby na všetkých úrovniach vlády bezodkladne vytvorili potrebné štruktúry a mechanizmy. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány musia v diskusii zohrávať kľúčovú úlohu vzhľadom na to, že majú priame informácie o svojej kapacite prijímať utečencov a migrantov humánnym spôsobom;

20. víta doteraz prijaté závery Európskej rady a vyhlásenie, ktoré 25. októbra 2015 uverejnili vedúci predstavitelia krajín nachádzajúcich sa na západnej balkánskej ceste. V tejto súvislosti vyzýva, aby všetky doteraz prijaté opatrenia boli zavedené do praxe a nalieha na krajiny, aby zvýšili vhodné ubytovacie kapacity;

Riešenia sa musia realizovať rýchlo

21. víta skutočnosť, že Európska komisia sa v spolupráci s tretími krajinami a prostredníctvom informovania založeného na reálnych informáciách snaží predchádzať neregulovanej migrácii do EÚ; zároveň však vyzýva členské štáty, aby zlepšili vzájomnú výmenu informácií, a to dvojstrannú, i na úrovni EÚ;

22. poukazuje na význam činnosti skupín dobrovoľníkov a organizácií občianskej spoločnosti pri záchrane ľudských životov v Stredozemnom mori. Napriek finančným riešeniam predloženým v oznámení a zintenzívnenému úsiliu v rámci operácií Poseidon a Triton, ide naďalej o akútnu výnimočnú situáciu, ktorej jediným riešením je spoločná každodenná akcia EÚ a jej členských štátov so zreteľom na naše hodnoty týkajúce sa ľudských práv. Uznáva však, že utečeneckú krízu nemožno vyriešiť len prostredníctvom záchranných operácií na mori, a vyzýva Komisiu, aby prijala primerané podporné opatrenia na predchádzanie prevádzachstvu. Dôležitým krokom v tejto súvislosti je prijatie uznesenia 2240 Bezpečnostnej rady OSN z 9. októbra 2015, ktoré členským štátom umožňuje zastaviť lode pri líbyjskom pobreží na základe podozrenia z pašovania ľudí;

23. opakovane pripomína, že vzájomná solidarita je hlavná zásada Európskej únie, ktorá sa musí dodržiavať nielen medzi členskými štátmi, ale aj vo vzťahu k migrantom a miestnym orgánom, ktorým každý deň pripadá úloha pomáhať migrantom;

24. zdôrazňuje, že počas posledných mesiacov sa táto otázka stala dôležitejšou, a to nielen v dôsledku príchodu zmiešaných migračných tokov na Stredozemnom mori, na Balkáne, v Calais a v iných pohraničných oblastiach Európskej únie, ale aj preto, že sa zvýšil počet migrantov na miestnej a regionálnej úrovni. Problémy, ktorým už niekoľko rokov čelia uzlové body ako Calais a ostrov Lampedusa, sa teraz šíria aj do ďalších miest a ďalších regiónov. Táto skutočnosť je znepokojujúca, vyžaduje si urýchlene prijatie opatrení, treba ju však vnímať aj ako príležitosť presvedčiť verejnú mienku, že presídľovanie je jediným riešením, aby sa zabránilo tomu, že lokality nachádzajúce sa na migračných trasách budú ochromené veľkým počtom migrantov. Migrácia preto nie je dočasným problémom, ktorý sa týka iba niekoľkých územných samospráv, ale z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska ide o problém, ktorý sa týka celej Európskej únie;

25. chce upozorniť Komisiu na realitu ľudskej tragédie, ktorú táto migračná situácia v Európe spôsobuje: podľa Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) zahynulo do konca augusta v Stredozemnom mori viac ako 3 400 osôb, pričom v apríli 2015 v období niekoľkých dní zahynulo 700 osôb a najmenej 13 migrantov zomrelo pri pokuse prekonať Lamanšský prieliv. Migranti sa často stávajú obeťami prevádzachov, ako napr. koncom augusta, keď sa v Rakúsku našli mŕtve telá 71 migrantov zatvorených v úžitkovom nákladnom vozidle, ktoré tam nechali prevádzachi;

Riešenia môžu byť ďalekosiahlejšie

26. žiada, aby boli do praktických riešení zapájané aj miestne a regionálne orgány, a nie iba národné vlády členských štátov. Po udalostiach týkajúcich sa napríklad migrantov a tunela pod Lamanšským prielivom sa diskusia viac ako v minulých rokoch primárne zameriava na úlohu miestnych a regionálnych orgánov a ukazuje sa, že problém nespočíva iba v poskytovaní finančných prostriedkov, ale aj v ich fyzickom rozdeľovaní. Komisia musí preto ďalej predkladať praktické riešenia a posilniť tak fyzické kapacity miestnych orgánov. Jednotné riadenie utečeneckých táborov je ďalší spôsob, ako uľahčiť úlohu miestnych orgánov. Policajné zbory a administratívni pracovníci by sa mohli premiestňovať z jedného regiónu do druhého s cieľom podporiť spoluprácu medzi susednými regiónmi, a zabezpečiť dostatočné ľudské zdroje na zvládanie narastajúceho počtu obyvateľov v núdzi;

27. žiada ďalšie navýšenie rozpočtu v závislosti od meniacich sa potrieb z hľadiska účinných záchranných operácií a dúfa, že všetky členské štáty sa zaviazu vyčleniť potrebné dodatočné zdroje. V tejto súvislosti upozorňuje na to, že preskúmanie viacročného finančného rámca, ktoré sa má vykonať do konca roku 2016, je príležitosťou na zvýšenie zdrojov vyčlenených na vykonávanie priorít európskeho programu v oblasti migrácie. Zdôrazňuje, že okamžité uvoľnenie finančných prostriedkov a zdrojov by malo byť čo najľahšie a bez zdržania v dôsledku zbytočných byrokratických postupov. Medzi takéto dodatočné zdroje by mali patriť prostriedky na infraštruktúru, vzdelávacie zariadenia a núdzovú pomoc pre krajiny EÚ v prvej línii. Žiada, aby sa členským štátom poskytla praktická príručka o možnostiach využitia zdrojov financovania (napr. prostriedky Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Európskeho sociálneho fondu (ESF));

28. nalieha, aby sa osobitná pozornosť venovala posilňovaniu súčinnosti medzi rozličnými doterajšími orgánmi a systémami na základe ich špecifických právomocí a rozsahu pôsobnosti, ako napr. Frontex, SIS II a EUROSUR fungujúcich v rámci migrácie a pohybu osôb a, z hľadiska bezpečnosti, EUROPOL a EUROJUST, ktoré pracujú s cieľom zabrániť a odstrániť trestné činy (prevádzacstvo a obchodovanie s ľuďmi) súvisiace s neregulárnymi tranzitmi;

29. zdôrazňuje, že je dôležité riešiť pôvodné príčiny, kvôli ktorým migranti, ktorí nemajú právo na udelenie azylu, prichádzajú do EÚ. Vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zintenzívnili spoluprácu s tretími krajinami na strednom Východe a v Afrike, v ktorých treba posilniť demokraciu a právny štát a lepšie koordinovať ich zahraničnú politiku. V tejto súvislosti víta skutočnosť, že sa v dňoch 11. a 12. novembra 2015 vo Vallete na ostrove Malta uskutočnil summit EÚ – Afrika (krajín rabatského a chartúmskeho procesu); Okrem toho sa domnieva, že súčasťou ochrany utečencov v krajinách mimo EÚ blízko ich krajín pôvodu musí byť poskytovanie základných služieb vrátane bezpečnosti v táborech i mimo nich a vzdelávanie detí utečencov. To si vyžaduje dlhodobú víziu a integrované plánovanie, koordináciu jednotlivých strán a miestny hospodársky rozvoj;

30. berie na vedomie diskusie o zoznamoch „bezpečných tretích štátov“ na úrovni EÚ, s cieľom zabezpečiť spoločné normy na úrovni EÚ pri posudzovaní žiadostí o azyl z príslušných krajín a zjednodušiť skutočný návrat – čo je základnou podmienkou cielenejšieho zamerania azylových a prijímacích kapacít EÚ na tých jednotlivcov, ktorých nárok na medzinárodnú ochranu je legitímny. Zdôrazňuje, že najmä kandidátske krajiny EÚ a krajiny, ktoré sa uchádzajú o štatút kandidátskej krajiny, musia dodržiavať normy EÚ pre ochranu ľudských práv, vďaka ktorým môžu získať označenie „bezpečná krajina pôvodu“. Varuje však, že je potrebné pozorne monitorovať situáciu v týchto krajinách, najmä pokiaľ ide o zraniteľné skupiny, napríklad maloletých bez sprievodu, slobodné ženy, etnické menšiny, osoby LGBTI, a že je potrebné skvalitniť mechanizmy identifikácie a prijímania tých jednotlivcov z týchto krajín, ktorí majú legitímny nárok na azyl; konkrétne príčiny prenasledovania, napríklad rod, sexuálna orientácia, rodová identita alebo etnická príslušnosť je potrebné zohľadniť v celom procese prijímania a preskúmania žiadostí a tiež v rámci nasledujúcich štádií vrátane presídľovania a premiestňovania. VR sa zaväzuje zapojiť sa do výmeny osvedčených postupov na regionálnej a miestnej úrovni prostredníctvom svojich zmiešaných poradných výborov a pracovných skupín, na ktorej sa zúčastní aj všetkých sedem krajín uvedených v navrhovanom zozname EK;

31. dôrazne víta záväzok Komisie začiatkom roku 2016 predložiť návrh zmeny Dublinského nariadenia, na základe ktorého by bolo možné podať žiadosť o azyl mimo EÚ a tam ju aj preskúmať, a žiada Komisiu, aby sa postarala o to, že rozdelenie právomocí medzi členské štáty sa bude opierať skôr o udržateľné kritériá, a že sa zároveň budú dodržiavať základné práva migrantov. Výhodiskom však musí byť celoeurópsky záväzný kľúč na prerozdelenie žiadateľov o azyl medzi členské štáty;

32. odporúča Komisii, aby do svojho návrhu zahrnula aj vzájomné uznávanie kladne vybavených žiadostí o azyl, aby osoby, ktorým je poskytovaná ochrana, mohli využívať rovnakú slobodu pohybu v rámci Európskej únie ako jej občania. Okrem toho vyzýva Komisiu, aby predložila návrh na všeobecný európsky kódex v oblasti prístahovalectva, aby sa ľuďom, ktorí chcú v Európe pracovať, otvorili legálne možnosti. Takisto by mala otvoriť koridor na pracovnú migráciu pre občanov krajín, ktoré chcú pristúpiť k EÚ, ktorý by im uľahčoval prístup na európsky pracovný trh;

33. nalieha, aby Komisia a členské štáty EÚ, aby neodkladne pracovali na zriadení už dohodnutých miest rýchlej pomoci (hot spots) na podporu najpostihnutejších pohraničných regiónov vytvorením agentúr EÚ, ktoré budú pomáhať pri registrácii prichádzajúcich migrantov, a aby pripravili ďalšie zodpovedajúce opatrenia;

34. Ľutuje, že Komisia nepredložila žiadne osobitné opatrenia zamerané na vytvorenie bezpečných a legálnych alternatívnych trás presunu do Európy, aby sa zabránilo ďalším stratám na ľudských životoch počas nebezpečných ciest. Tieto opatrenia by mohli zahŕňať aj vytvorenie tzv. humanitárneho koridoru, vydávanie väčšieho počtu víz z humanitárnych dôvodov a vytvorenie prijímacích centier v tranzitných krajinách, ktoré spracúvajú žiadosti o azyl alebo určujú oprávnenosť legálneho vstupu do krajín EÚ. Myšlienka „humanitárneho koridoru“ je v súlade s myšlienkou premiestňovania a solidarity, pretože je najúčinnším prostriedkom boja proti organizovanému zločinu. Čím skôr budú migranti spadať pod právomoc európskych verejných orgánov, tým ľahšie sa realizuje premiestňovanie. Je to zároveň najlepší spôsob, ako zabezpečiť spravodlivejšie rozdelenie migrantov medzi členské štáty. Miestne a regionálne orgány by mohli zohrávať veľmi užitočnú úlohu v tomto smere;

35. vyzýva na skutočnú európsku migračnú politiku a víta záväzok Európskej komisie navrhnuť nové opatrenia a preskúmať systém modrých kariet EÚ s cieľom nahradiť 28 vnútroštátnych systémov a zjednodušiť legálnu migráciu, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby pri vypracúvaní týchto návrhov vychádzala zo skúseností miestnych a regionálnych orgánov a ich znalosti miestnej situácie;

36. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia neuplatnila návrh Výboru regiónov rozvíjať systémy na výmenu odborných poznatkov a zhromažďovanie skúseností a osvedčených postupov. Preto výbor opakuje, že by sa mal zaviesť komplexný systém pre výmenu údajov o migrácii a miestnych orgánoch, ktorý by bol založený na systéme VIS. Tento systém by mohol priniesť výborné výsledky z hľadiska riadenia bývania, spracovania žiadostí žiadateľov o azyl a utečencov, integračnej politiky a z hľadiska riešenia neregulárnej migrácie. Zároveň by ponúkol praktické riešenia pre zavedenie zásady solidarity medzi miestnymi orgánmi. Vyzýva Komisiu, aby vytvorila platformu na spoluprácu (dialóg) v oblasti migrácie;

37. vyzýva na to, aby sa zaviedol skutočný európsky systém riadenia hraníc, vďaka ktorému sa vytvorí profesionálny a účinný policajný dozor, kapacita odhaľovať a narušovať plány zločineckých skupín prepravovať migrantov po nelegálnych a nebezpečných trasách, ako aj kapacita prijímať, preverovať a registrovať ľudí, ktorí prichádzajú dobre organizovaným spôsobom, či už po súši alebo po mori;

38. súhlasí s tým, že prioritou by malo byť úplné a koherentné vykonávanie spoločného európskeho azylového systému, ktorý bude upravený, rozšírený a aktualizovaný na základe vzniknutej situácie. Navrhuje, aby sa v rámci ohláseného procesu aktívne zapájali miestne a regionálne orgány a využili sa ich skúsenosti v zlepšovaní noriem v oblasti podmienok prijímania a azylových postupov tým, že sa navrhne odborná príprava a vytváranie sietí prijímacích orgánov a iniciuje sa diskusia o rozvoji a dokončení spoločného európskeho azylového systému;

39. pripomína svoje presvedčenie, že úroveň a kvalita rozvojovej politiky je inherentne spojená s rastúcim počtom ľudí, ktorí migrujú. Je naliehavo potrebné, aby rozvojová pomoc Európskej únie a členských štátov rýchlo dosiahla úroveň 0,7 % HDP. V tejto súvislosti sa musí zvýšiť aj finančné zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do boja proti chudobe vo svete, pričom niektoré tieto orgány si už stanovili cieľ venovať 1 euro za obyvateľa na činnosti v oblasti spolupráce s rozvojovými krajinami;

40. žiada Európsku komisiu, aby presadzovala dodržiavanie jednotného európskeho azylového systému, v rámci ktorého sa dohodnuté kritériá uplatňujú rovnakým spôsobom, a ktorý zaručuje humánne a spravodlivé zaobchádzanie s ľuďmi, ktorí v Únii hľadajú útočisko, a aby radikálne prepracovala dublinské nariadenie s cieľom odstrániť z právnych predpisov i praxe rozdiely medzi 28 vnútroštátnymi systémami, ktoré ohrozujú existenciu Schengenu;

Výber právneho základu

41. Ľutuje, že sa opakovane nevyužil článok 80 ZFEÚ na prijatie opatrení, na základe ktorých sa uplatní solidarita a spravodlivé delenie zodpovednosti medzi členské štáty, pokiaľ ide o mobilitu, vrátane jej finančných dôsledkov. Záväzky týkajúce sa presunu a návratu boli založené na úplnej dobrovoľnosti – v niektorých prípadoch dokonca samotné mestá prevzali iniciatívu, aby tieto záväzky presadili v praxi;

42. berie na vedomie, že navrhovaný systém pre prerozdelenie sa zakladá na núdzovej klauzule definovanej v článku 78 ods. 3 ZFEÚ, čo sa za súčasných okolností javí úplne odôvodnené. Zdôrazňuje však, že sa musia prijať ďalšie strednodobé a dlhodobé opatrenia vyžadujúce si európsku solidaritu a že Európsky parlament musí byť do nich plne zapojený, aby sa zaručila ich transparentnosť a legitimita;

Úloha miestnych a regionálnych orgánov

43. opakovane pripomína, že viacúrovňové riadenie je najvhodnejším prostriedkom na vytváranie všeobecného súboru opatrení a iniciatív, ktoré umožnia dosiahnuť optimálne výsledky v oblasti integrácie migrantov, ktorým bol priznaný štatút utečenca a migrantov, ktorí boli prijatí z iných príčin. Všetky úrovne správy v EÚ by si mali rozdeliť zodpovednosť za prijatie a integráciu utečencov a migrantov a za zlepšenie medziregionálnu spoluprácu, koordináciu a solidaritu prostredníctvom rozvoja permanentného mechanizmu prerozdelenia medzi členskými štátmi, regiónmi a miestnymi orgánmi, ktorý zohľadňuje štrukturálne obmedzenia, zdroje, potreby pracovného trhu, demografickú situáciu a iné relevantné faktory. Vyzýva EK a členské štáty, aby poskytli všetkým miestnym a regionálnym samosprávam, ktoré zasiahli príliv utečencov a migrantov, dostatočnú finančnú, technickú, administratívnu a bezpečnostnú podporu a aby posúdili možnosť výnimiek zo štrukturálnych a finančných obmedzení;

44. opakovane pripomína, že miestne a regionálne orgány majú s takouto situáciou priame skúsenosti: treba s nimi viesť konzultácie a aktívnejšie ich zapájať do procesu premiestňovania. Miestne a regionálne orgány predstavujú účinnú úroveň riadenia a poskytujú jasné údaje o počte migrantov nachádzajúcich sa na ich území a treba ich zapájať s cieľom presadzovať spravodlivý mechanizmus založený na solidarite;

45. naliehavo žiada všetky členské štáty, aby spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi pri implementácii a používaní mechanizmu núdzového premiestňovania, ktorý navrhla Európska komisia, pokiaľ by sa mal začať čoskoro uplatňovať, ako aj budúceho záväzného a automatického systému premiestňovania, ktorý by sa mal navrhnúť na konci tohto roka. Domnieva sa, že pri vypracovávaní budúcej migračnej politiky by sa mal hlavný dôraz klásť na vytváranie postupov a možností pre štátnych príslušníkov tretích krajín, aby prišli do Európy pracovať alebo študovať. Aby sa dal stanoviť počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých prijme každý členský štát, je nutné zvážiť voľnú kapacitu pracovného trhu (a to aj z hľadiska štruktúry) a vzdelávacieho systému v jednotlivých regiónoch a v členských štátoch. Výbor zdôrazňuje, že je preto tiež nevyhnutné urýchliť zjednodušenie vízových režimov pre občanov tretích krajín zapojených do programov vzdelávacej, vedeckej a hospodárskej spolupráce, rozvíjať užšiu spoluprácu s inými dotknutými krajinami a poskytovať informácie o možnostiach týchto programov a legálnej migrácie do Európy a vážnych nebezpečenstvách spojených s neregulárnou migráciou;

46. zdôrazňuje, že európska migračná politika bude úspešná len ak sa dosiahne jasné pochopenie účinných integračných politík a ak bude existovať dlhodobé odhodlanie ich uskutočňovať. Zdôrazňuje, že úspech integrácie stojí a padá najmä na miestnej úrovni. Upozorňuje na skutočnosť, že mnohé miestne orgány majú málo skúseností a zdrojov, z ktorých by pri integrácii mohli čerpať. Preto vyzýva Európsku komisiu, aby spolu s Výborom regiónov každoročne zorganizovala štruktúrovaný dialóg na tému integrácie s cieľom vypracovať, preskúmať a aktualizovať usmernenia pre miestne a regionálne orgány na celom kontinente a zabezpečiť hladký priebeh integrácie;

47. víta zaručenú podporu vo výške 6 000 EUR na jednu premiestnenú osobu z Fondu pre azyl a migráciu (AMIF) navrhnutú v súvislosti s programom premiestnenia. Žiada však, aby tieto prostriedky využívala úroveň správy, ktorá je zodpovedná za prijatie migrantov. Žiada, aby v bezprostrednej budúcnosti, bola vykonaná zmena príslušných pravidiel tak, aby regióny mali priamy prístup k Fondu pre azyl, migráciu a integráciu. Okrem toho zastáva názor, že sa musia pripraviť aj nástroje s dlhodobější perspektívou, ktorými sa stimuly na prijímanie utečencov vytvoria finančnou pomocou určenou priamo pre postihnuté miestne a regionálne orgány;

48. očakáva, že Európsky program v oblasti migrácie sa spoločne so závermi Európskej rady a diskusiami na zasadnutí Rady pre starostlivosť a vnútorné veci stane východiskom pre prijatie a vykonávanie účinných migračných a azylových politík založených na rešpektovaní základných práv a solidarity medzi EÚ, členskými štátmi, miestnymi a regionálnymi orgánmi a migrantmi;

49. opakovane pripomína, že spolupráca a solidarita by boli oveľa jednoduchšie, keby sa viac uplatňovali praktické a pragmatické riešenia. Vzhľadom na to, že ide o otázky integrácie, nesmie sa zabúdať na odborné znalosti miestnych a regionálnych orgánov;

50. zdôrazňuje, že Výbor regiónov má dobré postavenie, aby mohol nadviazať kontakty s mestami a regiónmi v celej Európe, uľahčiť a podporiť výmenu inovačných myšlienok a postupov a rozprúdiť diskusiu o spôsoboch ako dosiahnuť efektívnejšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do plánovania a vykonávania imigračných a integračných politík v súlade s viacúrovňovým riadením a zásadou subsidiarity;

51. opakovane zdôrazňuje, že tento prístup zdola nahor je potrebný s cieľom riešiť otázku rozdielov medzi členskými štátmi a regiónmi, čo sa týka podmienok pobytu žiadateľov o azyl, utečencov alebo neregulárnych migrantov pri ich prvom príchode do krajiny a účinnosti a rýchlosti, s akou sa vybavujú ich žiadosti a spisy;
52. naliehavo žiada, aby EÚ, štátne orgány a orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni úzko spolupracovali s občianskou spoločnosťou, združeniami migrantov a miestnymi samosprávami a aby boli vnímavé voči impulzom prichádzajúcim od nich;
53. opakovane pripomína, že EÚ by mala využiť každú príležitosť spolupracovať s inštitucionálnymi partnermi a podporovať diskusiu vo všetkých príslušných rámcoch. Medzinárodné mimovládne organizácie ako napríklad IOM, existujúce siete spolupráce s tretími krajinami a občianskou spoločnosťou, ako i spolupráca na úrovni územných samospráv, napríklad prostredníctvom združení ARLEM alebo CORLEAP, predstavujú v tejto súvislosti dôležité prvky spolupráce.

V Bruseli 3. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Normy odmeňovania zamestnancov v EÚ

(2016/C 051/04)

Spravodajca: Mick ANTONIW (UK/PES), člen zhromaždenia Pontypridd

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Legitímnosť diskusie

1. zdôrazňuje, že zodpovednosť za oblasť zamestnanosti a sociálnej politiky prislúcha v prvom rade národným alebo regionálnym vládam. EÚ má v tejto oblasti len koordinačnú právomoc a akákoľvek iniciatíva EÚ týkajúca sa mzdových noriem musí byť v súlade so zásadou subsidiarity.
2. Pripomína, že podľa prieskumu Eurobarometra o postojoch občanov k chudobe sa drvivá väčšina (73 %) domnieva, že chudoba je v ich krajine veľmi rozšíreným problémom, a požaduje okamžité opatrenia na štátnej úrovni (89 %) a na úrovni EÚ (74 %) ⁽¹⁾.
3. Potvrdzuje, že právo všetkých pracovníkov na primeranú odmenu, ktorá im, ako aj ich rodinám postačí na zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne, je zakotvené v Európskej sociálnej charte, ktorú prijali takmer všetky členské štáty.
4. Domnieva sa, že demokratická legitimita Európskej únie sa posilní vtedy, ak európski občania uznajú, že sa zároveň rieši aj sociálny pokrok, ak je popri podpore rastu do ročného cyklu koordinácie hospodárskych politík (európskeho semestra) plne integrovaná zamestnanosť a sociálny rozmer.
5. Pripomína, že Európska únia sa zaviazala k dosiahnutiu miléniových rozvojových cieľov OSN a splneniu rezolúcie, ktorou sa vyhlasuje druhé desaťročie Organizácie Spojených národov na odstránenie chudoby (2008 – 2017).
6. Konštatuje, že dohovor MOP C 94 o pracovných doložkách v zmluvách o verejnom obstarávaní je v súčasnosti záväzný v deviatich členských štátoch EÚ a v iných členských štátoch sa uplatňuje dobrovoľne. Je však potrebné vyjasniť prípadnú právnu nezlučiteľnosť medzi dohovorom MOP C 94 a Zmluvou o EÚ.
7. Berie na vedomie výzvy Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o otázku minimálnej mzdy ⁽²⁾ vrátane jeho poslednej výzvy Európskej komisii, aby preskúmala „všetky možnosti posilnenia HMÚ, stať sa odolnejšou a mala by viac napomáhať rast, zamestnanosť a stabilitu, so sociálnym rozmerom zameraným na zachovanie európskeho sociálneho trhového hospodárstva a rešpektovanie práva na kolektívne vyjednávanie, v rámci ktorej by bola zabezpečená koordinácia sociálnych politík členských štátov vrátane mechanizmu minimálnej mzdy alebo príjmu, ktorý by bol primeraný pre každý členský štát a ten by o ňom aj rozhodoval“ ⁽³⁾.

Minimálne mzdy a dôstojné mzdy

8. Zdôrazňuje, že chudoba a sociálne vylúčenie sú prekážkou dôstojnej existencie, takže podryvajú základné ľudské práva, a domnieva sa, že všetky členské štáty by ľuďom mali zaručiť dôstojnú existenciu, napríklad poskytovaním služieb potrebných na zabezpečenie dôstojného života, a mali by uplatňovať takú politiku, najmä politiku zamestnanosti a sociálnu politiku, ktorá by zabezpečila primerané mzdy počas celého pracovného života.

⁽¹⁾ Osobitná správa Eurobarometra o chudobe a sociálnom vylúčení z roku 2010.

⁽²⁾ Uznesenia Európskeho parlamentu: 1) „o úlohe minimálneho príjmu v boji proti chudobe a podpore inkluzívnej spoločnosti v Európe“ z 20. októbra 2010 [2010/2039(INI)]; 2) „o európskej platforme proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu“ z 15. novembra 2011 [2011/2052(INI)].

⁽³⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu o pracovnom programe Komisie na rok 2016 [2015/2729(RSP)], bod 16.

9. Zdôrazňuje naliehavosť tejto problematiky vzhľadom na to, že chudoba a sociálna nerovnosť sa od začiatku hospodárskej krízy v EÚ zhoršili a následnými výlučne úspornými opatreniami sa tento problém prehĺbil. Počet ľudí ohrozených chudobou sa zvýšil, pričom sú osobitne postihnuté ženy a deti.

10. Zdôrazňuje, že splnenie cieľa stratégie Európa 2020, pokiaľ ide o zníženie chudoby, sa zdá byť ohrozené a bude potrebné ho prehodnotiť pri najbližšom preskúmaní stratégie Európa 2020, nakoľko počet ľudí ohrozených chudobou sa zvýšil zo 114 miliónov v roku 2009 na 124 miliónov v roku 2012 ⁽⁴⁾.

11. Víta skutočnosť, že väčšina členských štátov EÚ má systémy minimálnej mzdy, ktoré sú buď stanovené zákonom alebo dohodnuté v kolektívnom vyjednávaní. Právomoc a zodpovednosť v otázkach tvorby miezd je v rukách členských štátov a/alebo národných sociálnych partnerov. Preto sa musí plne dodržiavať nezávislosť sociálnych partnerov a ich právo uzatvárať kolektívne zmluvy.

12. Zdôrazňuje, že minimálne mzdy v týchto systémoch sú výrazne odlišné a konštatuje, že v niektorých krajinách je ich úroveň stanovená pod úrovňou 50 % mediánu mzdy ⁽⁵⁾, a že narastajúcim problémom je takisto „chudoba pracujúcich“.

13. Uznáva kľúčovú úlohu kolektívneho vyjednávania pri stanovovaní minimálnych miezd, ale poukazuje na to, že v mnohých odvetviach a malých a stredných podnikoch neexistujú odvetvové dohody, a preto sú niektorí pracovníci vylúčení. Žiada sociálnych partnerov v členských štátoch, aby zlepšili sociálny dialóg na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

14. Preto tvrdí, že členské štáty by sa mali nabádať, aby stanovili orientačnú primeranú mzdu s použitím 60 % mediánu mzdy ako referenčnej hodnoty a na základe referenčných rozpočtov ⁽⁶⁾ zodpovedajúcich súhrnu tovarov a služieb, ktoré jedinec potrebuje na zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne, spolu so schválením súboru spravodlivých pravidiel a podmienok zamestnávania. Podľa jednej z nedávnych štúdií nadácie Eurofound by hypoteticky z minimálnej mzdy stanovenej na 60 % mediánu národnej mzdy malo prospech priemerne 16 % všetkých zamestnancov EÚ (na základe údajov z roku 2010) ⁽⁷⁾.

15. Poukazuje na prácu, ktorú vykonala Sieť európskych referenčných rozpočtov pri príprave spoločnej metodiky stanovovania referenčných rozpočtov v Európe tak, aby ich obsah, napríklad ich potravinový kôš, bol porovnateľný vo všetkých členských štátoch.

16. Zdôrazňuje, že súkromné zadlženie, ktoré v roku 2014 dosahovalo v eurozóne 126 % HDP, zatiaľ čo verejný dlh dosahoval 92 % HDP, predstavuje faktor, ktorý v období nízkej spotreby a poklesu investícií ešte zhoršuje situáciu. Domnieva sa, že štruktúry primeraných miezd sú dôležitými ekonomickými stabilizátormi a kľúčovým nástrojom na podporu necenovej konkurencieschopnosti, čím fungujú ako podstatná hnacia sila hospodárskeho rastu a pomáhajú proti stagnácii, pričom poznamenáva, že vďaka zvýšenému odmeňovaniu by sa zvýšil aj daňový základ. Okrem toho v snahe o zabezpečenie príjmov domácností treba zvážiť možnosť zaviesť na riadenie nadmerného zadlženia postup na európskej úrovni, ktorý by sa okrem iného týkal podmienok vyvlastňovania nehnuteľností s trvalým pobytom osôb.

17. Pripomína, že primerané mzdy znamenajú, že verejný sektor už jednotlivcom zamestnaným na plný úväzok nemusí poskytovať žiadne dorovnanie, ani daňové úľavy, resp. ich musí poskytovať len v malom rozsahu, čo by mohlo členským štátom prípadne pomôcť plniť ich fiškálne povinnosti.

18. Navrhuje uvažovať o ustanoveniach o minimálnej mzde v spojitosti s pravidlami a podmienkami zamestnávania, hlavne v súvislosti so špecifickými pružnými formami práce.

19. Tvrdí, že primeraná mzda spolu so spravodlivými pravidlami a podmienkami zamestnávania a primeraným systémom sociálnej ochrany sú jedným z predpokladov spravodlivej hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi EÚ, aby sa navzájom nepoškodzovali „pretekmi o dosiahnutie najnižšej úrovne“ a „sociálnym dampingom“.

⁽⁴⁾ Zhodnotenie vykonávania stratégie Európa 2014 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, COM(2020) 130.

⁽⁵⁾ *Contours of a European Minimum Wage Policy*, štúdiá, ktorú vypracoval Thorsten Schulten, Friedrich Ebert Stiftung, október 2014, http://epsu.org/IMG/pdf/Contours_of_a_Minimum_Wage_Policy_Schulten.pdf

⁽⁶⁾ Balík o sociálnych investíciách, COM(2013) 83.

⁽⁷⁾ *Pay in Europe in the 21st century*, správa, ktorú vypracovala Christine Aumayr-Pintar a kol., European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), apríl 2014.

20. Zdôrazňuje, že táto problematika je mimoriadne dôležitá vzhľadom na smernicu o vysielaní pracovníkov a súvisiace rozsudky Súdneho dvora, ktoré hovoria, že podniky nemusia dodržiavať národné dohody o sektorovej minimálnej mzde, ktoré neboli stanovené ako všeobecne záväzné ⁽⁸⁾.
21. Žiada štátne a regionálne orgány, aby v plnej miere uplatňovali vykonávaciu smernicu o vysielaní pracovníkov, a v súvislosti s tým nedočkavo očakáva preskúmanie platných právnych predpisov o vysielaní pracovníkov, ktoré avizovala Európska komisia a ktorého cieľom je bojovať proti sociálnemu dampingu a dosiahnuť, aby rovnaká práca na rovnakom mieste bola v celej EÚ rovnako odmeňovaná.
22. Domnieva sa, že ďalšia diskusia o tejto oblasti by sa mohla opierať o články 9 a 156 ZFEÚ a v záujme zabezpečenia rešpektovania zásad subsidiarity a proporcionality by sa mala uskutočniť prostredníctvom právne nezáväzných postupov, akým je napríklad otvorená metóda koordinácie, a ako súčasť európskeho semestra, ktorý už rieši problematiku miezd.
23. Ďalej tvrdí, že primerané mzdy by sa ako ekonomický faktor mohli uvádzať aj v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, ktoré už zahŕňajú stanovovanie miezd v oblasti pracovného trhu a takisto sa zaoberajú otázkou úpravy miezd.
24. Uznáva, že výška minimálnej mzdy je v tých členských štátoch EÚ, ktoré ju uplatňujú, značne rozdielna. Zdôrazňuje, že primerané mzdy, o ktorých každý členský štát vhodne rozhoduje buď zákonom, alebo prostredníctvom kolektívneho vyjednávania, a v každom prípade pri úplnom rešpektovaní svojich tradícií a praxe, by mohli prispieť k splneniu cieľa stratégie Európa 2020, ktorým je vymaniť 20 miliónov ľudí z chudoby a sociálneho vylúčenia.
25. Naznačuje, že primerané mzdy by mohli pomôcť riešiť neprijateľnú úroveň nerovnosti v Európe, ktorá je dôvodom znepokojenia v súvislosti so sociálnou súdržnosťou, je politickou záležitosťou a hrozbou pre budúci potenciál rastu EÚ.
26. Rád by poukázal na to, že existujú príklady osvedčených postupov z niektorých členských štátov, v ktorých zamestnanci s nízkymi príjmami tvoria len malý podiel celkového počtu zamestnaných. V troch z týchto členských štátov – Švédsku, Dánsku a Taliansku – neexistuje žiadna zákonom stanovená minimálna mzda, ani všeobecne záväzné vyhlásenie v kolektívnych zmluvách ⁽⁹⁾.

Regionálny rozmer

27. Nabáda miestne a regionálne orgány, aby sa ako zamestnávateľia chopili vedúcej úlohy a pracovali na zabezpečení primeraných miezd svojich zamestnancov a vyzýva na výmenu osvedčených postupov na úrovni EÚ.
28. Ďalej víta skutočnosť, že niektoré verejné orgány na miestnej a regionálnej úrovni využili svoje politiky verejného obstarávania na to, aby vyzvali a požadovali od dodávateľov vyplácanie spravodlivej mzdy svojim zamestnancom. V tejto súvislosti s uspokojením konštatuje, že v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní, ktorá nadobudne účinnosť v apríli 2016, sa výslovne uvádza, že by sa nemalo brániť v uplatňovaní podmienok zamestnávania, ktoré sú výhodnejšie pre pracovníkov (odôvodnenie 37) a stanovuje, že verejní obstarávateľia nemôžu použiť iba cenu alebo iba náklady ako jediné kritérium na vyhodnotenie ponúk verejných zákaziek (článok 67). Okrem toho s potešením víta rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-115/14 zo 17. novembra 2015, v ktorom sa konštatuje, že právo EÚ nebráni vylúčiť z postupu verejného obstarávania takého uchádzača, ktorý odmieta záväzok vyplatiť príslušným zamestnancom minimálnu mzdu ⁽¹⁰⁾.

V Bruseli 3. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ Vec C-346/06 Dirk Ruffert proti spolkovej krajine Dolné Sasko.

⁽⁹⁾ Zdroj: Eurostat, *Structure of earnings survey 2010*, vyňaté sú podniky s menej ako 10 zamestnancami.

⁽¹⁰⁾ Právne predpisy regionálneho subjektu členského štátu, ktoré požadujú, aby sa uchádzači a ich subdodávateľia zaviazali vyplatiť minimálnu mzdu zamestnancom vykonávajúcim služby, na ktoré sa vzťahuje verejná zákazka, boli vyhodnotené ako v súlade s právom Únie.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Úloha sociálneho hospodárstva pri obnove hospodárskeho rastu a boji proti nezamestnanosti

(2016/C 051/05)

Spravodajca: Luís GOMES (PT/EES), primátor mesta Vila Real de Santo António

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. sa domnieva, že sociálne hospodárstvo je dôležitým faktorom sociálneho a hospodárskeho rozvoja Európskej únie. Tvorí ho 2 milióny podnikov, vrátane združení, družstiev a vzájomných poisťovní. Toto odvetvie vytvára 11 miliónov pracovných miest, a teda zamestnáva 6 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva a tvorí 10 % všetkých podnikov európskej podnikateľskej štruktúry;
2. zdôrazňuje, že subjekty sociálneho hospodárstva sa – hoci s veľkými ťažkosťami – počas krízy ukázali ako odolné a pomohli zlepšiť blahobyt občanov a udržať ich na trhu práce, aj keď iné organizácie a podniky to urobiť nedokázali. Táto pomoc bola obzvlášť výrazná, pokiaľ ide o začlenenie tých, ktorí sa stretávajú s veľkými ťažkosťami pri vstupe alebo návrate na trh práce;
3. domnieva sa, že v rámci monitorovania oznámenia o posilnení sociálneho rozmeru HMÚ, ktoré Komisia prijala v roku 2012, a balíka sociálnych investícií, ktorý bol prijatý v roku 2013, by malo byť prioritou lepšie zohľadnenie prínosu sociálneho hospodárstva pri plnení sociálnych cieľov stratégie Európa 2020; zároveň zastáva názor, že investície do sociálneho hospodárstva by sa mali realizovať nielen v rámci Európskeho fondu pre strategické investície, ale aj Európskeho sociálneho fondu a ďalších finančných zdrojov EÚ, pretože tieto fondy často prispievajú k vytváraniu kvalitných pracovných miest pre občanov EÚ;
4. zdôrazňuje, že iniciatívy sociálneho hospodárstva tým, že sú založené na spolupráci a občianskej angažovanosti osôb, ktoré tvoria spoločenstvá, prispievajú k zvyšovaniu sociálnej, hospodárskej a územnej kohézie, ako aj úrovne dôvery v celej Európskej únii, a to so zreteľom na ich záväzok a mieru integrácie do území, na ktorých sa nachádzajú, vďaka čomu sú menej náchylné na premiestnenie, a svojim pracovníkom tak poskytujú väčšiu istotu, čo sú prvky tvoriace súčasť ich sociálnej zodpovednosti;
5. víta miesto, ktoré prislúcha sociálnemu hospodárstvu v rámci právnych predpisov EÚ ako napríklad nariadenia (EÚ) č. 1304/2013 o Európskom sociálnom fonde, nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja alebo nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1296/2013 z 11. decembra 2013 o programe Európskej únie v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI) a o zmene rozhodnutia č. 283/2010/EÚ, ktorým sa zriaďuje európsky nástroj mikrofinancovania Progress v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania. Víta aj nové nariadenia o EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020, ktoré zaraďujú sociálne podniky medzi možné investičné priority ESF a EFRR, posilňujú partnerský prístup a poskytujú príležitosti na podporu iniciatív založených na partnerstve medzi sociálnym hospodárstvom a miestnymi a regionálnymi orgánmi využitím nástrojov, ako je miestny rozvoj vedený komunitou;
6. pripomína, že organizácie sociálneho hospodárstva stimulujú účasť, solidárnosť a podnikateľského ducha všetkých občanov vrátane tých, ktorých systém výroby marginalizuje, čo pomáha vytvárať hospodársku činnosť, ktorá v prípade sociálnych podnikov vytvára hodnoty a návratnosť aj v ekonomicky slabších sektoroch;
7. zdôrazňuje, že je dôležité podporiť účasť občanov a proces spoluvytvárania v sociálnej oblasti prostredníctvom dynamických partnerstiev medzi verejným sektorom, mnohými subjektmi sociálneho hospodárstva a súkromným sektorom, najmä tým, ktorý tvoria „sociálne podniky“, ale zároveň prijímať aj prístup orientovaný na sociálne inovatívne opatrenia a politiky;

8. upozorňuje na relatívny nedostatok verejného uznania podnikateľských zručností v oblasti sociálneho hospodárstva, ktoré je výsledkom okrem iného aj chýbajúceho prepojenia medzi aktérmi z rôznych krajín a regiónov. Preto má zásadný význam výmena osvedčených postupov, rozvoj partnerstiev, vytváranie stimulačných nástrojov a nástrojov financovania s cieľom podporiť podnikanie, sociálnu inováciu a sociálne investície. To sú základné predpoklady pre zatraktívnenie a lepšie uznanie sociálneho hospodárstva;

9. navrhuje kľasť väčší dôraz na výskum v oblasti sociálneho hospodárstva v Európe, pričom sa treba zamerať aj na tvorbu a šírenie všeobecných programov odbornej prípravy v sociálnom hospodárstve pre širokú verejnosť, zvlášť pre študentov a špecializovaných programov pre subjekty sociálneho hospodárstva a uchádzačov o zamestnanie. Treba vytvárať partnerstvá medzi organizáciami sociálneho hospodárstva, vzdelávacími inštitúciami a miestnymi a regionálnymi orgánmi;

10. pripomína, že miestne a regionálne orgány, členské štáty a EÚ musia podnecovať partnerstvo a podporu rozvoja nových nástrojov a nových možností sociálnej pomoci, ktoré prináša neustály vývoj informačných a komunikačných technológií, musia zvyšovať kvalitu a dostupnosť poskytovaných služieb prostredníctvom racionalizácie nákladov a prispievať k vytváraniu atraktívneho obrazu sociálneho hospodárstva u širokej verejnosti;

11. nabáda členské štáty, aby sa usilovali zjednodušiť subjektom sociálneho hospodárstva pôsobenie na trhu, vzhľadom na to, že sa významným spôsobom podieľajú na riešení problémov ako nezamestnanosť a sociálne vylúčenie prostredníctvom pracovnej aktívacie skupín považovaných za vylúčené;

12. vyzýva Európsku komisiu, aby predložila právny rámec, ktorý by obsahoval súbor spoločných definícií rôznych európskych foriem sociálneho hospodárstva, ako napr. družstiev, nadácií, vzájomných spoločností a združení, s cieľom umožniť spoločnostiam sociálnej ekonomiky, aby tak mohli pôsobiť na bezpečnom právnom základe a využívať výhody vnútorného trhu a voľného pohybu. Tento dokument by mal zahŕňať súbor spoločných definícií. Príprava európskych programov partnerstva s týmito organizáciami by mohla vychádzať z týchto definícií, aby bolo možné prispôbiť pomoc potrebám každého typu organizácie a posilniť ich úlohu pri podpore zamestnanosti a zvyšovaní podnikateľských schopností jednotlivých území;

13. zdôrazňuje, že pozitívna úloha subjektov sociálneho hospodárstva v boji proti nezamestnanosti a podpora udržateľného a inkluzívneho rastu je mimoriadne dôležitá na územiach, pre ktoré je príznačná emigrácia, rýchle starnutie obyvateľstva, nedostatok výrobných dynamiky a slabý podnikateľský duch, predovšetkým vo vidieckych oblastiach. Na týchto územiach presahuje význam sociálneho hospodárstva rámec uspokojovania dopytu po miestnych výrobkoch a službách sociálneho charakteru, pretože organizácie sociálneho hospodárstva sú jedny z mála subjektov, kde spoločná vôľa môže podporiť podnikanie a udržať alebo prilákať hospodárske subjekty schopné zhodnotiť domáce zdroje týchto území;

14. navrhuje, aby sa podporila spolupráca medzi sociálnym hospodárstvom a oblasťou odbornej prípravy vo všetkých smeroch, ako aj vytváranie školských a študentských združení s cieľom rozšíriť možnosti mladých ľudí pri voľbe povolania a tak predchádzať ich nezamestnanosti. V tomto duchu podporuje aj zaradenie školských a študentských združení medzi aktérov sociálneho hospodárstva a navrhuje, aby Európska komisia a členské štáty postupovali spoločne v záujme toho, aby sa družstvá a sociálne hospodárstvo začlenili do podnikateľského vzdelávania ako súčasť národných učebných osnov a plánov škôl a vyššieho stupňa vzdelávania;

15. súhlasí s tým, aby sa, ak je to možné, akýmkoľvek prostriedkami zvýšila vnútroštátna pomoc a pomoc EÚ partnerstvám vrátane organizáciám sociálneho hospodárstva v regiónoch s nízkou hustotou obyvateľstva, v regiónoch s osobitne vysokou mierou nezamestnanosti a nízkou mierou zamestnanosti zraniteľných sociálnych skupín, regiónoch vyznačujúcich sa chudobou a sociálnym vylúčením, ako aj v oblastiach osobitného environmentálneho záujmu s cieľom podporiť ich osobitnú úlohu, ktorú zohrávajú pri vytváraní a zachovávaní hodnôt v takýchto regiónoch;

16. žiada Európsku komisiu, aby pružne uplatňovala pravidlá o štátnej pomoci aj na podniky sociálneho hospodárstva, aby podporovala miestne a regionálne orgány pri chápaní a úmernom uplatňovaní týchto pravidiel, a aby tam, kde je to možné, zvýšila pomoc členských štátov alebo ich miestnych a regionálnych orgánov a EÚ pre partnerstvá vrátane organizácií sociálneho hospodárstva;

17. víta nedávne prijatie smerníc o verejnom obstarávaní a koncesiách (smernice 2014/24/EÚ, 2014/25/EÚ, 2014/23/EÚ), ktoré obsahujú medzi iným doložky a sociálne kritéria na podporu začlenenia a sociálnych inovácií, a vyzýva členské štáty, aby v súčasnej fáze transpozície týchto smerníc do vnútroštátnych právnych predpisov zabezpečili, aby príslušné orgány mohli v plnej miere využívať konkrétne ustanovenia o vyhradených zákazkách a zjednodušených postupoch s cieľom posilniť úlohu subjektov sociálneho hospodárstva tak na národnej, ako aj regionálnej alebo miestnej úrovni. Okrem toho vyzýva inštitúcie, aby monitorovali vykonávanie týchto pravidiel na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a pokračovali v diskusii o ich zdokonalení;
18. nazdáva sa, že sociálne hospodárstvo môže byť vhodným a veľmi účinným nástrojom boja proti tieňovej ekonomike a tvorby hospodárskej a spoločenskej hodnoty;
19. domnieva sa, že je nevyhnutné uvoľniť potenciál sociálneho hospodárstva zlepšením prístupu sociálneho hospodárstva k rôznym spôsobom financovania, ako sú európske fondy, fondy rizikového kapitálu, mikropôžička a kolektívne financovanie (crowdfunding), a zabezpečením dostatočných finančných prostriedkov na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ tým, že sa zosúladi úroveň ekonomických a finančných požiadaviek s verejným záujmom práce, ktorú tieto organizácie vykonávajú v teréne;
20. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia v svojej stratégii pre jednotný digitálny trh neuvádza sociálne hospodárstvo a len veľmi krátko sa zmieňuje o nekomerčnom hospodárstve založenom na spolupráci, ktorého sociálny potenciál je veľmi veľký;
21. zdôrazňuje, že je nutné podporovať kultúru monitorovania v organizáciách sociálneho hospodárstva tým, že sa zlepši ich schopnosť merať a informovať o hospodárskych a sociálnych aspektoch svojej činnosti a vypracujú metodiky a ukazovatele, ktoré budú v súlade s ich povahou a špecifikami. Skúsenosti z monitorovania je potrebné rôznymi spôsobmi šíriť a sprístupňovať;
22. víta skutočnosť, že Európska komisia vytvorila viacjazyčnú digitálnu platformu – Platformu pre sociálnu a inovatívnu Európu, ktorej princíp už bol schválený – na výmenu informácií v oblasti sociálnej inovácie, ale pokladá za potrebné, aby táto platforma zahŕňala osobitnú sekciu venovanú sociálnemu hospodárstvu;
23. navrhuje, aby Európska komisia zriadila osobitné oddelenie pre sociálne hospodárstvo, pretože pri súčasnom stave vecí rozhodnutie zlúčiť oddelenia v rámci GR GROW, a tým vytvoriť oddelenie „Klastre, sociálne hospodárstvo a podnikanie“ nezodpovedá rozsahu a realite sociálneho hospodárstva.
24. nabáda inštitúcie EÚ, členské štáty, ako aj miestne a regionálne orgány, aby urobili prehľad a podporili šírenie existujúcich príkladov nových foriem dialógu, spoločnej tvorby politík a jednotnej implementácie týchto politík prostredníctvom partnerstiev zložených z miestnych alebo regionálnych vlád, sociálneho hospodárstva a iných subjektov;
25. odporúča, aby EÚ a jednotlivé členské štáty vzhľadom na veľmi lokalizovanú (alebo regionalizovanú) oblasť pôsobenia väčšiny organizácií sociálneho hospodárstva podnietili a podporili priznanie dôležitejšej úlohy miestnym a regionálnym orgánom pri príprave programov a politík týkajúcich sa sociálneho hospodárstva, ako aj ich prepojenie s rôznymi verejnými politikami, a tým umožnili dosiahnutie stanovených cieľov;
26. odporúča, aby Európska komisia navrhla členským štátom, ktoré tak ešte neurobili, aby čo najskôr a potom, ako bude stanovená jasná stratégia pre tento sektor, vypracovali a prijali právne rámce potrebné na fungovanie a rozvoj sociálneho hospodárstva.

V Bruseli 3. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Miestny a regionálny rozmer hospodárstva spoločného využívania zdrojov

(2016/C 051/06)

Spravodajkyňa: Benedetta BRIGHENTI (IT/SES), zástupkyňa starostu obce Castelnuovo Rangone, okres Modena

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. je presvedčený, že hospodárstvo spoločného využívania zdrojov (HSVZ) vychádza z nových alebo obnovených sociálnych vzorcov, ktoré majú zásadný dosah na podnikateľské, právne a inštitucionálne prostredie, t. j. zo sociálnych postupov spoločného využívania, podieľania sa a vzájomnej spolupráce. Vzhľadom na svoju inovatívnu a dynamickú povahu sa táto koncepcia nedá definitívne vymedziť. Zahŕňa však javy, ktoré sa vyznačujú týmito znakmi:

- i. jej hlavní činitelia sa nesprávajú tak, ako sa podľa klasických národohospodárskych modelov predpokladá (t. j. tzv. homo economicus). To však neznamená, že sa nesprávajú rozumne a predvídavo tak, aby dosiahli svoje ciele;
- ii. v hospodárstve spoločného využívania zdrojov sa uplatňuje prístup prostredníctvom platformy, pričom vzťahy, dobrá povest', sociálna dôvera a ďalšie motívy neekonomického charakteru v rámci spoločenstva sa stávajú jednou z hlavných hnacích síl;
- iii. v hospodárstve spoločného využívania zdrojov sa rozsiahlym a intenzívnym spôsobom využívajú digitálne technológie a získavanie údajov. Údaje sa stávajú prvotnou surovinou. Fixné náklady sú väčšinou externalizované;
- iv. v menšom, miestnom meradle môžu byť niektoré iniciatívy hospodárstva spoločného využívania zdrojov obmedzené na spoločné používanie alebo spravovanie hmotného majetku (napr. spoločných pracovných priestorov, mestských verejných priestorov atď.) alebo na nové formy partnerských systémov sociálnej pomoci, niekedy v rámci jednej ulice či budovy;
- v. hospodárstvo spoločného využívania zdrojov sa môže organizovať podľa modelov založených tak na trhovom, ako aj sociálnom prístupe;

2. konštatuje v tejto súvislosti, že Európska komisia používa pojem „kolaboratívna ekonomika“, a nie „hospodárstvo spoločného využívania zdrojov“ vo svojom nedávnom oznámení s názvom „Zlepšenie jednotného trhu“⁽¹⁾ vymedzila pojem takto: „kolaboratívna ekonomika, ktorá je zložitým ekosystémom služieb poskytovaných na požiadanie a dočasného využívania aktív na základe výmen prostredníctvom online platforiem, sa rozvíja rýchlym tempom. Kolaboratívna ekonomika prináša spotrebiteľom väčší výber a nižšie ceny a poskytuje inovačným začínajúcim podnikom a tiež existujúcim európskym spoločnostiam príležitosti na rast, a to tak v ich domovskej krajine, ako aj v zahraničí. Zároveň zvyšuje zamestnanosť a prináša zamestnancom výhody v podobe možností flexibilnejšieho rozvrhnutia pracovného času, od nekvalifikovaných mikrop prác až po príležitostné podnikanie. Zdroje možno využívať efektívnejšie, a tým zvýšiť produktivitu a udržateľnosť.“ Podľa názoru VR sa však táto definícia sa zameriava na komerčné a spotrebiteľské aspekty hospodárstva spoločného využívania zdrojov (alebo kolaboratívnej ekonomiky) a opomína nekomerčné prístupy a prístupy založené na spoločnom využívaní zdrojov. Vyzýva preto Európsku komisiu, aby ďalej analyzovala a následne definovala rozličné formy kolaboratívnej ekonomiky (ktorej istá časť patrí do sociálnej ekonomiky);

Hospodárstvo spoločného využívania zdrojov ako pôvodca zmeny modelu

3. zdôrazňuje, že podľa mnohých názorov hlavným aktérom hospodárstva spoločného využívania zdrojov už nie je spotrebiteľ, ktorý chce niečo vlastniť alebo zabezpečiť si poskytnutie služby, ale skôr občan, bežný človek, používateľ, domáci majster, výrobca, autor, dizajnér, spolupracovník, remeselník využívajúci digitálne technológie, mestský poľnohospodár, ktorý sa snaží získať prístup k službe alebo majetku, ktoré potrebuje na uspokojenie niektorých svojich potrieb;

⁽¹⁾ COM(2015) 550, s. 3.

4. upozorňuje na tvrdenie iných strán, že aktérom hospodárstva spoločného využívania zdrojov je v mnohých prípadoch aj osoba, ktorá je ochotná konať a spravovať, riadiť, vytvárať alebo obnovovať spoločný a všeobecne prístupný zdroj, či už hmotný alebo nehmotný, a to bez sprostredkovania verejného alebo súkromného poskytovateľa, na základe partnerského, osobného prístupu a v malom rozsahu. Aktér pôsobiaci v hospodárstve spoločného využívania zdrojov teda nie je iba „hospodársky subjekt“. Môže to byť skôr sociálny alebo personálny či občiansky činiteľ, pre ktorého sú klasické hospodárske motívy druhoradé alebo vôbec neexistujú. Niektoré oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov nie sú nevyhnutne „hospodárstvami“ v pravom zmysle slova, ale sociálne spoločenstvá a siete spolupráce, ktoré vytvárajú nové hospodárske podniky alebo vykonávajú istú funkciu s ohľadom na existujúcu hospodársku činnosť;

5. zdôrazňuje, že hospodárstvo spoločného využívania zdrojov takisto zjavne spochybňuje tradičné národohospodárske modely s ich jasným rozlišovaním medzi spotrebiteľmi a výrobcami;

6. sa domnieva, že hospodárstvo spoločného využívania zdrojov by mohlo podnietiť vznik novej hospodárskej identity. V rámci nej by jednotlivec, ktorý nie je ochotný fungovať ako samostatná jednotka, namiesto snahy maximalizovať svoje vlastné ziskové záujmy spojil svoje hospodárske správanie so záväzkom voči komunite, pôsobením vo verejnej oblasti (sociálnej, hospodárskej, politickej) a nadväzovaním vzťahov s inými osobami s cieľom sledovať všeobecný, spoločný záujem (t. j. tzv. „mulier activa“) ⁽²⁾;

7. zdôrazňuje, že treba rozlišovať medzi rôznymi formami hospodárstva spoločného využívania zdrojov. Všetky využívajú rovnaký sociálny model, t. j. spoločné využívanie, podieľanie sa a vzájomnú spoluprácu, no výrazne sa medzi sebou líšia. Na tomto mieste si môžeme priblížiť tie formy hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ktoré istým spôsobom zachovávajú rovnakú sociálnu a hospodársku dynamiku ako predchádzajúci hospodársky model, pričom na každú z nich sa vzťahuje iný právny režim. Rozlišovanie medzi ziskovou a neziskovou povahou a typom podniku alebo organizácie uskutočňujúcej projekty hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ako aj vplyv na cezhraničný obchod z hľadiska práva EÚ môžu byť dôležitými parametrami pre diferenciaciu jednotlivých foriem hospodárstva tohto typu a navrhnutie diferencovaných regulačných prístupov;

8. poukazuje na to, že najprv by sa mohlo rozlišovať medzi hospodárstvom spoločného využívania zdrojov v pravom zmysle slova a jeho príbuznými formami, v rámci ktorých sa spolupráca a podieľanie sa považuje za ďalšiu úroveň spoločného využívania. V podstate by sa mohlo rozlišovať medzi iniciatívami hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ktoré vytvárajú a upevňujú rozdiel medzi rôznymi typológiami používateľov (spotrebiteľia – používatelia verzus poskytovatelia – používatelia), a iniciatívami hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ktoré podporujú partnerský prístup (tzv. peer-to-peer), pri ktorom môže byť každý používateľ zároveň poskytovateľom aj spotrebiteľom, alebo by dokonca mohol byť zapojený do riadenia platformy. Do úvahy by sa mohol vziať aj model riadenia a monitorovania ekonomickej transakcie a odlišiť prípady, kde platforma funguje ako komunikačný nástroj na sprostredkovanie kontaktov súkromných subjektov (ktorí uzatvárajú dohodu samostatne) od prípadov, v ktorých si sprostredkovateľ zachováva kontrolu nad transakciou ⁽³⁾. Ďalšia spolupráca by mohla nasvedčovať tomu, že ide o prístup k hospodárstvu spoločného využívania zdrojov spočívajúci v spoločnom prospechu bežných občanov ⁽⁴⁾. Ak zúčastnení aktéri nielen spoločne využívajú zdroje, ale aj spoločne pracujú na vytváraní, výrobe či obnove spoločného zdroja pre širšiu verejnosť, komunitu, ide o spoluprácu a zhromažďovanie v záujme bežných občanov;

9. domnieva sa, že sa vytvárajú dve hlavné kategórie a štyri formy hospodárstva spoločného využívania zdrojov:

— hospodárstvo spoločného využívania zdrojov v užšom zmysle alebo *on-demand economy* (hospodárstvo založené na poskytovaní služieb, resp. tovarov na požiadanie):

— *access economy* (hospodárstvo založené na prístupe) – ide o tie iniciatívy hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ktorých podnikateľský model predpokladá, že s tovarom a službami sa obchoduje na základe prístupu, a nie vlastníctva. V rámci tohto prístupu sa uprednostňuje dočasný prenájom vecí namiesto ich predaja natrvalo;

— *gig economy* (hospodárstvo založené na príležitostných pracovných výkonoch na dohodu) – ide o iniciatívy založené na príležitostnej práci so zmluvami o dielo, ktorá je predmetom transakcií na digitálnom trhu;

⁽²⁾ Pozri: C. Iaione, *Economics and law of the commons*, 2011 a *Poolism*, www.labgov.it, 28.08.2015.

⁽³⁾ G. Smorto, *I contratti della sharing economy*, *Il Foro Italiano*, 2015, č. 4, s. 222 – 228.

⁽⁴⁾ D. Bollier, *Think like a commoner: a short introduction to the life of the commons*, 2014. S. Foster, *Collective action and the Urban Commons*, 2011; C. Iaione, *The Tragedy of Urban Roads*, 2009.

- Pooling *economy* (hospodárstvo založené na zoskupovaní):
  - *collaborative economy* (kolaboratívna ekonomika) – ide o iniciatívy, v ktorých sa uplatňuje partnerský prístup a/alebo sa užívatelia zapájajú do koncipovania výrobného procesu, prípadne sa klienti transformujú na komunitu;
  - *commoning economy* (hospodárstvo založené na spoločnom využívaní) – ide o iniciatívy, ktoré sa vyznačujú kolektívnym vlastníctvom alebo kolektívnou správou;

10. upozorňuje, že Európska komisia cituje nedávnu štúdiu ⁽⁵⁾ na zhodnotenie potenciálu hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ktoré by zvýšilo celosvetové príjmy zo súčasných 13 miliárd EUR na 300 miliárd EUR do roku 2025. Podľa VR by sa však rast hospodárstva spoločného využívania zdrojov mal považovať za revolúciu a/alebo dôsledok krízy len do istej miery. V prípade niektorých aspektov to môže znamenať aj zvrátenie transformácie ⁽⁶⁾ alebo prechodu ⁽⁷⁾ niektorých sektorov súčasného hospodárskeho modelu smerom k dlhodobým hospodárskym tradíciám a ekonomickým modelom (napr. družstevné hospodárstvo, sociálne hospodárstvo, solidárne hospodárstvo, remeselná výroba, hospodárstvo bežných občanov a spoločného majetku atď.) či dokonca k dávny formám hospodárskej výmeny (napr. výmenné hospodárstvo), ktoré sú alternatívou ku kapitálovo náročným formám trhového hospodárstva;

11. zdôrazňuje, že pri rozvoji HSVZ zohrávajú kľúčovú úlohu technologické inovácie, kde väčšina iniciatív vychádza z platforiem pre spoluprácu, prostredníctvom ktorých sa uskutočňujú transakcie/výmeny tovarov alebo služieb. Z tohto dôvodu je potrebné posilniť iniciatívy zamerané na boj proti digitálnej priepasti, a to tým viac, ak sa má zriadiť jednotný digitálny trh;

12. zdôrazňuje, že v situáciách, keď nové služby hospodárstva spoločného využívania zdrojov agresívne vytlačujú tradičné služby, verejné orgány na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni nesú takmer vždy veľkú zodpovednosť, pokiaľ:

- požiadavky na prístup na trh stanovené verejnými orgánmi z hľadiska fiškálnej politiky alebo profesionálne požiadavky vytvorili monopoly alebo oligopoly bez toho, aby vznikli podmienky zlyhania trhu;
- neboli zavedené systémy monitorovania kvality poskytovaných služieb;

Zásady návrhov na iniciatívu EÚ o hospodárstve spoločného využívania zdrojov

13. hospodárstvo spoločného využívania zdrojov môže zlepšiť kvalitu života, podporovať rast (najmä miestneho hospodárstva) a znížiť vplyv na životné prostredie. Môže takisto vytvárať nové, kvalitné pracovné miesta, znížiť náklady a taktiež zvýšiť dostupnosť a účinnosť niektorých tovarov a služieb či infraštruktúry. Je však dôležité, aby služby ponúkané prostredníctvom hospodárstva spoločného využívania zdrojov nevedli k vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, narúšaniu hospodárskej súťaže a neboli v rozpore s právnymi predpismi platnými na miestnej, regionálnej alebo vnútroštátnej a európskej úrovni. Kľúčovou hybnou silou akejkoľvek regulačnej iniciatívy v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov by malo byť aj vyhodnotenie všetkých potenciálnych pozitívnych a negatívnych vplyvov a stanovenie cieľov verejnej politiky;

14. domnieva sa, že je potrebné zaručiť voľný prístup na trh pre nových pracovníkov. Získavanie údajov zo strany platforiem či iniciatív hospodárstva spoločného využívania zdrojov môže spôsobiť „nevyváženosť v hospodárskej sile“. Údaje sú surovinou hospodárstva spoločného využívania zdrojov a v niektorých prípadoch musia byť v čo najväčšej miere otvoreným zdrojom. Občas je to potrebné na to, aby sa zredukovali prekážky pri zapojení sa do hospodárstva spoločného využívania zdrojov, umožnilo sa hodnotenie dosahu príslušných iniciatív či podnikov a podporili sa predpisy založené na údajoch na všetkých úrovniach verejnej správy. Mala by sa stanoviť požiadavka, aby boli do platforiem hospodárstva spoločného využívania zdrojov zakomponované technické mechanizmy, pomocou ktorých by miestnym a regionálnym orgánom poskytovali verejné, relevantné, no nie však citlivé alebo strategické údaje. V každom prípade by EÚ a národné vlády mali podporovať miestne a regionálne orgány pri vypracovávaní operácií na získavanie údajov. Ochrana údajov by mala byť jedným z kľúčových hnacích motorov, pričom osoba *mulier activa* by mala mať možnosť vlastníť svoje údaje;

⁽⁵⁾ Consumer Intelligence Series: The Sharing Economy. PwC 2015, <https://www.pwc.com/us/en/technology/publications/assets/pwc-consumer-intelligence-series-the-sharing-economy.pdf>

⁽⁶⁾ K. Polanyi, *The great transformation: The political and economic origins of our time*, 1944.

⁽⁷⁾ M. Bauwens, *A commons transition plan*, dostupné na <http://commonstransition.org/>

15. podotýka, že dôležitým predpokladom v hospodárstve spoločného využívania zdrojov je spôsob, akým sa pristupuje k otázke dôvery a dobrej povesti⁽⁸⁾. K otázke dôvery a dobrej povesti sa preto musí pristupovať dôsledne a nezávisle (napr. prostredníctvom regulácie, certifikácie, rozhodcovského konania tretích strán). Malo by sa dôkladnejšie preskúmať, či subjekty hospodárstva spoločného využívania zdrojov dokážu účinne uplatňovať samoreguláciu⁽⁹⁾. Dôvera by mohla zabezpečovať prostredníctvom partnerského preskúmania. Možným opatrením, ktorému by sa mala venovať väčšia pozornosť, je zriadenie nezávislých orgánov (pokiaľ možno v partnerskom spoluvlastníctve), ktoré by vypracovávali ratingy. Vyhodnotiť sa musí aj poistné krytie. V každom prípade by mala byť „prenosnosť“ údajov a dobrej povesti jedným z hlavných politických cieľov;

16. upozorňuje, že výsledky hodnotenia dosahu hospodárstva spoločného využívania zdrojov nie sú vždy pozitívne z hľadiska ochrany životného prostredia, sociálnej súdržnosti, rovnosti a sociálnej spravodlivosti, primeraného využívania pôdy či správy miest⁽¹⁰⁾. Treba tiež zohľadniť, že podniky zamerané na zisk zneužívajú aj platformy hospodárstva spoločného využívania zdrojov, zároveň zamestnancom neposkytujú žiadne sociálne poistenie a tak negatívne ovplyvňujú nielen blahobyt občanov, ale aj regionálne a komunálne rozpočty. EÚ a miestne a regionálne orgány by mali podporovať a podnecovať rozvoj len tých iniciatív alebo platforiem hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ktoré majú pozitívny sociálny, hospodársky a environmentálny dosah. Budovanie komunit, spoločné využívanie mestských verejných priestorov, začleňovanie, nediskriminácia, miestny hospodársky rozvoj, podnikanie mladých ľudí, environmentálne povedomie a solidarita medzi ľuďmi – to všetko sú ciele verejnej politiky, ktoré by sa mali presadzovať prostredníctvom hospodárstva spoločného využívania zdrojov;

17. domnieva sa, že ak by boli pracovné podmienky osôb činných v hospodárstve spoločného využívania zdrojov vymedzené v rámci EÚ rovnako ako podmienky zamestnancov, mali by mať zabezpečené primerané zaobchádzanie. V čoraz flexibilnejšom kontexte hospodárskej výmeny môže hospodárstvo spoločného využívania zdrojov narúšať pracovnoprávne vzťahy. Takisto treba dôkladne preskúmať jeho dosah na osobnú hospodársku bezpečnosť a sociálnu starostlivosť. Komisia musí v spolupráci s členskými štátmi, sociálnymi partnermi a prípadne miestnymi a regionálnymi orgánmi podrobne preskúmať podmienky zamestnávania a pracovné podmienky pracovníkov v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov, aby sa ubezpečila, či sú v tejto oblasti potrebné regulačné opatrenia. Hospodárstvo spoločného využívania zdrojov by mohlo spôsobiť vznik novej spoločenskej triedy, a to spolupracujúcej triedy, ktorá potrebuje sociálne a hospodárske záruky;

18. zdôrazňuje, že všetky pravidlá týkajúce sa protimonopolných opatrení, vnútorného trhu, daňových predpisov a ochrany spotrebiteľov by sa mali v zásade vzťahovať na hospodárstvo spoločného využívania zdrojov rovnakým spôsobom ako na všetky ostatné hospodárske odvetvia. Iniciatívam hospodárstva spoločného využívania zdrojov by nemalo byť umožnené využívať systém spoločného využívania len na to, aby narušili doterajšie trhy zameraním sa na stratégiu zníženia nákladov založenú na vyhýbaní sa regulačným nákladom uplatniteľným na podobné výrobky a služby, ktoré nie sú poskytované prostredníctvom platforiem. Domnieva sa však, že regulácia doterajších trhov by mala podliehať pravidelnému preskúmaniu s cieľom overiť jej schopnosť umožniť nepretržité inovačné procesy. Hospodárstvo spoločného využívania zdrojov by sa malo vziať do úvahy napríklad v rámci diskusie o obehovom hospodárstve a jednotnom digitálnom trhu. Európska komisia a členské štáty by mali zároveň zabezpečiť koordinovaný prístup k regulácii hospodárstva spoločného využívania zdrojov na európskej úrovni, a to v prípadoch, keď je prístup na úrovni EÚ nevyhnutný, s cieľom posilniť jednotný trh a umožniť úspešným iniciatívam v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov ľahko sa šíriť cez hranice. Vo všetkých ostatných prípadoch by mala byť regulácia v súlade so zásadou subsidiarity výsadou národných vlád alebo regionálnych či miestnych samospráv;

19. je prekvapený, že Európska komisia venovala vo svojej „Stratégii pre jednotný digitálny trh v Európe“ [COM(2015) 192] len okrajovo pozornosť otázke hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ale víta záväzok Komisie v oznámení na tému „Zlepšenie jednotného trhu“ vytvoriť európsky program pre kolaboratívnu ekonomiku alebo hospodárstvo spoločného využívania zdrojov s cieľom poskytnúť usmernenie ako sa existujúce právne predpisy – vrátane smernice o službách, smernice o elektronickom obchode a predpisy o právach spotrebiteľov, napríklad smernica o nekalých obchodných praktikách, smernica o nekalých zmluvných podmienkach a smernica o právach spotrebiteľov – vzťahujú na kolaboratívnu ekonomiku a posúdiť prípadné medzery v právnej úprave. Zdôrazňuje, že VR je pripravený zohrávať aktívnu úlohu pri vypracúvaní tohto programu a navrhuje užšiu spoluprácu s európskymi inštitúciami v tejto oblasti;

⁽⁸⁾ T. Wagner, M. Kuhndt, J. Lagomarsino, H. Mattar, *Listening to Sharing Economy Initiatives*, 2015, Nesta & Collaborative Lab, *Making Sense of the UK Collaborative Economy*, 2014.

⁽⁹⁾ M. Cohen, A. Sundararajan, *Self regulation and innovation in the peer to peer sharing economy*, 2015.

⁽¹⁰⁾ P. Parigi P^o State B., Dakhllallah D., Corten R., Cook K., *A Community of Strangers: The Dis-Embedding of Social Ties*, 2013; S. Shaheen, *Greenhouse Gas Emission Impacts of Carsharing in North America Final Report*, 2010.

20. konštatuje, že problematikou hospodárstva spoločného využívania zdrojov sa zaoberá viacero generálnych riaditeľstiev (GR) Európskej komisie (CNECT, GROW, COMP, JUST, MOVE, REGIO, EMPL, TAXUD a TRADE) a že je potrebné zabezpečiť koordináciu medzi jednotlivými útvarmi v rámci Európskej komisie; navrhuje preto Európskej komisii, aby vytvorila pracovnú skupinu pre koordináciu medzi príslušnými generálnymi riaditeľstvami zaoberajúcimi sa otázkami hospodárstva spoločného využívania zdrojov;
21. víta však zámer Európskej komisie začať koncom septembra 2015 verejnú konzultáciu o možných európskych regulačných prístupoch v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov;
22. domnieva sa, že v obchodnej oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov sú na európskej úrovni potrebné sektorové regulačné prístupy, ktoré by zabezpečili právnu istotu príslušných subjektov, ako aj rovnaké podmienky hospodárskej súťaže, najmä v oblasti zdaňovania;
23. nabáda Európsku komisiu a členské štáty vytvoriť stimuly pre kolaboratívnu ekonomiku, aby podporovala a uplatňovala zásady sociálneho hospodárstva (najmä so zreteľom na zásady solidarity, demokracie a účasti, a na spoluprácu s miestnym spoločenstvom);
24. Okrem podpory rozvoja miestnych hospodárstiev v miestnom a regionálnom rozmere sa môžu iniciatívy HSVZ stať nástrojom, prostredníctvom ktorého sa bude napomáhať podpora, starostlivosť a regenerácia tzv. spoločných hodnôt, ako sú mobilita, blahobyt, mestské prostredie a životné prostredie. Z tohto pohľadu by úlohou orgánov verejnej správy mala byť podpora konsolidácie „ekosystému inštitucionálnej spolupráce“⁽¹¹⁾. V tejto súvislosti by miestne orgány mali uľahčovať a koordinovať rôzne iniciatívy HSVZ v nadväznosti na tie iniciatívy, ktoré posilňujú spôsoby účasti a spolupráce v rámci „mulier activa“, sú inkluzívne tak vo fáze plánovania ako aj riadenia a poskytovania služieb, a dodržiavajú zásady transparentnosti, otvorenosti a zodpovednosti;
25. považuje súčasne za dôležité sledovať, v ktorých oblastiach sa hospodárstvo spoločného využívania zdrojov rozvíja a ako ovplyvňuje makroekonomické ukazovatele, aby sa z neho nestal systém na optimalizáciu daní;

Agenda hospodárstva spoločného využívania zdrojov

26. sa nazdáva, že prísne regulačné iniciatívy by mali zachovať sektorový prístup a mali by zohľadňovať rozsah príslušnej iniciatívy hospodárstva spoločného využívania zdrojov ako kritérium na stanovenie regulačných hraníc. Inštitúcie a právne predpisy EÚ by mali poskytnúť stabilný rámec, inštitucionálne a právne poradenstvo, trvalý prístup k odborným znalostiam a inú vhodnú pomoc pri realizácii;
27. vyzýva však všetky inštitúcie EÚ, ktoré sa zaoberajú otázkou hospodárstva spoločného využívania zdrojov, aby k tejto koncepcii pristupovali holisticky ako k hospodárskemu, politickému a spoločenskému fenoménu a aby vzhľadom na to, že hospodárstvo spoločného využívania zdrojov by mohlo výrazne zmeniť súčasné hospodárske systémy, koordinovali svoje úsilie prostredníctvom komplexnej verejnej politiky, a to spoločným vypracovaním programu verejnej politiky pre túto oblasť;
28. odporúča, aby sa program EÚ v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov zakladal na týchto pilieroch:
- definícii metodického protokolu, ktorá vychádza tiež z ex-ante hodnotenia vplyvu na mestá a územie a je vypracovaná v úzkom partnerstve so všetkými úrovňami riadenia, v spolupráci so spoločenstvom politických činiteľov, vedcov, odborníkov z praxe, expertov, ako aj podnikov, iniciatív a platforiem v oblasti HSVZ, s cieľom podporiť prechod na mestá s hospodárstvom spoločného využívania zdrojov a kolaboratívnu ekonomiku,
  - presadzovaní rovnakých podmienok na európskej úrovni, s dodržaním zásad subsidiarity a proporcionality, a zároveň sa umožní dostatočná pružnosť pre miestne riešenia, ako aj podnietia pilotné projekty a vytváranie sietí miest a regiónov s najlepšimi postupmi v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov, ako napríklad iniciatíva *Sharing economy Start Up*⁽¹²⁾,

⁽¹¹⁾ Pozri „Regolamento sulla collaborazione tra cittadini e amministrazione per la cura e la rigenerazione dei beni comuni urbani“, (pravidlá spolupráce občanov a mestskej správy pri starostlivosti o verejný komunálny majetok a jeho obnove) mesta Bologna, a nedávno zverejnený dokument „SharExpo, linee guida per la sharing economy e per i servizi collaborativi a Milano“ (SharExpo, usmernenia pre hospodárstvo spoločného využívania zdrojov a služby založené na spolupráci v Miláne);

⁽¹²⁾ S podporou 2 500 000 EUR, ktorú schválil Európsky parlament v rámci schvaľovania všeobecného rozpočtu EÚ na rok 2016 28. októbra 2015.

- podpore rozvoja vzdelávacích programov na školách a univerzitách a realizácii komunikačných kampaní (napr. Sharitaly) s cieľom zvyšovať informovanosť o možnostiach a rizikách hospodárstva spoločného využívania zdrojov,
- vypracovaní definície jasných a spoločných kritérií pre komunitný kvalifikačný systém a vytvorení súboru ukazovateľov na sledovanie a meranie vplyvu iniciatív a postupov v hospodárstve spoločného využívania zdrojov,
- efektívnom presadzovaní tohto programu s cieľom bojovať proti daňovým únikom a zabezpečiť ochranu spotrebiteľa, udeľovanie licencií a dodržiavanie zdravotných a bezpečnostných predpisov,
- pravidelnom aktualizovaní a monitorovaní programu, aby sa zabránilo zbytočnej záťaži a zabezpečila neustála udržateľnosť a efektívnosť v rýchlo sa meniacom prostredí;

29. sa domnieva, že mnohé odvetvia, do ktorých zasahuje hospodárstvo spoločného využívania zdrojov, majú občas rušivý vplyv na miestnu a regionálnu úroveň, a preto by malo byť možné, aby boli podľa potreby riadené alebo regulované miestnymi a regionálnymi orgánmi v súlade so zásadou miestnej autonómie tak, aby miestne a regionálne orgány mohli prispôsobiť iniciatívy a podniky v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov miestnym podmienkam;

30. zdôrazňuje, že regulačná iniciatíva v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov by nemala byť oddelená od vízie mestskej a miestnej správy ⁽¹³⁾ a od vízie vidieckych oblastí. Zdá sa, že kooperačná a polycentrická správa, s ktorou experimentujú rôzne európske mestá, sa postupne stáva najvhodnejším prístupom, ako sa podieľať na riadnom a spravodlivom rozvoji iniciatív v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov a podporovať ho. Kooperačný/polycentrický prístup riadenia k hospodárstvu spoločného využívania zdrojov by pre skupiny občanov, združenia, organizácie tretieho sektora, odbory, vzdelávacie inštitúcie, sociálne podniky a začínajúce podniky umožnil využívať otvorené, voľné a opustené verejné priestory a majetok, ktorý majú k dispozícii, pričom je možné inšpirovať sa niektorými iniciatívami miestnych a regionálnych orgánov (napr. právny predpis mesta Bologna o spolupráci v prospech mestských verejných priestorov ⁽¹⁴⁾).

V Bruseli 4. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ S. Foster, C. Iaione, *The City as a Commons*, 2015.

⁽¹⁴⁾ Viac príkladov je uvedených v rámci siete Sharing cities – ide o projekt, za ktorým stojí Neal Gorenflo zo spoločnosti Shareable, a nástroja Sharitories, ktorý vypracovala komunita Ouishare.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Spravodlivý a efektívny systém dane z príjmu právnických osôb v Európskej únii

(2016/C 051/07)

Spravodajca: Jean-Luc VANRAES (BE/ALDE), člen komunálnej rady Uccle a predseda verejného centra sociálnej pomoci CPAS/OCMW v Uccle

Referenčný dokument: Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Spravodlivý a efektívny systém dane z príjmu právnických osôb v Európskej únii: Päť kľúčových oblastí, v ktorých treba konať

COM(2015) 302 final

NÁVRHY A POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. pripomína, že každá legislatívna iniciatíva Komisie, vrátane iniciatív v daňovej oblasti na základe článkov 113, 115 alebo 116 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, musí byť v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality;
2. podporuje štyri ciele akčného plánu Komisie o zdaňovaní podnikov:
  - obnovenie prepojenia medzi zdanením a miestom výkonu hospodárskej činnosti; je to miesto, kde vzniká pridaná hodnota, t. j. miesto, kde skutočne prebieha výskum, vývoj a výroba;
  - zabezpečenie, aby členské štáty vedeli správne vyhodnotiť činnosť spoločností vo svojej jurisdikcii;
  - vytvorenie konkurencieschopného prostredia pre zdaňovanie príjmov právnických osôb v EÚ, ktoré bude priaznivé pre rast, a to v súlade s odporúčaniami v rámci európskeho semestra;
  - ochrana jednotného trhu a zabezpečenie silného prístupu EÚ k vonkajším otázkam;
3. domnieva sa, že existujúce právne predpisy týkajúce sa zdaňovania podnikov – či už na národnej, európskej alebo svetovej úrovni – už nepostačujú vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu v dôsledku globalizácie, mobility, digitálnych technológií, nových obchodných modelov a zložitej štruktúry podnikov;
4. poukazuje na zložitosť súčasných pravidiel zdaňovania príjmu právnických osôb v EÚ, ako aj na nedostatočnú koordináciu a komplementárnosť medzi systémami jednotlivých členských štátov;
5. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že niektoré spoločnosti, najmä nadnárodné, túto situáciu zneužívajú, aby znížili svoje daňové zaťaženie či už prostredníctvom právne postihnuteľných daňových podvodov a daňových únikov, alebo prostredníctvom využívania stratégií „agresívneho daňového plánovania“, ktoré síce môžu byť zákonné, sú však v rozpore s duchom právnych predpisov v tejto oblasti;
6. zdôrazňuje, že zdaňovanie týchto podnikov v konečnom dôsledku zďaleka nie je spravodlivé a je nízke vzhľadom na ich príjmy;

7. pripomína, že podľa niektorých výpočtov z dôvodov daňových únikov, daňových podvodov a agresívneho daňového plánovania dochádza podľa odhadov každý rok v EÚ k stratám potenciálnych daňových príjmov vo výške takmer 1 000 miliárd EUR⁽¹⁾; okrem toho upozorňuje, že tieto straty poškodzujú verejné financie na všetkých úrovniach, vrátane miestnej a regionálnej, a že spravodlivý, transparentný, účinný a nestranný výber daní od všetkých právnických osôb by pomohol znížiť daňové zaťaženie;
8. navrhuje, aby všetky medzinárodné dohody, ktorých zmluvnou stranou je EÚ, vrátane obchodných dohôd a dohôd o hospodárskom partnerstve, zahŕňali ustanovenia o podpore dobrej správy v daňových záležitostiach, pokiaľ ide o transparentnosť, ale aj o boj proti škodlivým daňovým praktikám, a žiada Európsku komisiu, aby túto otázku zdôrazňovala počas prebiehajúcich rokovaní, najmä o transatlantickom partnerstve v oblasti obchodu a investícií a o dohode o obchode so službami (TiSA);
9. s ľútosťou konštatuje, že tieto škodlivé daňové praktiky sa vyskytujú a sú také rozšírené práve v čase, keď mnohí daňoví poplatníci, a najmä fyzické osoby, v niektorých členských štátoch musia znášať zvýšené daňové zaťaženie z dôvodu úsporných opatrení; domnieva sa, že táto nedostatočná daňová spravodlivosť škodí sociálnemu zmierniu a hospodárskej stabilite;
10. pripomína, že hoci je zložitosť súčasných pravidiel zdaňovania príjmu právnických osôb výhodná pre určité veľké podniky, ktoré využívajú ich medzery, je jasnou nevýhodou pre malé a stredné podniky a mikropodniky, pretože byrokracia brzdí ich činnosť, a to najmä cezhraničné;
11. domnieva sa, že v dôsledku tejto situácie navyše vzniká konkurenčná nerovnováha medzi podnikmi, najmä veľkými nadnárodnými spoločnosťami, ktoré majú potrebné zdroje na to, aby sa agresívnym daňovým plánovaním vyhli dani, a malými a strednými podnikmi (MSP), ktoré tieto zdroje nemajú;
12. konštatuje, že na európskej úrovni a z dlhodobého hľadiska možno pozorovať všeobecný pokles zákonných sadzieb dane z príjmov právnických osôb;
13. zdôrazňuje však, že tento pokles sprevádzali v posledných rokoch rôzne zmeny, napríklad sa rozšíril daňový základ, zvýšilo sa získavanie štatútu korporácie a znížili sa úrokové sadzby (obmedzila sa odpočítateľnosť), ktoré mali viesť k zvýšeniu príjmov z dane z príjmu právnických osôb;
14. konštatuje, že je ťažké porovnať skutočné sadzby uplatňované v jednotlivých členských štátoch, a navrhuje preto vypracovať spoločnú metódu výpočtu, aby sa mohla zostaviť porovnávací tabuľka skutočných sadzieb dane v jednotlivých členských štátoch;
15. so zreteľom na štúdie OECD, podľa ktorých niektoré nadnárodné spoločnosti používajú stratégie, ktoré im umožňujú platiť len 5 % daň, pričom menšie podniky platia až 30 %, podporuje požiadavku, že nadnárodné spoločnosti by vo svojich finančných výkazoch pre jednotlivé členské štáty a tretie krajiny, v ktorých majú podnik, mali uvádzať viaceré súhrnné informácie, vrátane svojho zisku alebo strát pred zdanením, daní zo zisku alebo daňových strát, počtu zamestnancov, majetku atď. Tieto informácie by mali byť sprístupnené verejnosti, napríklad vo forme centrálného registra EÚ;

Spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb (CCCTB)

16. uznáva dvojaký potenciál spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb (CCCTB): po prvé v boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu, daňovým podvodom a daňovým únikom a škodlivej daňovej súťaži medzi členskými štátmi a po druhé s cieľom posilniť jednotný trh a znížiť administratívne zaťaženie všetkých podnikov s cezhraničnými aktivitami;
17. domnieva sa, že určovanie základu dane pomocou jedného súboru daňových pravidiel namiesto 28 by predstavovalo zjednodušenie a významné úspory, pokiaľ ide o administratívne náklady pre podniky, a že je to mimoriadne dôležité pre malé a stredné podniky, ktoré pôsobia vo viacerých členských štátoch;
18. zdôrazňuje preto pozitívne účinky, ktoré môže mať CCCTB na hospodársky rast, zamestnanosť a spravodlivosť zdaňovania, ako aj na verejné financie vrátane financií pre miestne a regionálne orgány;

⁽¹⁾ „Closing the European Tax Gap“, správa pre Skupinu progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente, R. Murphy, riaditeľ Tax Research UK. Dostupné online: http://www.socialistsanddemocrats.eu/sites/default/files/120229_richard_murphy_eu_tax_gap_en.pdf (v anglickom jazyku).

Miestne a regionálne aspekty CCCTB

19. domnieva sa, že napriek tomu, že CCCTB – prinajmenšom v návrhu z roku 2011 – nepočíta priamo s miestnymi a regionálnymi daňami, jeho zavedenie by malo dopad na daňové príjmy regionálnych a miestnych orgánov, ktorých časť, v každom členskom štáte v inom rozsahu, pochádza z miestnych a regionálnych daní vyberaných z vnútroštátneho daňového základu a/alebo z určitého podielu z vnútroštátnej dane z príjmov právnických osôb;

20. vyzýva Komisiu, aby dôkladne preskúmala, aký vplyv by nový legislatívny návrh na zavedenie CCCTB mohol mať na miestne a regionálne orgány, a najmä na ich rozpočty, bez toho, aby opäť začala s celým postupom posúdenia vplyvu CCCTB, ktorý by zbytočne oddialil jeho zavedenie do praxe;

21. zdôrazňuje, že v niektorých členských štátoch by boli miestne a regionálne dane ovplyvnené zavedením systému CCCTB, pretože by v záujme zjednodušenia bolo logické, aby sa mohol využívať aj na stanovenie miestnych a regionálnych daní;

CCCTB a daňové sadzby

22. zdôrazňuje, že úlohou CCCTB nie je harmonizovať daňové sadzby, pretože súčasné zmluvy neobsahujú žiaden osobitný článok týkajúci sa priameho zdaňovania. Hoci harmonizácia na základe súčasných zmlúv nie je možná, členským štátom to nebráni v tom, aby mohli v tejto oblasti rozmyšľať o posilnenej spolupráci;

23. konštatuje, že zákonné sadzby dane z príjmu právnických osôb v jednotlivých členských štátoch sú nepresným, až zavádzajúcim ukazovateľom, pretože existuje množstvo rozdielov z hľadiska základu dane, odpočtov a preferenčných režimov; zdôrazňuje, že v niektorých prípadoch nemožno porovnávať skutočnú sadzbu dane so zákonnou sadzbou;

24. vyzýva preto, aby členské štáty a regióny s legislatívnymi právomocami v oblasti dane z príjmu právnických osôb v záujme transparentnosti poskytli Komisii podrobné údaje o priemernej skutočnej sadzbe dane z príjmov právnických osôb, vrátane všetkých odpočtov;

Povinný charakter a odklad konsolidácie

25. víta snahu Komisie ustanoviť vo svojom novom návrhu CCCTB ako povinnosť aspoň pre nadnárodné spoločnosti, keďže je zrejmé, že tie z nich, ktoré praktizujú agresívne daňové plánovanie, daňové úniky alebo daňové podvody, by sa nepodriadili režimu CCCTB, ktorý týmto postupom zabraňuje, ak by bol nepovinný;

26. pripomína, že výbor tiež navrhol vo svojom stanovisku z roku 2011, aby sa režim CCCTB stal po prechodnom období povinným, a to aspoň pre podniky určitej veľkosti ⁽²⁾;

27. považuje za vhodné, aby sa priamo zaviedol spoločný konsolidovaný základ dane z príjmu právnických osôb. Keďže rokovania o konsolidácii sú ťažké a dlho trvajú, podporuje prístup Komisie, pokiaľ ide o odklad konsolidácie CCCTB, ak to umožní pokročiť v rokovaní o ďalších prvkoch návrhu, najmä pokiaľ ide o definíciu spoločného základu dane; Berie preto na vedomie jej úmysel stiahnuť súčasný návrh o CCCTB, ktorý oznámila vo svojom pracovnom programe na rok 2016 prijatom 27. októbra. Kládie si však otázku, v akej miere jej úmysel nahradí ho „návrhmi na postupný prístup, ktorý sa začne schválením povinného základu dane“, anticipuje závery verejnej konzultácie, ktorú Komisia začala 8. októbra a ktorá sa skončí 8. januára 2016;

28. pripomína však, že konsolidácia musí byť aj naďalej súčasťou cieľov európskych inštitúcií a členských štátov v oblasti zdaňovania podnikov, keďže by mohla poskytnúť odpoveď na otázky cien interných presunov v rámci Európskej únie a na problémy daňových únikov, ktoré s nimi súvisia, a priniesť zjednodušenie a podstatnú úsporu, pokiaľ ide o administratívne náklady pre podniky;

29. domnieva sa, že v prípade neúspechu rokovaní o konsolidácii by sa mohlo uvažovať o minimálnej sadzbe dane;

⁽²⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému „Spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb (CCCTB)“. Spravodajca: Gusty GRAAS (LU/ALDE). Ref.: ECOS-V-018/CdR 152/2011 fin. Dostupné online: http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cdr152-2011_fin_ac_sk.doc

30. okrem toho sa obáva, že dočasný mechanizmus cezhraničnej kompenzácie navrhovaný Komisiou by, kým nebude zavedená konsolidácia, mohol poskytnúť nové možnosti pre agresívne daňové plánovanie. Vzhľadom na toto riziko, ktoré by mohlo viesť k značnej strate príjmov pre členské štáty, VR žiada Komisiu, aby navrhnutý harmonogram realizácie urýchlila;

Ďalšie úvahy o CCCTB

31. domnieva sa, že zvýhodnené zaobchádzanie v súvislosti so zadlženosťou a úrokmi v mnohých daňových systémoch brzdí diverzifikáciu modelov financovania podnikov a bráni EÚ v posilňovaní financovania podnikov z vlastných zdrojov, ako sa to bežne deje v iných krajinách;

32. žiada preto Komisiu a členské štáty, aby podporovali väčšiu diverzifikáciu zdrojov financovania podnikov, ktorá by nepochybne bola prínosom pre rast a zamestnanosť;

33. pripomína návrh výboru uvedený v stanovisku z roku 2011 o CCCTB zohľadniť pri zostavovaní zoznamu odpočítateľných výdavkov pravidelné výdavky týkajúce sa ochrany životného prostredia a znižovania objemu skleníkových plynov aj v súvislosti s iniciatívami zameranými na zavedenie integrovaných výrobných procesov s nízkym vplyvom na životné prostredie;

34. vyzýva Komisiu, aby takúto možnosť odpočtu zahrnula do svojho nového legislatívneho návrhu, ktorý sa očakáva v roku 2016;

35. pripomína tiež svoj postoj z roku 2011, že v záujme toho, aby sa v plnej miere dosiahol cieľ týkajúci sa zjednodušenia administratívy, by zavedenie spoločného a konsolidovaného daňového základu malo byť spojené so zavedením spoločných účtovných pravidiel;

Činnosť OECD

36. oceňuje, že výsledkom rokovaní Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) bol akčný plán proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov (Base erosion and profit shifting – BEPS), ktorý prijali hlavy štátov a predsedovia vlád G20 v Antalyi 16. novembra 2015 a ktorý sa týka 62 krajín. Považuje však za nedostatočné ustanovenia týkajúce sa verejného podávania správ podľa krajín (tzv. country-by-country reporting), keďže v opatrení 13 akčného plánu BEPS sa stanovuje automatické oznamovanie údajov výlučne daňovým orgánom daňového bydliska materskej spoločnosti skupiny, pričom na úrovni EÚ banky a ťažobné podniky so sídlom v EÚ už majú povinnosť verejne podávať správy;

37. žiada Európsku komisiu, členské štáty a regióny s legislatívnou právomocou v oblasti daní z príjmu právnických osôb, aby zabezpečili záväzné uplatňovanie balíka BEPS prostredníctvom novej smernice „anti-BEPS“ s cieľom účinne bojovať proti týmto javom v EÚ;

38. považuje za pozitívne, že ECOFIN prijal modifikovaný prístup nexus, a okrem toho sa domnieva, že táto smernica by tiež mala do záväzných európskych právnych predpisov zahrnúť prístup na základe spojitosti („modifikovaný prístup nexus“), ktorý je definovaný na úrovni OECD a ECOFIN v rámci pracovnej skupiny pre kódex správania v kontexte balíka BEPS a týka sa tzv. patentových kolónok alebo „patent boxes“;

Nespolupracujúce jurisdikcie

39. domnieva sa, že spoločne s potrebnými iniciatívami a pokrokom v EÚ je nevyhnutné posilniť európsky prístup voči jurisdikciám, ktoré nespolupracujú, alebo daňovým rajom;

40. myslí si, že najmä v tejto oblasti sú nejednotnosť medzi členskými štátmi a chýbajúca koordinácia prvkami, ktoré podnikom umožňujú vyhnúť sa spravodlivému zdaneniu;

41. oceňuje, že Komisia v prílohe k oznámeniu uverejnila „Zoznam jurisdikcií z tretích krajín nespolupracujúcich v daňových otázkach“ a považuje to za iniciatívu so symbolickou silou;

42. domnieva sa tiež, že uverejnenie tohto zoznamu musí predstavovať základ ambiciózneho diskusie medzi všetkými členskými štátmi s cieľom definovať spoločný a koordinovaný prístup voči týmto jurisdikciám na európskej úrovni, a bojovať tak proti škodlivým daňovým postupom, ktoré umožňujú;

43. uvažuje, či kritérium na vytvorenie zoznamu nespôlpracujúcich jurisdikcií uverejneného Komisiou nie je príliš obmedzujúce, keďže ich za také musí označiť aspoň desať členských štátov;
44. víta v tejto súvislosti dohody, ktoré v máji 2015 podpísali EÚ na jednej strane a Švajčiarsko, Andorra a Lichtenštajnsko na strane druhej, pretože to predstavuje významný krok vpred v oblasti transparentnosti a boja proti daňovým podvodom;
45. domnieva sa, že automatická výmena informácií podľa dohôd uvedených v predchádzajúcom bode je účinným nástrojom na zníženie a odstraňovanie agresívneho daňového plánovania a mala by sa rozšíriť; víta tiež skutočnosť, že viaceré nespôlpracujúce jurisdikcie, ktoré vo svojom zozname uvádza Komisia, prijali alebo sa zaviazali prijať globálny štandard v tejto oblasti.

V Bruseli 4. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Miestny a regionálny rozmer dohody o obchode so službami (TiSA)

(2016/C 051/08)

Spravodajca: Helmuth MARKOV (DE/SES), minister spravodlivosti, európskych záležitostí a ochrany spotrebiteľov spolkovej krajiny Brandenbursko

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Úvodné poznámky

1. Dohoda o obchode so službami (Trade in Services Agreement – TiSA) je obchodná dohoda, o ktorej od začiatku roka 2013 v súčasnosti rokuje 51 členov Svetovej obchodnej organizácie (WTO) ⁽¹⁾ vrátane EÚ.
2. Zmluvné strany sledujú cieľ liberalizovať obchod so službami, pretože služby sú dôležitou súčasťou svetového hospodárstva. V EÚ pripadá cca 68 % pracovných síl na sektor služieb a od vývozu služieb v nej závisí 10 miliónov pracovných miest. Pod liberalizáciou obchodu so službami sa v prvom rade rozumie odstránenie prekážok pre poskytovateľov služieb, pokiaľ ide o poskytovanie ich služieb v iných krajinách.
3. Aj keď sa rokovania o TiSA vedú mimo WTO, táto dohoda má byť kompatibilná so Všeobecnou dohodou o obchode so službami (GATS), aby ju bolo možné pri možnom neskoršom prístupí ďalších členov WTO premeniť na mnohostrannú dohodu.

Všeobecné pripomienky

4. Výbor regiónov (VR) už vo svojom stanovisku z 3. júla 2003 k rokovaniam WTO o GATS skonštatoval, že rokovania o obchode so službami majú veľký význam z dôvodu regionálnych hospodárskych záujmov (záujem podnikov a najmä MSP so sídlom na území EÚ mať zjednodušený prístup na trhy mimo nej), ako aj záujmov miestnych a regionálnych samospráv, ktoré služby do veľkej miery regulujú a v určitých prípadoch ich aj samy poskytujú, a zároveň upozornil na to, že pre podniky vo vlastníctve obcí a regiónov nie je vzhľadom na väzbu na vlastné územie uskutočniteľná zásada vzájomnosti prístupu na trhy.
5. Tieto hľadiská platia aj pri rokovaniach o TiSA, rovnako ako konštatovanie, že pre miestne a regionálne samosprávy vznikli verejné služby ako samozrejmosť, ktorá vyplýva z ich úloh a povinností voči ich občanom, a preto musí byť zaručené, že sa zachová ich demokratická kontrola, kontinuita, dostupnosť a kvalita.
6. Vítá všeobecný prístup návrhu správy Európskeho parlamentu, ktorý zahŕňa odporúčania pre Komisiu k rokovaniam o dohode TiSA. Podľa tejto správy „musí TiSA priniesť hmatateľné výhody pre spotrebiteľov a umožniť zainteresovaným stranám prístup k rokovaniam s cieľom uľahčiť budúci multilaterálny charakter“. Pritom ale „verejné služby a služby v oblasti kultúry, základné práva na ochranu údajov a spravodlivé pracovné podmienky a právo regulovať však nemôžu byť predmetom rokovania a mali by byť jednoznačne vylúčené z rozsahu pôsobnosti tejto dohody“. Ďalej víta mnohé odkazy na miestny a regionálny rozmer rokovaní o dohode TiSA uvedené v návrhu správy.
7. Zdôrazňuje, že rokovací mandát EÚ pre TiSA sa týka len pravidiel prístupu na trhy a nediskriminácie zahraničných poskytovateľov služieb, nie však práva EÚ, jednotlivých štátov a územných samospráv regulovať služby.

⁽¹⁾ V súčasnosti rokujú o TiSA tieto krajiny: Austrália, Čile, Kostarika, Hongkong, Island, Izrael, Japonsko, Kanada, Kolumbia, Lichtenštajnsko, Maurícius, Mexiko, Nový Zéland, Nórsko, Pakistan, Panama, Paraguaj, Peru, Švajčiarsko, Južná Kórea, Taiwan, Turecko, USA a 28 členských štátov EÚ.

Všeobecné odporúčania

8. uznáva, že služby sú dôležitou súčasťou svetového a európskeho hospodárstva a že ďalšou liberalizáciou obchodu so službami na základe TiSA možno v rôznych krajinách očakávať mnohoraký hospodársky prínos, predovšetkým v súkromnej sfére.

9. Podporuje súčasnú diskusiu o TiSA a zdôrazňuje nevyhnutnosť nájsť rovnováhu medzi potrebou zmluvných strán zachovať dôvernosť počas rokovaní a potrebou neustálej transparentnosti, aby sa zabezpečilo, že legitímne výsledky bude možné dosiahnuť so zapojením všetkých záujmových skupín. Poukazuje v tejto súvislosti na prax bežnú vo WTO, že verejnosť má prístup k dokumentom z rokovaní, a očakáva, že sa v tejto praxi bude pokračovať aj v rámci TiSA.

10. Víta snahy Európskej komisie o zlepšenú transparentnosť rokovaní, avšak zdôrazňuje, že aj keď Európska komisia verejne sprístupnila rokovací mandát, miestni a regionálni zástupcovia zastúpení na úrovni EÚ vo VR musia byť pozvaní na dialógy s Európskou komisiou na začiatku a konci jednotlivých kôl rokovaní.

11. Podporuje, že v smerniciach na rokovania o viacstrannej dohode o obchode so službami sa stanovuje toto: „Dohoda potvrdzuje právo EÚ a jej členských štátov regulovať a zavádzať nové predpisy týkajúce sa poskytovania služieb na území týchto strán s cieľom splniť ciele verejnej politiky.“

12. Pokiaľ ide o verejné služby, zdôrazňuje relevantnosť odkazu na článok 14 a článok 104 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a Protokol č. 26 o službách verejného záujmu v týchto smerniciach na rokovania o dohode a požaduje neobmedzené rešpektovanie autonómie ma miestnej a regionálnej úrovni podľa článku 4 ods. 2 Zmluvy o EÚ. V tejto súvislosti však vyjadruje poľutovanie nad tým, že v obchodných zmluvách (CETA, TTIP, TiSA), o ktorých v súčasnosti EÚ rokuje, sú v oblasti verejného sociálneho zabezpečenia použité rozdielne pojmy.

13. Zdôrazňuje, že rokovania o TiSA sa netýkajú privatizácie verejných služieb.

14. Zdôrazňuje nevyhnutnosť zozbierať na miestnej a regionálnej úrovni komplexné a porovnateľné údaje o účinkoch ustanovení TiSA a na základe týchto údajov a posúdení vplyvu adekvátne aktualizovať štatistické opisy a hospodárske prognózy.

15. Vyjadruje znepokojenie nad tým, že ešte stále nebolo ukončené posúdenie vplyvu na udržateľnosť, o ktorom sa hovorí v smerniciach EÚ na rokovania⁽²⁾. Žiada, aby sa v rámci tohto posúdenia zohľadnil vplyv TiSA na územnú súdržnosť (posúdenie územného vplyvu).

16. Zdôrazňuje povinnosť stanovenú v článku 11 ZFEÚ, podľa ktorej sa požiadavky ochrany životného prostredia musia zahrnúť aj do vonkajšej obchodnej politiky EÚ, najmä v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja.

17. Upriamuje pozornosť Európskej komisie na osobitné záujmy miestnej a regionálnej úrovne pri rokovaní o dohode TiSA. Význam tejto úlohy by mohol značne vzrásť, ak by Súdny dvor Európskej únie vo svojom posúdení dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Singapurom potvrdil, že TiSA má vlastnosti zmiešanej obchodnej dohody, ktorá by v rôznych členských štátoch podliehala ratifikácii zhromaždením zastupujúcich regionálnu úroveň.

18. Poukazuje na to, že spoločná obchodná politika je v článku 3 ods. 1 ZFEÚ stanovená ako ucelená oblasť vo výhradnej právomoci Únie. Aj vzhľadom na zásadu subsidiarity sa musí už v počiatkovom štádiu vyjasniť rozdelenie právomocí v obchodných rokovaníach, keď príslušné rokovania majú vplyv na oblasti právomocí členských štátov.

⁽²⁾ Pozri bod 10 v: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6891-2013-ADD-1-DCL-1/en/pdf>

Návrhy

19. Výbor podporuje prístup, podľa ktorého by sa negatívny zoznam s oblasťami, ktoré budú z dohody vylúčené, použil pri zásade nediskriminácie, zatiaľ čo pozitívny zoznam politických oblastí, v ktorých má TiSA platiť, by sa uplatnil na prístup na trhy.
20. Očakáva, že aj keď sú stratégie málo obmedzujúce dátovú oblasť rozhodujúce pri podnikateľskej činnosti a raste, mali by sa používať iba vtedy, keď neobmedzujú právo občanov na primeranú ochranu súkromia (t. j. bezpodmienečnú rozsiahlu ochranu osobných údajov). Žiada preto bezpodmienečné všeobecné vyňatie opatrení na ochranu súkromia pri spracúvaní a poskytovaní osobných údajov a na ochranu dôvernosti osobných záznamov a účtov podľa článku XIV GATS a v nadväznosti naň. Okrem toho zásadne odmieta, aby sa táto dohoda uplatňovala na opatrenia súvisiace s ochranou údajov, kým nebude v EÚ zavedený rozsiahly právny rámec na ochranu údajov, prispôbený súčasnému stavu digitalizácie.
21. Odmieta akékoľvek obmedzovanie výlučných regulačných právomocí vlád a miestnych a regionálnych samospráv v oblasti vzdelávania, kultúry, divadiel, knižníc, múzeí a financií, ako aj ochrany zamestnancov, ochrany životného prostredia, ochrany údajov, pri sociálnych a zdravotníckych službách financovaných z verejných prostriedkov, udeľovaní licencií zdravotníckym zariadeniam a laboratóriám, zariadeniam na likvidáciu odpadu a elektrárňam, v oblasti predpisov o ochrane spotrebiteľov, noriem sociálnej súdržnosti, v oblasti škôl a verejne financovaných vzdelávacích služieb a iných súkromne financovaných vzdelávacích služieb, ako aj predpisov o verejnom obstarávaní.
22. Odmieta obmedzovanie krížového financovania podnikov rovnakého územného orgánu, pokiaľ presahuje obmedzenia podľa právnych predpisov Únie a právnych predpisov členských štátov.
23. Požaduje prijatie revíznej doložky o prípadnom opätovnom preskúmaní dohody, ako aj začlenenie takého ustanovenia do dohody, ktoré by umožnilo, aby rozhodnutia o liberalizácii bolo možné kedykoľvek odvolať.
24. Nesúhlasí, aby do dohody boli začlenené doložky, ktoré by orgány zaviazali zachovať stav liberalizácie dosiahnutý v čase uzatvorenia dohody (doložka o zachovaní stavu), zakazovali vrátenie liberalizovaných služieb do verejného sektoru (doložka znemožňujúca návrat k pôvodnému stavu) a akékoľvek nové služby automaticky a úplne podriaďovali liberalizácii (doložka o zaručení budúceho stavu).
25. Zdôrazňuje, že TiSA musí stanovovať len minimálne požadované normy a nesmie obmedzovať právo uplatňovať prísnejšie normy.
26. Požaduje, aby sa do TiSA zaradila kapitola o sociálnej problematike, v ktorej budú na základe zodpovedajúcich dohovorov Medzinárodnej organizácie práce ustanovené normy sociálnej ochrany, predovšetkým ochrany zamestnancov, a ktorá nezneškodní multilateralizáciu TiSA.
27. Žiada, aby sa pri jednotlivých normách zaistila zásada cieľovej krajiny, zvlášť v režime 4 (voľný pohyb dočasných poskytovateľov služieb a zamestnancov presunutých v rámci podniku) v záujme dodržania kvalifikačných požiadaviek pri práci, ako aj pracovného a tarifného práva hostiteľskej krajiny. Slobodný pohyb dočasných poskytovateľov služieb zamestnancom presunutým v rámci podniku nemôže a nesmie byť zneužitý na to, aby sa zabraňovalo štrajkom alebo sa obchádzalo platné tarifné právo (tým, že sa zamestnávajú pracovníci na dobu určitú).
28. Žiada o to, aby bolo v rokavacom dokumente plne uznané právo vlád regulovať vo verejnom záujme európskych, národných, regionálnych a miestnych orgánov („právo regulovať“), a vychádza z toho, že regulačná spolupráca nebude na žiadnej úrovni v rozpore s demokratickou legislatívou, ani nariadeniami a nebude brzdiť proces ich tvorby.
29. Žiada, aby TiSA obsahovala možnosť súdneho preskúmania dodržiavania ľudských práv pri obchode so službami.
30. Žiada, aby sa spory týkajúce sa dodržiavania tejto dohody riešili pred občianskoprávnymi súdmi príslušnými podľa sídla odporcu a v jazyku a pri uplatnení práva platného v krajine odporcu a aby bolo možné odvolať sa. Postup urovnávania sporov medzi štátmi by mal byť založený na mechanizmoch, ktoré sa v súčasnosti používajú na úrovni WTO. Mechanizmus urovnávania sporov medzi investormi a štátmi nie je v tejto dohode žiaduci.

31. Navrhuje, aby sa zväžila možnosť zahrnúť do dohody ustanovenia o ochrane spotrebiteľov pri službách poskytovaných on-line, najmä proti podvodným aktivitám, ako aj osobitné právne ustanovenia o súdnej príslušnosti pri predaji tovaru spotrebiteľom podľa vzoru nariadenia Brusel I.
32. Očakáva, že budú zaručené univerzálne služby, medzi iným aj preto, aby sa občania žijúci v odľahlých regiónoch, pohraničných oblastiach, na ostrovoch, v horách atď. nemuseli uspokojovať s nižšou kvalitou ani znášať vyššie finančné zaťaženie, než občania žijúci v aglomeráciách.
33. Odmieta zaradenie miestnych a regionálnych pravidiel územného plánovania a regionálneho rozvoja a územného plánu medzi netarifné obchodné prekážky.
34. Víta, že z rokovaní sú výslovne vylúčené audiovizuálne služby. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že to neplatí aj pre kultúrne služby. Preto vyjadruje obavy nad tým, že je ťažké definovať kultúrne služby a požaduje ochranu miestnej jazykovej rozmanitosti a miestnych kultúrnych osobitostí s osobitným zohľadňovaním záujmov menšín, ako aj autorských práv a duševného vlastníctva.
35. Dôrazne odmieta záväzky v oblasti finančných služieb, ktoré sú v rozpore s opatreniami na reguláciu finančných trhov a finančných produktov platnými v EÚ.
36. Očakáva druhú verejnú konzultáciu k dohode o obchode so službami a dôrazne žiada Komisiu, aby jej výsledky a výsledky predchádzajúcej konzultácie zohľadnila vo svojom záverečnom posúdení ustanovení obsiahnutých v dohode.
37. Požaduje otvorený priebeh rokovaní o TiSA, ktorý by umožnil, aby sa do nich zapojili rozvojové krajiny a najmenej rozvinuté krajiny, ak o to prejavia záujem.
38. Poukazuje na nevyhnutnosť multilaterálneho prístupu vo svete, ktorý je stále viacej prepojený,
39. a žiada, aby z rokovaní vzišli také obchodné pravidlá, ktoré prispejú k čestnému a spravodlivému obchodu, a taktiež k udržateľnému rozvoju a v tejto súvislosti víta oznámenie Európskej komisie v jej obchodnej stratégii, že európska obchodná politika by mala byť v súlade s programom trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030.

V Bruseli 4. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budúcnosť Dohovoru primátorov a starostov

(2016/C 051/09)

Spravodajkyňa: Kata TÜTTŐ (HU/SES), členka mestského zastupiteľstva 12. mestského obvodu, Budapešť**POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Posilnenie Dohovoru primátorov a starostov a stanovenie nových cieľov

1. od začiatku podporuje Dohovor primátorov a starostov, európske hnutie, ktoré vzniklo v roku 2008 s cieľom pomôcť signatárskym samosprávam prostredníctvom dobrovoľne prijatých cieľov v oblasti energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov dosiahnuť a podľa možnosti aj prekonať zníženie emisií CO₂ o 20 % stanovené Európskou komisiou do roku 2020. Na tento účel sa zúčastnené miestne orgány zaviazali k energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. V súčasnosti je Dohovor primátorov a starostov už vo všetkých členských štátoch, s výnimkou jedného; viac ako 6 000 signatárskych miestnych a regionálnych samospráv sa vzťahuje na jednu tretinu obyvateľstva Európskej únie. Signatári sa zaviazali znížiť emisie oxidu uhličitého v priemere o 28 %;
2. v súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami ⁽¹⁾ uznáva, že Dohovor primátorov a starostov zaznamenal od svojho vzniku jedinečný úspech tak pri mobilizácii miestnych a regionálnych samospráv v otázkach klímy a energetiky, ako aj v oblasti budovania štruktúry viacúrovňového riadenia;
3. oceňuje skutočnosť, že Európska komisia začala a financuje túto iniciatívu, ktorá prostredníctvom opatrení v oblasti čistých technológií a úspory energie pomôže viac než 6 400 mestám a regiónom znížiť emisie CO₂ v rámci dobrovoľných záväzkov o 28 % do roku 2020;
4. neustále zdôrazňoval, že boj proti zmene klímy a prispôbovanie sa jej nevyhnutným dôsledkom si vyžaduje prijatie komplexného prístupu; preto víta rozhodnutie Európskej komisie zlúčiť Dohovor primátorov a starostov s iniciatívou Mayors Adapt a nabáda Komisiu, aby plne preskúmala synergie, ktoré to umožní; odporúča postupovať podobne aj pri iniciatíve Pakt ostrovov;
5. pokladá za dôležité, aby bolo dosahovanie cieľov zamerané v prvom rade na zlepšenie energetickej hospodárnosti verejných budov, modernizáciu verejného osvetlenia a rozvoj mestskej dopravy. Záväzok znížiť emisie oxidu uhličitého o 44 % sa týka zlepšenia energetickej hospodárnosti budov, popritom sa očakáva zníženie spotreby energie o 20 % do roku 2020 v dôsledku investícií v oblasti stavebníctva a dopravy;
6. vlastnými prostriedkami naďalej inštitucionálne podporuje Dohovor primátorov a starostov a prostredníctvom svojich členov iniciuje pristúpenie k nemu, ako aj preberanie záväzkov v záujme dosiahnutia cieľov Európskej únie stanovených v oblasti energetickej politiky, resp. v záujme prekonania týchto cieľov;
7. podporuje rozšírenie a aktualizáciu cieľov Dohovoru primátorov a starostov v súčinnosti s rámcovým programom EÚ v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, najmä pokiaľ ide o to, že objem emisií skleníkových plynov sa musí znížiť o viac ako 40 % ⁽²⁾ v porovnaní s rokom 1990 ⁽³⁾ a žiada, aby sa okrem energetickej účinnosti zahrnilo medzi nové ciele aj udržateľné využívanie zdrojov;

⁽¹⁾ CdR 1536/2015; CdR 1535/2015; CdR 4084/2014; CdR 2691/2014; CdR 6902/2013; CdR 5810/2013; CdR 140/2011; CdR 408/2010; CdR 164/2010; CdR 241/2008.

⁽²⁾ V súlade s cieľom stanoveným v rámci politiky v oblasti klímy a energetiky do roku 2030: zníženie objemu emisií skleníkových plynov o 40 % v porovnaní s rokom 1990. Signatári Dohovoru primátorov a starostov sa zaviazali prekonať legislatívne ciele EÚ.

⁽³⁾ Cieľom zakladateľov Dohovoru primátorov a starostov do roku 2020 je znížiť objem emisií skleníkových plynov o viac ako 20 % v porovnaní s rokom 1990.

8. vyzýva Európsku komisiu, aby zabezpečila kontinuitu činností Dohovoru primátorov a starostov aj po roku 2020 a aby mu na tento účel zabezpečila nezávislý administratívny rozpočet zodpovedajúci rastúcim politickým ambíciám tohto projektu s cieľom zaručiť mu dlhodobú perspektívu. Keďže do roku 2020 už nezostáva veľa času a rámec politiky EÚ v oblasti klímy a energetiky siaha do roku 2030, bolo by potrebné stanoviť za strednodobý cieľ rok 2030, pričom dlhodobý cieľ by sa mal stanoviť na rok 2050, a to podľa stratégie pre hospodárstvo s nízkymi emisiami CO₂ do roku 2050;

9. zo strednodobého hľadiska navrhuje, aby sa cieľ na rok 2030 zmenil na základe vedeckých správ Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) ⁽⁴⁾ a odporúčaní VR týkajúcich sa rámca pre politiky v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 ⁽⁵⁾, teda stanovili zníženie emisií skleníkových plynov o viac než 50 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. Konštatuje však, že v súčasnosti pripravovaný regulačný rámec EÚ posunie cieľ zníženia emisií skleníkových plynov na 40 %;

10. dlhodobo navrhuje, aby sa signatári usilovali dosiahnuť do roku 2050 zníženie aspoň o 95 %. Na základe spoľahlivých vedeckých správ IPCC sa EÚ zaviazala znížiť emisie skleníkových plynov o 80 až 95 % v porovnaní s úrovňou v roku 1990. Keďže sa neustále objavujú novšie vedecké poznatky o úspešnosti opatrení alebo o tom, že v dôsledku klimatickej situácie je potrebné vynakladať stále väčšie úsilie, VR navrhuje, aby sa za základ Dohovoru primátorov a starostov stanovila horná hraničná hodnota 95 %;

11. nesúhlasí však s tým, aby sa sťažil prístup k Dohovoru primátorov a starostov. To znamená, že cieľ zníženia emisií CO₂ by sa mal zvýšiť, aj keď len v malej miere, pretože jedným z prízračlivých aspektov združenia je práve jeho jednoduchosť, teda navrhuje, aby sa pre ambicióznějších signatárov zväčšil viacúrovňový interný systém cieľov a vypracoval vhodný systém uznávania, najmä pokiaľ ide o základnejšie otázky, ako je projektovanie budov, doprava atď.;

12. navrhuje výraznejšie sa zamerať na menšie mestá, obce, pretože populácia 56 % obcí EÚ sa pohybuje od 5 000 do 100 000 obyvateľov. Malé a stredné obce a mestá majú silný kumulatívny účinok, pokiaľ ide o realizáciu zásad udržateľného rozvoja miest. Odporúča preto vypracovať opatrenia na zjednodušenie a zmodernizovanie akčných plánov v oblasti udržateľnej energie (SEAP), vrátane jednoduchého finančného výkazu a systému monitorovania tak, aby sa brala do úvahy veľkosť mestských aglomerácií, pretože pre niektoré obce s menším počtom obyvateľov je súčasná administratíva spojená s Dohovorom primátorov a starostov príliš komplikovaná;

Globalizácia Dohovoru primátorov a starostov

13. víta skutočnosť, že združenie už dnes prekročilo hranice EÚ, keďže sa doňho zapojili samosprávy z viac ako 50 krajín na celom svete, ktoré dobrovoľne prijali ciele zníženia emisií CO₂;

14. podporuje vývoz modelu Dohovoru starostov do celého sveta a je pripravený prispieť k jeho šíreniu prostredníctvom partnerstiev s mestami a regiónmi v tretích krajinách, najmä v tých, ktoré susedia s EÚ a s ktorými už má štruktúry spolupráce zavedené prostredníctvom svojich platforiem ARLEM a CORLEAP alebo prostredníctvom zmiešaných poradných výborov a pracovných skupín, a tým pomôcť mestám a regiónom sveta čeliť problémom v oblasti zmeny klímy;

15. podporuje Európsku komisiu v tom, aby šírila úspešné zásady a postupy Dohovoru primátorov a starostov aj mimo EÚ a aby v záujme plnenia cieľov v oblasti klímy propagovala rozšírenie modelu viacúrovňového riadenia ⁽⁶⁾, ktoré môže viesť k ďalšej decentralizovanej spolupráci;

⁽⁴⁾ http://www.ipcc.ch/publications_and_data/publications_and_data_reports.shtml

⁽⁵⁾ CdR 2691/2014.

⁽⁶⁾ CdR 89/2009.

Rozšírenie okruhu signatárov, propagácia hnutia v členských štátoch

16. víta skutočnosť, že mnoho členov VR zastupuje taký samosprávny orgán, ktorý už pristúpil k Dohovoru primátorov a starostov a zároveň podnecuje členov VR k tomu, aby vo svojich mestách a regiónoch propagovali iniciatívu Dohovoru primátorov a starostov a zabezpečovali politickú kontinuitu, pokiaľ ide o dosahovanie cieľov v tejto oblasti;

17. domnieva sa, že zjednodušenie koncipovania a realizácie akčných plánov udržateľného energetického rozvoja a procesu podávania správ môže pomôcť získavať nových signatárov. V tejto súvislosti by bolo taktiež veľmi užitočné zlepšiť hodnotiace postupy akčných plánov udržateľného energetického rozvoja a skrátiť maximálny čas na hodnotenie týchto akčných plánov. Treba zohľadniť skutočnosť, že malé mestá a vidiecke oblasti v súčasnosti nemajú prístup k zdrojom financovania potrebným na realizáciu akčného plánu udržateľného energetického rozvoja;

18. domnieva sa, že regióny a obce, ktoré už majú v tejto oblasti isté skúsenosti, by mohli ako mentori pomôcť iným obciam pripojiť sa k tejto iniciatíve a pri príprave akčných plánov SEAP, ako aj poskytnúť pomoc pri výmene osvedčených postupov;

19. domnieva sa, že v každom členskom štáte by bolo možné vymenovať „vyslancov Dohovoru primátorov a starostov“, ktorý by upriamil pozornosť miest a regiónov na tento dohovor, vrátane tých, ktoré po zmenách v politickom vedení nebudú môcť s určitou istotou pokračovať v svojej účasti na aktivitách Dohovoru primátorov a starostov. Títo „vyslanci dohovoru“ by na dobrovoľnom základe boli vybraní z členov Dohovoru primátorov a starostov a poskytla by sa im podpora zo strany VR, príslušných ministerstiev – prostredníctvom stálych zastúpení členských štátov – a Komisie. Zároveň by boli všeobecne zodpovední za podávanie správ o dosahovaní cieľov v príslušnej krajine;

20. navrhuje, aby sa na ďalšiu propagáciu Dohovoru primátorov a starostov a jeho cieľov v rámci Únie a mimo nej využili existujúce miestne a regionálne partnerstvá, najmä vzťahy v rámci partnerských miest, a tým sa napomohlo vzniku celosvetového hnutia;

Úloha regiónov v rámci Dohovoru primátorov a starostov

21. pripomína, že cieľom Dohovoru primátorov a starostov je vytvorenie takej riadiacej štruktúry, ktorá na základe viacúrovňového riadenia v súlade so zásadou subsidiarity zabezpečí koordináciu medzi všetkými úrovňami vlády tak, aby sa nákladovo efektívne opatrenia mohli prijímať na najambicióznejšej úrovni. Podmienkou je, aby tieto opatrenia boli výsledkom iniciatívy zdola nahor. Mimoriadne dôležitá je mobilizácia obyvateľstva a miestnych spoločností. Úroveň miestnej správy je najvhodnejšia pre prípravu a vykonávanie akčných plánov, ako aj vytváranie zodpovedajúcich záväzkov obyvateľstva. Regióny sa postarajú o koordináciu a zabezpečia pomoc pre mestá s obmedzenými zdrojmi pri príprave akčných plánov pre udržateľnú energiu. Vnútroštátne orgány taktiež vykonávajú koordinačné aktivity a rozdeľujú vnútroštátne a európske finančné prostriedky. Na úrovni EÚ sa rozhoduje o regulačnom rámci, financovaní a programoch poskytovania technickej pomoci;

22. zdôrazňuje, že v záujme dosiahnutia optimálnych výsledkov musia všetky úrovne vlády plniť svoje poslanie a úlohu v rámci Dohovoru primátorov a starostov, a okrem toho zdôrazňuje, že po niekoľkých rokoch existencie tohto dohovoru je teraz potrebné, aby boli minimálne možné záväzky plnené;

23. poukazuje na to, že regióny alebo mikroregióny (úroveň NUTS 4) môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore signatárskych miest Dohovoru primátorov a starostov v súvislosti s prípravou a implementáciou akčných plánov SEAP, ako aj výmenou osvedčených postupov s cieľom predísť riziku duplicitnej práce alebo umožniť aj malým a stredným mestám zapojiť sa do tejto iniciatívy. Táto zásadná úloha je oficiálne uznaná v prípade regiónov akejkoľvek veľkosti, ktoré v rámci Dohovoru primátorov a starostov pôsobia ako územní koordinátori;

24. pripomína svoje skoršie odporúčania uznať a posilniť úlohu regiónov ako koordinátora v rámci Dohovoru primátorov a starostov, pretože regióny zohrávajú dôležitú úlohu pri koordinovaní a integrovaní činností a projektov menších obcí, pričom za svoje výdavky nedostávajú žiadnu náhradu;

Návrhy týkajúce sa paralelných iniciatív

25. uznáva však, že Dohovor primátorov a starostov nie je jedinou a výhradnou „dobrou cestou“ v boji proti zmene klímy. V členských štátoch, ako aj v rámci Rady Európy existujú podobné iniciatívy, medzi ktorými je potrebné zabezpečiť súčinnosť. Národné a regionálne iniciatívy sú dôležité pre väčšiu operačnú podporu, najmä v prípade menších obcí. Podávanie správ a záväzky v rámci Dohovoru primátorov a starostov by sa mali prepracovať v záujme ľahšej koordinácie s ostatnými medzinárodnými iniciatívami, aby sa pri rokovaniach o zmene klímy v rámci OSN (napr. Compact of Mayors, Carbone a Nazca) výrazne zviditeľnila miestna a regionálna úroveň;

26. navrhuje zlúčiť Dohovor primátorov a starostov s iniciatívou Mayors Adapt, ako to už navrhol vo svojom stanovisku o Stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy⁽⁷⁾ a zároveň ich zlúčiť s iniciatívou Pakt ostrovov;

27. vyzýva kanceláriu Dohovoru primátorov a starostov a Európsku komisiu, aby venovala pozornosť úžitku zo synergií, ktorý môže vzniknúť spojením politických záväzkov vyplývajúcich z pristúpenia k Dohovoru primátorov a starostov a iniciatíve Mayors Adapt, a technologických riešení, ktoré ponúkajú inteligentné mestá (Smart Cities);

28. upozorňuje na to, že v súčasnosti sa pri rôznych iniciatívach uplatňujú odlišné postupy a čiastočne sa prekrývajúce ciele a odlišné spôsoby kontroly môžu spôsobiť problémy. Preto by sa mala venovať väčšia pozornosť koordinácii z iniciatívy Dohovoru primátorov a starostov, a štrukturalizácii, ako aj transparentnosti, zrozumiteľnej komunikácii a zníženiu administratívnej záťaže. Navrhuje preto zaviesť „riešenie jediného informačného miesta“, kde by samosprávy mohli dostať všetky potrebné informácie o rôznych iniciatívach;

29. konštatuje, že prístup k financovaniu je naďalej hlavnou prekážkou pri realizácii akčných plánov udržateľného energetického rozvoja, a to najmä v prípade menších obcí alebo v krajinách, v ktorých boli vykonané rozsiahle rozpočtové škrtky;

30. zdôrazňuje, že okrem silnej inštitucionálnej podpory a rámca samosprávy potrebujú právne, finančné a metodické prostredie uľahčujúce dosahovanie cieľov a napomáhajúce vytváranie sietí⁽⁸⁾;

31. odmieta akúkoľvek diskrimináciu samospráv, ktoré nie sú členmi Dohovoru;

Otázky financovania

32. s obavami pozoruje, že malé a stredne veľké mestá sa ťažko dostávajú k zdrojom Únie, pretože niektoré z nich nevedia, aké možnosti financovania sú pre ne dostupné, a nemajú kapacity na prípravu plánov na úrovni financovateľných projektov. Preto dôrazne žiada Európsku komisiu a Dohovor primátorov a starostov, aby ich informovali o možnostiach financovania, ktoré malé a stredne veľké mestá môžu získať na splnenie svojich záväzkov⁽⁹⁾. Vo všeobecnosti podporuje vytvorenie špecializovaných systémov financovania pre malé a stredne veľké obce;

33. by chcel poukázať na to, že aj keď akčné plány SEAP v podobe, v akej ich schválilo Spoločné výskumné stredisko EÚ, predstavujú vynikajúci koncept úspory energie v mestách, na ich financovanie je okrem bankového kapitálu potrebná aj účasť súkromného kapitálu na projektovej úrovni, a územným samosprávam v mnohých prípadoch chýbajú kapacity na prípravu týchto plánov. Európska investičná banka (EIB) môže pomôcť v tejto oblasti prostredníctvom programu ELENA, ktorý sa však takmer výlučne týka iba veľkých projektov. Na to, aby sa mohol zrealizovať čo najväčší počet plánov, je potrebné spustiť vnútroštátne alebo regionálne programy vypracované podľa vzoru programu ELENA, ktorý poskytuje možnosti financovania aj pre menšie projekty, najmä pokiaľ ide o malé a stredne veľké obce;

⁽⁷⁾ CdR 3752/2013.

⁽⁸⁾ http://urban-intergroup.eu/wp-content/files_mf/position_paper_smart_cities_public_consultation_2011_en.pdf

⁽⁹⁾ CdR 283/2011.

34. navrhuje, aby sa signatárom aj naďalej poskytovala technická podpora (štúdie uskutočniteľnosti, technické a finančné inžinierstvo, postupy verejného obstarávania atď.), aby pomocou opatrení v rámci ich akčného plánu SEAP pripravili financovateľné projekty a uskutočnili programy dlhodobého financovania s cieľom zmobilizovať potrebné investície. Nástroj programu ELENA Európskej investičnej banky pomáha signatárom realizovať modely rozsiahleho a dlhodobého financovania, je však veľmi náročný, pokiaľ ide o veľkosť projektu a pákový efekt, čo okamžite vylučuje malých a stredných signatárov. Je potrebné, aby EÚ poskytovala viacej rozvojovej pomoci pre projekt SEAP rôznych veľkostí. Rôzne zdroje financovania by sa mali zefektívniť, a to vrátane programov EIB (EFSI, EIAH, ELENA), EŠIF (Fi-Compass), Horizont 2020, EEEF, JESSICA, budúcej iniciatívy inteligentného financovania inteligentných budov atď.;

35. vyzýva Európsku komisiu, aby umožnila úradu pre Dohovor primátorov a starostov – hoci aj prostredníctvom online platformy – prepojenie projektov samospráv tak, aby mali prístup k službe ELENA, ktorú ponúka EIB, a taktiež vyzýva Európsku komisiu, aby rozšírila technickú pomoc signatárom a pomoc pri budovaní kapacít;

36. dôrazne žiada, aby sa všetky informácie o možnosti financovania každoročne aktualizovali, formulovali zrozumiteľnejšie a boli dostupné vo všetkých jazykoch Únie v brožúre, ktorú by medzi sebou distribuovali zainteresované strany, VR a jeho členovia;

Spolupráca medzi VR a Dohovorom primátorov a starostov

37. pripomína, že Výbor regiónov – ako inštitúcia EÚ zastupujúca regióny a mestá EÚ a kontaktný bod pre mnohé miestne siete – by mal zohrávať ústrednú úlohu v systéme viacúrovňového riadenia. Mal by naďalej dôrazne podporovať prácu, ktorú európske miestne a regionálne energetické agentúry vykonávajú v rámci Dohovoru primátorov a starostov v systémoch viacúrovňového riadenia. Tým by sa zabezpečilo, že tvorba právnych predpisov EÚ bude viac zodpovedať situácii a potrebám obcí a miest;

38. je pripravený vyvíjať aktivity na väčšie zviditeľnenie Dohovoru primátorov a starostov medzi svojimi členmi and nabáda tých členov, ktorí sa do tohto dohovoru zatiaľ ešte nezapojili, aby tak urobili v mene svojich miestnych alebo regionálnych orgánov; s týmto cieľom preskúma možnosť vytvoriť skupinu ad hoc „Priatelia Dohovoru primátorov a starostov“ pre tých členov, ktorí už dohovor podpísali a ktorí by mohli dostať podporu pri jeho presadzovaní v rámci príslušných štruktúr vo VR a mimo neho;

39. poukazuje na to, že súčasná utečenecká kríza, spôsobovaná hlavne vojnou a neúnosnou hospodárskou situáciou, by v budúcnosti mohla byť ešte závažnejšou, ak sa nebude úspešne bojovať proti zmene klímy a ak jej dôsledky budú ohrozovať prežitie čoraz väčšieho počtu ľudí;

40. na záver dodáva, že Dohovor primátorov a starostov je jedným z nástrojov, ktoré môžu EÚ pomôcť priblížiť sa k svojim občanom. Ukázalo sa, že samosprávy sú schopné na základe dobrovoľných záväzkov prekonať ciele Únie. Lepšie výsledky by sa v tejto oblasti mohli dosiahnuť len vtedy, ak – aj prostredníctvom iniciatív samospráv – samotné domácnosti dospejú k tomu, že sa v rámci osobných cieľov budú usilovať o dosiahnutie nižšej, čistejšej, udržateľnejšej spotreby energie vo vlastnom záujme a v záujme celej planéty.

V Bruseli 4. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Príspevok ku kontrole vhodnosti smernice o vtákoch a smernice o biotopoch a voľne žijúcich živočíchoch a rastlinách

(2016/C 051/10)

Spravodajca: Roby BIWER (SPE/LU), člen miestneho zastupiteľstva obce Bettembourg, Luxembursko

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. zdôrazňuje, že v súčasnosti je jednou z najväčších výziev v oblasti životného prostredia zastaviť a obnoviť do roku 2020 stratu biodiverzity a prírodných biotopov, ako aj degradáciu ekosystémových služieb;
2. pripomína, že podľa príslušných odôvodnení smernice o vtákoch⁽¹⁾ a smernice o biotopoch a voľne žijúcich živočíchoch a rastlinách⁽²⁾ (ďalej len 'smernice o ochrane prírody') Európskej únie sú hlavným cieľom Spoločenstva a všeobecným záujmom okrem iného zachovanie, ochrana a zlepšenie kvality životného prostredia a že pokles populácie voľne žijúcich druhov a ich biotopov predstavuje vážne ohrozenie zachovania prírodného prostredia;
3. vyjadruje znepokojenie, že podľa nedávnych štúdií, akou je správa o stave prírody v Európskej únii⁽³⁾, nemožno vychádzať z toho, že cieľ biodiverzity na rok 2010 potvrdený na zasadnutí Európskej Rady 25. a 26. marca 2010 bude dosiahnutý iba na základe doteraz prijatých alebo plánovaných opatrení;
4. súhlasí s rozhodnutím, ktoré Európska komisia prijala v rámci európskej stratégie pre biodiverzitu⁽⁴⁾, že vykonávanie smerníc o ochrane prírody v plnom rozsahu je nevyhnutné na zamedzenie straty biodiverzity a na dosiahnutie cieľov sformulovaných v stratégii;
5. poukazuje na to, že miestne a regionálne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri vykonávaní smerníc o ochrane prírody, a je presvedčený, že táto kľúčová úloha vyplýva z osobitných skúseností Európskeho výboru regiónov so smernicami o ochrane prírody;
6. svoje osobitné skúsenosti so smernicami o ochrane prírody by preto chcel na základe svojho politického mandátu zahrnúť do súčasného postupu kontroly vhodnosti Európskej komisie⁽⁵⁾ a k jednotlivým otázkam predloženým Európskou komisiou preto prijíma toto stanovisko;

Relevantnosť

7. domnieva sa, že odôvodnenia a ciele uvedené v smerniciach o ochrane prírody sú aj v súčasnosti aktuálne a že samotné smernice o ochrane prírody sú preto nevyhnutné na ochranu druhov a ich biotopov, ako aj typov biotopov v Európskej únii;
8. zdôrazňuje, že smernice o ochrane prírody sú zamerané na všetky významné ohrozenia druhov, ich biotopov a typov biotopov v Európskej únii;

⁽¹⁾ Smernica 2009/147/ES (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽²⁾ Smernica 92/43/ES (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽³⁾ COM(2015) 219 final.

⁽⁴⁾ COM(2011) 244 final.

⁽⁵⁾ Pozri mandát Európskej komisie:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/docs/Mandate%20for%20Nature%20Legislation.pdf

9. vyjadruje však vážne znepokojenie, že súčasné ustanovenia smerníc o ochrane prírody ešte stále neboli v plnej miere vykonané vo všetkých členských štátoch a zdôrazňuje, že veľakrát ešte nie sú právne zabezpečené územia sústavy Natura 2000, vypracované plány riadenia a vykonané konkrétne ochranné opatrenia, a žiada o užšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do týchto úloh;

10. poukazuje na to, že smernice o ochrane prírody sú zamerané na vysokú úroveň ochrany druhov, ktoré si najviac vyžadujú ochranu, ich biotopov a typov biotopov vo všetkých oblastiach politiky a že do budúcnosti je preto výzvou lepšie integrovať otázky ochrany prírody aj do ostatných oblastí politiky, napríklad poľnohospodárskej politiky, pretože aspekty ochrany prírody v nej doteraz neboli optimálne zohľadnené;

11. v tejto súvislosti považuje smernice o ochrane prírody za mimoriadne dôležité z hľadiska ochrany druhov, ich biotopov a typov biotopov pred zaťažaniami a hrozbami na miestnej a regionálnej úrovni spôsobenými stratou alebo rozdrobením biotopov, znečistením a rozšírením cudzích druhov živočíchov a rastlín;

Účinnosť

12. uznáva, že stav druhov, ich biotopov a typov biotopov sa preukázateľne výrazne zlepšil v oblastiach, v ktorých sa vykonávali smernice o ochrane prírody⁽⁶⁾, a preto sa možno domnievať, že ciele smerníc o ochrane prírody možno dosiahnuť prostredníctvom ich úplného vykonávania;

13. zdôrazňuje, že z radu konkrétnych príkladov v správe o stave prírody v Európskej únii vyplýva, že členské štáty, ako aj miestne a regionálne orgány zohrávajú pri ochrane druhov a biotopov kľúčovú úlohu;

14. vyjadruje vážne znepokojenie, že miera úspechov vyplývajúcich z vykonávania smerníc o ochrane prírody je v prípade ochrany druhov a biotopov obmedzená a nedostatočná, keďže väčšina druhov a typov biotopov ešte stále vykazuje nepriaznivý stav ich zachovania a pri výraznej časti z nich hrozí ďalšie zhoršenie;

15. okrem toho poukazuje na skutočnosť, že biodiverzita mimo oblastí chránených smernicami o ochrane prírody nevykazuje pozitívny vývoj porovnateľný s vývojom v rámci sústavy Natura 2000, čo sa prejavuje napríklad dramatickým úbytkom rozšírených druhov vtáctva;

16. je presvedčený, že diskusie medzi rôznymi zúčastnenými stranami v súvislosti s niekoľkými druhmi, ktoré môžu spôsobiť škody, možno riešiť aj prostredníctvom jasných úloh v plánoch riadenia, v ktorých sa na jednej strane vymedzujú formy správania a ktoré sa na strane druhej opierajú o primerané finančné a ľudské zdroje s cieľom zabezpečiť zdravie a bezpečnosť obyvateľstva, zabrániť vážnym škodám a nahradiť tie, ktoré sú neodvratné;

17. vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby podporovali miestne a regionálne orgány v plnom vykonávaní ustanovení smerníc o ochrane prírody, čo platí najmä so zreteľom na určovanie a právne zabezpečenie území sústavy Natura 2000 a stanovenie konkrétnych cieľov ochrany, pokiaľ ide o ochranu druhov a biotopov praktickými opatreniami na zachovanie alebo obnovu, ako aj so zreteľom na použitie potrebných finančných prostriedkov, v neposlednom rade na riešenie nedostatočného financovania a potreby zjednodušiť prístup k existujúcim zdrojom financovania⁽⁷⁾;

18. vyzýva Európsku komisiu, aby vydala účinnejšie usmernenia a aktualizovala existujúce usmernenia tak, aby boli ľahko zrozumiteľné a dostupné v rôznych jazykoch členských štátov prostredníctvom jednotného internetového portálu⁽⁸⁾, zahŕňali platnú judikatúru a prípadne reagovali na osobitosti jednotlivých sektorov;

⁽⁶⁾ Pozri COM(2015) 219 final.

⁽⁷⁾ Pozri CdR 112/2010 fin; pozri aj CdR 8074/2013.

⁽⁸⁾ Pozri CoR TIA report 2015.

19. navrhuje Európskej komisii, aby kládla väčší dôraz na informácie, vzdelávanie a osvetu, najmä pokiaľ ide o stanovenie prínosu opatrení na ochranu prírody a území sústavy Natura 2000, a tiež aby napríklad súčasný nástroj Európskej environmentálnej agentúry „Natura 2000 viewer“ rozvinula na rozsiahly zemepisný informačný on-line systém, ktorý bude verejný, projektantov, užívateľov pôdy a ostatné subjekty systematicky informovať o všetkých aspektoch vykonávania smerníc o ochrane prírody, pokiaľ ide o jednotlivé územia sústavy Natura 2000;

20. je preto presvedčený, že uvedené nedostatky a znepokojujúci stav ochrany mnohých druhov a typov biotopov nemožno vnímať ako nedostatočnú účinnosť smerníc o ochrane prírody, ale že smernice o ochrane prírody sa ako také ukázali ako veľmi účinné nástroje na ochranu biodiverzity;

Efektívnosť

21. pripomína, že zachovanie biodiverzity je v prvom rade spoločenská úloha, ktorú je potrebné splniť z dôvodov udržateľnej, teda trvalej a globálnej formy hospodárstva a života;

22. zdôrazňuje, že malé a stredné podniky v rámci verejnej konzultácie Európskej komisie nezahrnuli smernice o ochrane prírody k desiatim právnym predpisom, ktoré spôsobujú najvyššie náklady⁽⁹⁾;

23. vyjadruje poľutovanie, že projektantom, užívateľom pôdy a ostatným kľúčovým sektorom doteraz vznikali zbytočné náklady, napríklad pri oneskorenom alebo neúplnom vymedzení území sústavy Natura 2000, a zároveň poukazuje na to, že rôzne náklady pre miestne a regionálne orgány možno vysvetliť tým, že rozmanitosť druhov a biotopov, a tým aj potrebné opatrenia na ochranu prírody môžu byť z regionálneho hľadiska nerovnomerne rozdelené;

24. zdôrazňuje, že mnohé územia sústavy Natura 2000 prinášajú na miestnej a regionálnej úrovni významné ekosystémové služby v peňažnom vyjadrení⁽¹⁰⁾, napríklad vo forme služieb v prospech zdravia, ukladania CO₂, zadržiavania povodní, čistenia vodných zdrojov, ochrany kvality ovzdušia alebo predchádzania erózií pôdy;

25. poukazuje na skutočnosť, že súčasný výskum potvrdil vynikajúci pomer nákladov a prínosov na miestnej a regionálnej úrovni, pretože ekologický, sociálny a hospodársky prínos vysoko prevyšuje náklady na vykonávanie smerníc o ochrane prírody⁽¹¹⁾;

26. berie na vedomie príležitosti, ktoré sústava Natura 2000 prináša z hľadiska tvorby pracovných miest a príjmov v odvetviach environmentálne vhodného cestovného ruchu a prírodnej rekreácie. V tomto ohľade zdôrazňuje osobitný význam vytvárania nových podnikateľských príležitostí v znevýhodnených vidieckych oblastiach;

27. preto sa domnieva, že vykonávanie smerníc o ochrane prírody síce so sebou prináša náklady, tie sú však potrebné na nevyhnutnú ochranu biodiverzity aj z dôvodov trvalej udržateľnosti, a že tieto náklady okrem toho úmerne zodpovedajú oveľa väčšiemu a len čiastočne peňažne vyjadrenému prínosu vyplývajúcemu zo smerníc o ochrane prírody;

Súlad

28. je presvedčený, že obe smernice o ochrane prírody sú ako také vynikajúcim príkladom koncentrovanej, zrozumiteľnej, nespornej a systematicky štruktúrovanej legislatívy celkovo zameranej na výsledky;

29. obe smernice o ochrane prírody považuje za úspešné legislatívne nástroje, keďže obe fungujú podobným spôsobom, nie sú vo vzájomnom rozpore a z hľadiska vecných ustanovení týkajúcich sa ochrany sa zmysluplne dopĺňajú a spoločne tvoria ochranný režim sústavy Natura 2000;

⁽⁹⁾ Pozri http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-188_sk.htm

⁽¹⁰⁾ Brink, Badura, Bassi a kol.: *Estimating the Overall Economic Value of the Benefits provided by the Natura 2000 Network* (Odhad celkovej hospodárskej hodnoty výhod, ktoré poskytuje sústava Natura 2000), 2011.

⁽¹¹⁾ Zo správ EÚ vyplýva, že úplná realizácia všetkých území sústavy Natura 2000 by členské štáty stála asi 6 miliárd EUR ročne. Naproti tomu s územiami sústavy Natura 2000 súvisia ekosystémové služby v hodnote až 300 miliárd EUR a navyše až 8 miliónoch možných pracovných miest.

30. predpokladá, že smernice o ochrane prírody sú v súlade aj s ostatnými právnymi predpismi EÚ o ochrane životného prostredia, a v tejto súvislosti pripomína novelu smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorá bola prijatá výlučne na tento účel⁽¹²⁾, zároveň však vyzýva členské štáty, ako aj miestne a regionálne orgány, aby lepšie koordinovali vykonávanie rôznych právnych predpisov o ochrane životného prostredia a presadzovali napríklad integráciu povolovacích konaní, monitorovacích opatrení a vykazovacích požiadaviek;

31. domnieva sa, že by mohlo byť užitočné zlepšiť koordináciu plánovania v súlade so smernicami o ochrane prírody a v súlade s rámcovou smernicou o vode⁽¹³⁾, prípadne v súlade so smernicou o posudzovaní vplyvov a smernicou o posudzovaní účinkov na životné prostredie⁽¹⁴⁾, ako aj z dôvodov ochrany životného prostredia a predchádzania zbytočným nákladom;

32. vyzýva členské štáty, aby spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi a podporovali ich pri praktickom vykonávaní nových právnych predpisov o ochrane životného prostredia, napríklad nariadenia EÚ o inváznych druhoch⁽¹⁵⁾;

33. bez ohľadu na riadne zahrnutie smerníc o ochrane prírody do ostatných právnych predpisov EÚ o ochrane životného prostredia so zreteľom na dosiahnutie cieľov smerníc o ochrane prírody považuje za problematické, že ostatné sektorové oblasti politiky Európskej únie, napríklad spoločná poľnohospodárska politika, spoločná rybárska politika alebo energetická a dopravná politika, ešte stále nedostatočne prispievajú k zachovaniu biodiverzity⁽¹⁶⁾;

34. považuje za nevyhnutné, aby sa v priebežnej správe Európskej komisie o štrukturálnych a investičných fondoch stanovil záväzok, na základe ktorého sa v prípade všetkých projektov financovaných EÚ musí vykonať kontrola biodiverzity⁽¹⁷⁾;

35. okrem toho vyzýva Európsku komisiu, aby so zreteľom na ochranu druhov a biotopov mimo území sústavy Natura 2000 a druhov, ktoré nepodliehajú prísnemu režimu ochrany druhov, a v súlade s európskou stratégiou v oblasti biodiverzity predložila návrh na právny rámec s cieľom predísť čistej strate biodiverzity a ekosystémových služieb⁽¹⁸⁾;

36. je presvedčený, že smernice o ochrane prírody sú ako také vhodné na dosiahnutie stanovených cieľov, je však potrebné vynaložiť ďalšie úsilie, aby sa zabránilo činnostiam škodlivým pre biodiverzitu v tých oblastiach politiky, na ktoré sa nevzťahujú opatrenia smerníc o ochrane prírody;

Prínos EÚ

37. uznáva, že smernice o ochrane prírody značne prispeli k jednotnejšiemu a efektívnejšiemu prístupu k ochrane prírody a druhov, ako aj k prísnejším minimálnym normám v týchto právnych oblastiach v regiónoch rôznych členských štátov EÚ;

38. poukazuje na to, že rozmanitosť druhov a biotopov v Európe je cezhranične a nerovnomerne rozdelená a že na účinnú cezhraničnú ochranu členských štátov je preto potrebný celoeurópsky prístup, ktorý bude koordinovať úsilie členských štátov;

39. pripomína, že smernice o ochrane prírody sú hlavným nástrojom, pomocou ktorého môže Európska únia splniť svoje medzinárodné záväzky vyplývajúce z Dohovoru o biologickej diverzite a ďalších medzinárodných dohovorov, napríklad z Dohovoru o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (Bernský dohovor), ako aj Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (Bonnský dohovor), a tak pozitívne ovplyvňovať biodiverzitu a voľne žijúce druhy v Európskej únii a mimo nej;

40. je presvedčený, že smernice o ochrane prírody významne prispeli k vytvoreniu jednotných noriem právnej ochrany v členských štátoch a že by sa tým pre hospodárske subjekty mohol na jednotnom európskom trhu zabezpečiť jasný rámec s rovnakými podmienkami hospodárskej súťaže;

⁽¹²⁾ Smernica 2014/52/EÚ (Ú. v. EÚ L 124, 25.4.2014, s. 1).

⁽¹³⁾ Smernica 2000/60/ES (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Smernica 2001/42/ES (Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie (EÚ) č. 1143/2014 (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 35).

⁽¹⁶⁾ Pozri CdR 112/2010 fin; CdR 22/2009 fin, ako aj CoR TIA report 2015 (konflikty s regionálnou politikou).

⁽¹⁷⁾ Pozri CdR 4577/2013 fin.

⁽¹⁸⁾ Pozri CdR 4577/2013 fin a uznesenie Európskeho parlamentu 2011/2307 (INI).

41. nakoniec zdôrazňuje, že v záujme dosiahnutia cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity a medzinárodných dohovorov je viac ako kedykoľvek predtým potrebná jednotná právna úprava na úrovni Európskej únie a že smernice o ochrane prírody poskytujú na tento účel vynikajúci základ;

Záverečné pripomienky

42. je presvedčený, že prípadné problémy týkajúce sa ochrany druhov a biotopov nie sú ako také odôvodnené v smerniciach o ochrane prírody, ale vo všeobecnosti sa vzťahujú na vykonávanie na miestnej, regionálnej úrovni a úrovni členských štátov;

43. z týchto dôvodov, ako aj preto, že Súdny dvor EÚ prostredníctvom svojej judikatúry medzitým vyjasnil počiatočné neistoty týkajúce sa výkladu smerníc o ochrane prírody, preto neodporúča otvorenie smerníc o ochrane prírody;

44. otvorenie smerníc o ochrane prírody považuje za chybné aj preto, že miestne a regionálne orgány potrebujú čas na presadzovanie možných a plánovaných opatrení, ktoré doteraz neboli uskutočnené, ako sú napríklad doteraz chýbajúce plány riadenia, ako aj na lepšie využitie potenciálu smerníc;

45. so zreteľom na záujmy rôznych právnych subjektov vyjadruje veľké obavy, že pri otvorení platných právnych predpisov hrozí fáza dlhých sporov medzi sociálnymi aktérmi dotknutými týmito právnymi predpismi, čo by mohlo viesť k fáze právnej neistoty trvajúcej desiatky rokov;

46. vyjadruje znepokojenie nad ničením jednotlivých území sústavy Natura 2000 a doterajším rozsahom nezákonného zabíjania a nezákonného odchytu vtáctva a ďalších druhov zvierat a vyjadruje presvedčenie, že na všetkých úrovniach riadenia je potrebné vynaložiť väčšie úsilie na zabezpečenie dodržiavania a presadzovania ustanovení smerníc o ochrane prírody;

47. považuje preto za nevyhnutné, aby Európska komisia brala vážne svoju úlohu ochrankyne práva EÚ, a v tejto súvislosti ju vyzýva, aby sťažnosti týkajúce sa uplatňovania práva EÚ brala vážne a v prípade potreby začala príslušné konanie o porušení povinnosti;

48. odporúča, aby Európska komisia ako celok používala postup kontroly vhodnosti s cieľom zdôrazniť význam ešte lepšieho vykonávania smerníc o ochrane prírody členskými štátmi, a víta každý prístup, ktorý členské štáty zvolia s cieľom zapojiť do ich vykonávania miestne a regionálne orgány.

V Bruseli 4. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK